

Bronisław Malik

SKRYPT SZKOLENIOWY

PRZEPISY RUCHU DROGOWEGO

Materiały pomocnicze dla kandydatów na kierowców
kategorii **B, A i T**

GŁUBCZYCE 2013

Niniejszy skrypt jest przeznaczony dla osób ubiegających się o prawo jazdy kat. B, A i T. Może również być pomocny dla uczniów szkół zawodowych do przedmiotu „Przepisy ruchu drogowego i technika kierowania pojazdami”.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	5
II. WYPADKOWOŚĆ W RUCHU DROGOWYM.....	7
III. POJĘCIE DROGI I JEJ ELEMENTY. RODZAJE DRÓG.....	8
IV. PODSTAWOWE OKREŚLENIA DOTYCZĄCE POJAZDÓW I ICH MAS.....	10
V. WYBRANE POJĘCIA POTRZEBNE DO OKREŚLENIA RUCHU DROGOWEGO.....	11
VI. ZASADY RUCHU POJAZDÓW NA DROGACH.....	12
VII. WYBRANE PRZEPISY O RUCHU PIESZYCH, ROWERZYSTÓW I MOTOROWERZYSTÓW.....	15
VIII. ZNAKI I SYGNAŁY NA DROGACH.....	17
1. Ogólne wiadomości o znakach i sygnałach.....	17
2. ZNAKI OSTRZEGAWCZE I TABLICZKI DO TYCH ZNAKÓW.....	18
3. ZNAKI ZAKAZU ORAZ TABLICZKI DO TYCH ZNAKÓW.....	20
4. ZNAKI NAKAZU.....	25
5. ZNAKI INFORMACYJNE I TABLICZKI DO TYCH ZNAKÓW.....	26
6. ZNAKI KIERUNKU I MIEJSCOWOŚCI.....	30
7. ZNAKI UZUPEŁNIAJĄCE I DODATKOWE PRZED PRZEJAZDAMI KOLEJOWYMI.....	32
8. ZNAKI DROGOWE POZIOME.....	33
9. SYGNAŁY ŚWIETLNE DLA KIERUJĄCYCH I PIESZYCH.....	36
10. SYGNAŁY NADAWANE PRZEZ OSOBY KIERUJĄCE RUCHEM.....	39
11. SYGNAŁY DŹWIĘKOWE LUB WIBRACYJNE WYSŁANE PRZEZ URZĄDZENIA UMIĘSZCZONE NA DRODZE.....	40
IX. WŁĄCZANIE SIĘ DO RUCHU.....	40
X. PRZECINANIE SIĘ KIERUNKÓW RUCHU I PIERWSZENSTWO PRZEJAZDU.....	42
1. Obowiązki kierującego zbliżającego się do skrzyżowania i innych miejsc, gdzie przecinają się kierunki ruchu.....	42
2. Podstawowe zasady ustępowania pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniu.....	42
3. Zasady ustalania pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniach ze znakami drogowymi.....	43
4. Zasady ustalania pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniach z sygnalizacją świetlną.....	44
5. Zasady ustalania pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniu z sygnalizacją świetlną i ze znakami drogowymi.....	45
6. Ustalenie pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniu z osobą kierującą ruchem.....	45
XI. MANEWRY NA SKRZYŻOWANIU I POZA NIM.....	46
XII. WYMIJANIE, OMIJANIE I COFANIE.....	48
XIII. WYPRZEDZANIE.....	50
XIV. ZATRZYMANIE I POSTÓJ POJAZDU.....	52
1. Określenie zatrzymania i postoju oraz ich warunki.....	52
2. Miejsca zakazu zatrzymania pojazdu.....	52
3. Miejsca zakazu postoju pojazdu.....	54
4. Zatrzymanie i postój pojazdu na chodniku.....	54
5. Skutki niestosowania się do przepisów o zakazie zatrzymania i postoju pojazdu.....	54
6. Sposoby sygnalizowania postoju pojazdu silnikowego lub przyczepy z powodu uszkodzenia lub wypadku zależności od rodzaju dróg.....	55
XV. ZACHOWANIE SIĘ WOBEC PIESZYCH I ROWERZYSTÓW.....	55
XVI. RUCH NA PRZEJAZDACH KOLEJOWYCH I TRAMWAJOWYCH.....	57
1. Podział przejazdów kolejowych ze względu na rodzaj urządzeń zabezpieczających i zastosowane znaki.....	57
2. Zachowanie się kierującego na przejazdach kolejowych.....	58
XVII. PRĘDKOŚĆ JAZDY I HAMOWANIE.....	59

XVIII.	HOLOWANIE	61
	1. Warunki, przy których może odbywać się holowanie.....	61
	2. Zakazy związane z holowaniem.....	62
XIX.	ŚWIATŁA ZEWNĘTRZNE POJAZDU I ICH UŻYWANIE.....	62
	1. Rodzaje świateł zewnętrznych w pojeździe samochodowym.....	62
	2. Używanie świateł podczas zatrzymania i postoju pojazdu silnikowego na jezdni i poboczu.....	63
	3. Używanie świateł pojazdu podczas jazdy.....	63
XX.	OSTRZEGANIE ORAZ JAZDA W WARUNKACH ZMNIĘSZONEJ PRZEJRZYŚCISCI POWIETRZA.....	64
XXI.	WARUNKI TECHNICZNE DOPUSZCZAJĄCE POJAZD DO RUCHU.....	65
XXII.	WARUNKI UŻYWANIA POJAZDU SILNIKOWEGO W RUCHU DROGOWYM.....	68
	1. Dokumenty wymagane od kierującego pojazdem.....	68
	2. Korzystanie z pasów bezpieczeństwa podczas jazdy.....	69
	3. Zakazy związane z użytkowaniem pojazdu i dróg.....	69
	4. Usuwanie pojazdu z drogi.....	70
XXIII.	PRZEWÓZ OSÓB	71
XXIV.	PRZEWÓZ ŁADUNKÓW	72
XXV.	REJESTRACJA I EWIDENCJA POJAZDÓW.....	74
	1. Warunki dopuszczenia pojazdu do ruchu.....	74
	2. Rejestracja pojazdów.....	74
	3. Zatrzymywanie i zwracanie dowodów rejestracyjnych.....	75
XXVI.	BADANIA TECHNICZNE POJAZDÓW.....	76
XXVII.	UPRAWNIENIA DO KIEROWANIA.....	77
	1. Warunki do kierowania pojazdem.....	77
	2. Podział prawa jazdy na kategorie i uprawnienia z tym związane.....	78
	3. Dodatkowe uprawnienia wynikające z kategorii łączonych prawa jazdy.....	79
	4. Niezbędne warunki do uzyskania prawa jazdy danej kategorii.....	79
	5. Ograniczenia związane z uzyskaniem prawa jazdy.....	80
	6. Zmiana danych w prawie jazdy i postępowanie w razie jego utraty.....	81
	7. Ewidencja osób posiadających uprawnienia do kierowania pojazdami.....	81
XXVIII.	EWIDENCJA KIEROWCÓW NARUSZAJĄCYCH PRZEPISY RUCHU DROGOWEGO I SPRAWDZANIE KWALIFIKACJI KIEROWCÓW	81
XXIX.	ZATRZYMYWANIE PRAWA JAZDY ORAZ COFANIE I PRZYWRACANIE UPRAWNIEN DO KIEROWANIA	82
	1. Zatrzymanie i zwrot prawa jazdy.....	82
	2. Cofanie i przywracanie uprawnień do kierowania pojazdem silnikowym.....	83
XXX.	KONTROLA RUCHU DROGOWEGO.....	83
	1. Osoby, które mogą dawać polecenia lub sygnały kierującemu.....	83
	2. Zadania i uprawnienia Policji.....	84
	3. Sygnały dawane przez osoby uprawnione do kontroli ruchu drogowego.....	85
	4. Dodatkowe warunki dla niektórych osób uprawnionych do kontroli ruchu drogowego.....	85
XXXI.	SPRAWDZANIE STANU ZDROWIA, BADANIA PSYCHOLOGICZNE ORAZ W CELU USTALENIA ZAWARTOŚCI W ORGANIZMIE ALKOHOLU.....	86
XXXII.	KIERUJĄCY POJAZDEM A ALKOHOL.....	87
XXXIII.	LITERATURA.....	90
XXXIV.	KATALOG CZYNÓW OBJĘTYCH PUNKTACJĄ.....	91

I. WPROWADZENIE

Znajomość przepisów ruchu drogowego jest konieczna przy poruszaniu się po drogach publicznych. Również przepisy ruchu drogowego mają zapewnić bezpieczeństwo i sprawniejsze poruszanie się po drogach, szczególnie, że obecnie występuje znaczne nasilenie transportu towarowego i ruchu osobowego.

Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 198, poz. 1137 z 2012 r., z późniejszymi zmianami) nazywana potocznie kodeksem drogowym określa:

- zasady ruchu drogowego na drogach publicznych, strefach zamieszkania oraz w strefach ruchu,
- zasady i warunki dopuszczenia pojazdów do tego ruchu, a także działalność właściwych organów i podmiotów w tym zakresie,
- wymagania w stosunku do innych uczestników ruchu niż kierujący pojazdami,
- zasady i warunki kontroli ruchu drogowego.

Przepisy ustawy stosuje się również do ruchu odbywającego się poza drogami publicznymi, strefami zamieszkania i strefami ruchu, w zakresie:

- koniecznym dla uniknięcia zagrożenia bezpieczeństwa osób,
- wynikającym ze znaków i sygnałów drogowych.

Ustawa jest także źródłem dalszych (wykonawczych) przepisów, do których wydania zostali upoważnieni poszczególni ministrowie.

Spśród przepisów wykonawczych i dodatkowych ustaw kierujących pojazdami z a-interesują przede wszystkim:

- rozporządzenie ministra właściwego do spraw transportu z dnia 8 maja 1998 r. w sprawie rejestracji i oznaczania pojazdów (Dz. U. Nr 57 poz. 365) i rozporządzenie ministra infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rejestracji i oznaczania pojazdów (Dz. U. Nr 161/03 poz. 1564),
- rozporządzenie ministra infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz. U. Nr 32/03 poz. 262), z późniejszymi zmianami (Dz. U. Nr 34, poz. 300 i Dz. U. Nr 103, poz. 1085 z 2004 r.),
- rozporządzenie ministra właściwego do spraw wewnętrznych z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz. U. Nr 53, poz. 563),
- rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego (Dz. U. Nr 87, poz. 488),
- rozporządzenie ministrów infrastruktury oraz do spraw wewnętrznych i administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. Nr 170, poz. 1393), z późniejszymi zmianami (Dz. U. Nr 179, poz. 1104 z 2008 r., Dz. U. Nr 65, poz. 412 z 2008 r., Dz. U. Nr 89, poz. 509 z 2011 r. i Dz. U. Nr 124, poz. 705 z 2011 r.),
- ustawa o kierujących pojazdami z dnia 5 stycznia 2001 r. (Dz. U. Nr 30 poz. 151)
- ustaw z dnia 24 sierpnia 2007 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 176, poz. 1238).

Kandydaci na kierowców muszą znać i umieć stosować w praktyce podstawowe przepisy i zasady ruchu drogowego, znaki i sygnały na drogach oraz podstawowe wymagania techniczne, jakim musi odpowiadać pojazd poruszający się po drogach. Forma w jakiej przedstawiono te przepisy, może sprawić sporo kłopotów, między innymi ze względu na język jakim posługuje się ustawodawca.

Dla tych właśnie osób przeznaczony jest ten skrypt, w którym nie tylko przedstawiono przepisy ruchu drogowego, ale również umieszczono ilustracje i komentarz (pisany dla odróżnienia inną czcionką) wyjaśniający trudniejsze fragmenty ustawy. Opracowanie to zawiera inne informacje, które z kodeksem drogowym z konieczności są powiązane.

Układ treści niniejszego opracowania jest zgodny z programem szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami kategorii B, A i T oraz w dużym stopniu odnoszą się do testów obowiązujących na egzaminie państwowym.

Ze względu na to, że rysunki pokazują sytuacje drogowe w sposób statyczny, choć w rzeczywistości występuje ruch pojazdów, zastosowano w tym skrypcie następujące oznaczenia umowne:

– strzałka umieszczona przy pojeździe oznacza jego ruch,

– strzałka z poprzeczką oznacza powstrzymanie się od ruchu,

– strzałka przekreślona oznacza zakaz jego ruchu,

– przekreślenie pojazdu oznacza naruszenie przepisów przez kierującego pojazdem.

II. WYPADKOWOŚĆ W RUCHU DROGOWYM

1. Bilans wypadków drogowych w 2012 (2011) roku

- Liczba wypadków drogowych: 36461 (40065).
- Zabitych: 3515 (4189) osób.
- Rannych: 45001 (49501) osób.

2. Sprawcy wypadków (i przybliżony udział procentowy)

- Kierowcy samochodów osobowych (ok. 61%).
- Piesi (ok. 11%).
- Rowery i motorowery (ok. 7%).
- Samochody ciężarowe (ok. 6%).
- Motocykle (ok. 3%).

3. Najczęstsze przyczyny wypadków

- Niedostosowanie prędkości do warunków ruchu (ok. 23%).
- Nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu (ok. 21%).
- Nieprawidłowe wykonywanie manewrów typu wyprzedzanie, wymijanie, omijanie, cofanie, zawracanie i zmiana pasa ruchu (ok. 14%).
- Nieprawidłowe zachowanie wobec pieszych (ok. 11%).
- Niezachowanie bezpiecznej odległości pomiędzy pojazdami (ok. 5,5%).
- Jazda po niewłaściwej stronie drogi (ok. 2%).
- Zmęczenie, zaśnięcie (ok. 1,5%).
- Wjazd przy czerwonym świetle (ok. 1%).
- Gwałtowne hamowanie (ok. 0,5%).

Powyższe wypadki drogowe powstały przede wszystkim z powodu nieprzestrzegania przepisów (ok. 80%) i nietrzeźwości (ok. 10%).

Najczęstsze miejsca wypadków, to proste odcinki drogi (około 54 % wszystkich wypadków), skrzyżowania (31%), zakręty (12%) i przejścia dla pieszych (9%).

4. Postępowanie kierującego w razie wypadku

W razie uczestnictwa w wypadku drogowym kierujący obowiązany jest zatrzymać pojazd, zapewnić bezpieczeństwo ruchu w miejscu wypadku i ustalić czy są ofiary, przy czym:

- gdy nie ma zabitych lub rannych niezwłocznie usunąć pojazd z miejsca wypadku, aby nie powodował zagrożenia lub tamowania ruchu,
- gdy są ranni, udzielić niezbędnej pomocy ofiarom wypadku oraz zespół ratownictwa medycznego i Policję,
- nie podejmować czynności, które mogłyby utrudnić ustalenie przebiegu wypadku,
- pozostać na miejscu wypadku gdy są ofiary, a jeżeli wezwanie zespołu ratownictwa medycznego lub Policji wymagało oddalenia się - niezwłocznie powrócić na to miejsce,
- jeżeli osoba uczestnicząca w wypadku żąda niezbędnych danych od kierowcy, to powinien on podać swoje dane personalne (ewentualnie również właściciela lub posiadacza pojazdu) oraz dane dotyczące zakładu ubezpieczeń, z którym zawarła jest umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC).

Nadmienia się również, że powyższe przepisy dotyczą również innych osób uczestniczących w wypadku.

Należy także pamiętać, że istnieje prawny obowiązek udzielenia pomocy ofiarom wypadku oraz, że ratującemu nie grozi kara za to, że mimo dobrej woli nie uratował ofiary wypadku.

III. POJĘCIE DROGI I JEJ ELEMENTY. RODZAJE DRÓG

1. Określenie drogi i jej odmiany

Droga nazywa się wydzielony pas terenu składający się z jezdni, pobocza, chodnika, drogi dla pieszych lub drogi dla rowerów, łącznie z torowiskiem pojazdów szynowych znajdujących się w obrębie tego pasa, przeznaczony do ruchu lub postoju pojazdów, ruchu pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt.

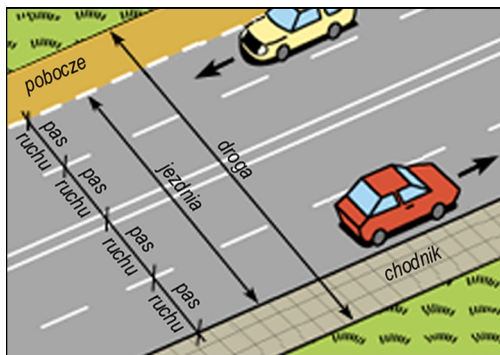
Droga może być:

- **publiczna**, jako droga, z której może korzystać każdy, zgodnie z jej przeznaczeniem, z ograniczeniami określonymi w przepisach ruchu drogowego;
- **wewnętrzna**, jako droga niezaliczana do publicznej, w szczególności droga w osiedlu mieszkaniowym, dojazdowa do gruntu rolnego lub leśnego, dojazdowa do obiektu użytkowanego przez przedsiębiorcę, plac przed dworcem kolejowym, autobusowym lub portowym oraz pętla autobusowa.

2. Elementy drogi, jej odcinki wyodrębnione i ich przeznaczenie

Podstawowe elementy drogi przedstawia rys. 1.

2.1. **Jezdnia** - część drogi przeznaczona do ruchu pojazdów; określenie to nie dotyczy torowisk wydzielonych z jezdni.

Rys. 1

2.2. **Pas ruchu** - każdy z podłużnych pasów jezdni wystarczający do ruchu jednego rzędu pojazdów wielośladowych, oznaczony (np. odpowiednimi liniami na jezdni) lub nie oznaczony znakami drogowymi.

2.3. **Pobocze** - część drogi przyległa do jezdni, która może być przeznaczona do ruchu pieszych lub niektórych pojazdów, postoju pojazdów, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt.

2.4. **Chodnik** - część drogi przeznaczona do ruchu pieszych.

2.5. **Wysepki** (wybudowane lub wymalowane), które dzielą się na:

- wysepki bezpieczeństwa, ułatwiające pieszym przejście przez jezdnię,
- wysepki tramwajowe, jako przystanki tramwajowe,
- wysepki regulacyjne, do nadawania pojazdom określonego ruchu.

Poza tym na drodze mogą występować lub przez drogę przebiegać:

- * **torowiska tramwajowe**, wbudowane w jezdnię (biegnące najczęściej wzdłuż osi jezdni),
- * **przejścia dla pieszych i przejazdy dla rowerzystów**, oznaczone odpowiednimi znakami drogowymi.

3. Podział dróg

3.1. Podział dróg ze względu na ich dostępność:

- **drogi ogólnodostępne**,
- **drogi ekspresowe**, przeznaczone do ruchu pojazdów samochodowych, z wyłączeniem czterokołowca, jako drogi dwu- lub jednojezdniowe, na których skrzyżowania występują wyjątkowo,

- **autostrady**, przeznaczone również tylko dla pojazdów samochodowych, z wyłączeniem czterokołowca, które jednak na równej, poziomej jezdni mogą rozwinąć prędkość co najmniej 40 km/h, w tym również w razie ciągnięcia przyczep. Autostrady są zawsze drogami dwujezdniowymi z pasami awaryjnymi, na których nie wstępuje na nich ruch poprzeczny (są tylko wyjazdy z autostrady),
- **drogi dla rowerów**.

Drogi ekspresowe, autostrady i drogi dla rowerów oznaczone są odpowiednimi znakami drogowymi.

3.2. Podział dróg ze względu na rodzaj nawierzchni i ich długość:

- **drogi twarde**, które posiadają jezdnię o nawierzchni bitumicznej, betonowej, kostkowej klinkierowej, brukowcowej oraz z płyt betonowych lub kamienno-betonowych, jeżeli długość nawierzchni utwardzonej przekracza 20 m,
- **drogi gruntowe** tj. drogi o innej nawierzchni niż twarde oraz twarde o długości do 20 m.

3.3. Podział dróg ze względu na kierunek ruchu:

- drogi jednokierunkowe,
- drogi dwukierunkowe.

Można również odróżnić drogi jedno- i dwujezdniowe (w zależności czy jest pas rozdzielający jezdnię) oraz jedno- i wielopasowe. Na rys.1 przedstawiono drogę jednojezdniową dwukierunkową o dwóch pasach ruchu dla każdego kierunku.

4. Skrzyżowania dróg

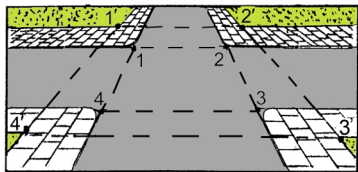
4.1. Określenie skrzyżowania.

Skrzyżowanie to przecięcie w jednym poziomie dróg mających jezdnię, ich połączenie lub rozwidlenie, łącznie z powierzchniami utworzonymi przez takie przecięcia, połączenia lub rozwidlenia.

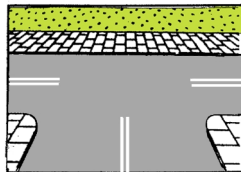
Należy pamiętać, że skrzyżowaniem nie nazywa się przecięcie, połączenie lub rozwidlenie drogi twardej z drogą gruntową, z drogą stanowiącą dojazd do obiektu znajdującego się przy drodze lub z drogą wewnętrzną.

4.2. Rodzaje skrzyżowań:

- skrzyżowanie w postaci przecięcia dwóch dróg (rys. 2),
- skrzyżowania w postaci rozwidlenia dróg w kształcie litery T (rys. 3) i Y (rys.4),
- skrzyżowanie o ruchu okrężnym, tzw. rondo (rys. 5).

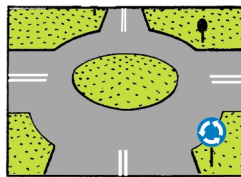
Rys. 2

Rys. 3

Rys. 4

Rys. 5

Wielkość obszaru skrzyżowania uzależniona jest od tego czy drogi, które tworzą skrzyżowanie posiadają tylko jezdnię, czy również chodniki lub pobocza. Na rys. 2 punkty 1 -2-3-4 wyznaczają obszar skrzyżowania gdyby drogi posiadały tylko jezdnię, natomiast punkty 1' -2'-3'-4' poszerzają ten obszar ze względu na występowanie chodników.

IV. PODSTAWOWE OKREŚLENIA DOTYCZĄCE POJAZDÓW I ICH MAS

1. Rodzaje pojazdów i ich określenia

1.1. Pojazd - środek transportu przeznaczony do poruszania się po drodze oraz maszynie lub urządzenie od tego przystosowane.

1.2. Pojazd silnikowy - pojazd wyposażony w silnik, z wyjątkiem motoroweru i pojazdu szynowego.

1.3. Pojazd samochodowy - pojazd silnikowy, którego konstrukcja umożliwia jazdę z prędkością przekraczającą 25 km/h; określenie to nie obejmuje ciągnika rolniczego.

1.4. Samochód osobowy - pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą oraz ich bagażu.

1.5. Autobus - pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą.

1.6. Autobus szkolny – autobus przeznaczony do przewozu dzieci do szkoły, barwy pomarańczowej, oznaczony z przodu i z tyłu prostokątnymi tablicami barwy białej, z napisem barwy czarnej „autobus szkolny”

1.7. Samochód ciężarowy - pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu ładunków; określenie to obejmuje również samochód ciężarowo-osobowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu ładunków i osób w liczbie od 4 do 9 łącznie z kierowcą.

1.8. Czterokołowiec – pojazd samochodowy przeznaczony do przewozu osób lub ładunków, z wyłączeniem samochodu osobowego, ciężarowego i motocykla, którego masa własna nie przekracza:

- w przypadku przewozu rzeczy 550 kg,
- w przypadku przewozu osób 400 kg.

1.9. Czterokołowiec lekki – czterokołowiec, którego masa własna nie przekracza 350 kg i konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 45 km/h.

1.10. Motocykl - pojazd samochodowy zaopatrzony w silnik spalinowy o pojemności skokowej przekraczającej 50 cm³, dwukołowy lub z bocznym wózkiem – wielośladowy; określenie to obejmuje również pojazd trójkołowy o symetrycznym rozmieszczeniu kół.

1.11. Pojazd wolnobieżny - pojazd silnikowy, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 25 km/h, z wyłączeniem ciągnika rolniczego.

1.12. Pojazd członowy - zespół składający się z pojazdu silnikowego złączonego z naczepą.

1.13. Pojazd uprzywilejowany - pojazd wysyłający sygnały świetlne w postaci nielubieskich światła błyskowych i jednocześnie sygnały dźwiękowe o zmiennym tonie, jadący z włączonymi światłami mijania lub drogowymi; określenie to również obejmuje pojazdy jadące w kolumnie, na której początku i na końcu znajdują się pojazdy uprzywilejowane wysyłające dodatkowo sygnały świetlne w postaci czerwonego światła błyskowego.

1.14. Ciągnik rolniczy - pojazd silnikowy, którego konstrukcja umożliwia rozwijanie prędkości nie mniejszej niż 6 km/h, skonstruowany do używania łącznie ze sprzętem do prac rolnych, leśnych lub ogrodniczych; ciągnik taki może być również przystosowany do ciągnięcia przyczep oraz do prac ziemnych.

1.15. Motorower - pojazd dwu- lub trójkołowy zaopatrzonego w silnik spalinowy o pojemności skokowej nieprzekraczającej 50 cm³ lub w silnik elektryczny o mocy nie większej niż 4 kW, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 45 km/h.

1.16. Zespół pojazdów - pojazdy połączone ze sobą w celu poruszania się po drodze jako całość; nie dotyczy to pojazdów złączonych w celu holowania.

1.17. Kolejka turystyczna – zespół pojazdów składających się z ciągnika rolniczego, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 25 km/h, albo pojazdu wolnobieżnego oraz przyczepy (przyczep) dostosowanej do przewozu osób, wykorzystywanych w ramach działalności w zakresie świadczenia usług turystycznych.

1.18. Przyczepa - pojazd bez silnika, przystosowany do łączenia go z innym pojazdem.

1.19. Przyczepa lekka - przyczepa, której dopuszczalna masa całkowita nie przekracza 750 kg.

1.20. Naczepa - przyczepa, której część spoczywa na pojeździe silnikowym i obciąża ten pojazd.

2. Rodzaje mas pojazdu i ich określenia

2.1. Masa własna – masa pojazdu z jego normalnym wyposażeniem, paliwem, olejami i cieczami w ilościach nominalnych, bez kierującego.

2.2. Dopuszczalna masa całkowita (dmc) – największa masa pojazdu obciążonego osobami i ładunkiem, dopuszczonego do poruszania się po drodze.

2.3. Dopuszczalna ładowność – największa masa ładunku i osób, jaką może przewozić pojazd, która stanowi różnicę dopuszczalnej masy całkowitej i masy własnej pojazdu.

2.4. Rzeczywista masa całkowita – masa pojazdu łącznie z masą znajdujących się na nim rzeczy i osób.

V. WYBRANE POJĘCIA POTRZEBNE DO OKREŚLENIA RUCHU DROGOWEGO

1. Uczestnik ruchu - pieszy, kierujący, a także inne osoby przebywające w pojeździe lub na pojeździe znajdującym się na drodze.

2. Pieszy - osoba znajdująca się poza pojazdem na drodze i nie wykonująca na niej robót lub czynności przewidzianych odrębnymi przepisami; za pieszego uważa się również osobę prowadzącą lub pchającą rower, motorower, motocykl, wózek dziecięcy, podręczny lub inwalidzki, osobę poruszającą się w wózku inwalidzkim, a także osobę w wieku do 10 lat kierującą rowerem pod opieką osoby dorosłej.

3. Kolumna pieszych - zorganizowana grupa pieszych prowadzona przez kierownika lub dowódcę.

4. Kierujący - osoba, która kieruje pojazdem lub zespołem pojazdów, a także osobę, która prowadzi kolumnę pieszych, jedzie wierzchem albo pędzi zwierzęta pojedynczo lub w stadzie.

5. Kierowca - osoba uprawniona do kierowania pojazdem silnikowym lub motorowerem.

6. Ruch kierowany - ruch otwierany i zamykany za pomocą sygnalizacji świetlnej albo przez uprawnioną osobę.

7. Obszar zabudowany - obszar oznaczony odpowiednimi znakami drogowymi.

8. Strefa zamieszkania - obszar obejmujący drogi publiczne lub inne drogi, na którym obowiązują szczególne zasady ruchu drogowego, a wjazdy i wyjazdy oznaczone są odpowiednimi znakami drogowymi.

9. Strefa ruchu – obszar obejmujący co najmniej jedną drogę wewnętrzną, na której wjazdy i wyjazdy oznaczone są odpowiednimi znakami drogowymi.

10. Szczególna ostrożność - ostrożność polegająca na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu uczestnika ruchu do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze, w stopniu umożliwiających odpowiednio szybkie reagowanie.

Kodeks drogowy wielokrotnie nakazuje zachowanie szczególnej ostrożności w konkretnych warunkach drogowo-ruchowych. W takich przypadkach stopień koncentracji uwagi kierowcy musi być znacznie zwiększony, niemal maksymalnie, by był przygotowany do przeciwdziałania niebezpieczeństwa, które może w tych miejscach i sytuacjach się pojawić.

11. Ustąpienie pierwszeństwa – powstrzymanie się od ruchu, jeżeli ruch mógłby zmusić innego kierującego do zmiany kierunku lub pasa ruchu albo istotnej zmiany prędkości jazdy, a pieszego – do zatrzymania się, zwolnienia lub przyspieszenia kroku.

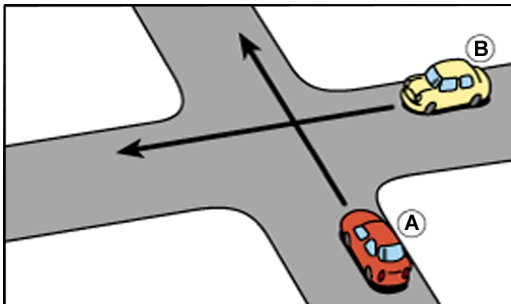
12. Niedostateczna widoczność - widoczność występująca od zmierzchu do świtu, a także w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza od świtu do zmierzchu.

VI. ZASADY RUCHU POJAZDÓW NA DROGACH

1. Reguły postępowania kierującego na drodze

- Zachować ostrożność albo, gdy ustawa tego wymaga szczególną ostrożność.
- Unikać wszelkiego działania, które mogłoby spowodować zagrożenie bezpieczeństwa lub porządkowi ruchu drogowego.
- Nie utrudniać ruchu.
- Nie zakłócać spokoju i porządku publicznego w związku z ruchem drogowym.
- Nie narażać kogokolwiek na szkodę.
- Zaniechać działania, gdyby to mogłoby spowodować zagrożenie bezpieczeństwa lub porządkowi ruchu drogowego albo zakłócenie spokoju i porządku publicznego.

Do wyjaśnienia ostatniej reguły, niech posłuży sytuacja na rys. 6. Na takim skrzyżowaniu, kierujący pojazdem A ma obowiązek ustąpić pierwszeństwa przejazdu pojazdowi B. Jeżeli jednak z jakiejś przyczyny kierujący pojazdem zmierza do kolizji bez zatrzymania się, to kierujący pojazdem B musi podjąć działania mające na celu niedopuszczenie do zderzenia się pojazdów.

Gdyby jednak kierujący pojazdem B, mając realne możliwości, zaniechał działania zapobiegawczego i dojdzie do kolizji, będzie również pociągnięty do odpowiedzialności.

Rys. 6

2. Postępowanie kierowcy w razie spowodowania zagrożenia

- Przedsięwziąć niezbędne środki w celu usunięcia pojazdu.
- Upредить do zagrożeniu innych uczestników ruchu w przypadku niemożliwości jego usunięcia (przez odpowiednie oznakowanie i sygnalizowanie).

3. Zasada ograniczonego zaufania

Zasada ograniczonego zaufania polega na tym, że każdy uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze mają prawo liczyć, że inni uczestnicy tego ruchu będą przestrzegać przepisów ruchu drogowego, chyba że okoliczności wskazują na możliwość odmiennego zachowania.

Innymi słowy dopóki kierowca nie ma podstaw do przypuszczenia, że inny uczestnik ruchu zachowa się nieprawidłowo, dopóty ma prawo do zaufania, pod warunkiem zachowania ostrożności lub szczególnej ostrożności.

Postępując się sytuacją na rys. 6 można przedstawić przykład realizacji zasady ograniczonego zaufania. Kierowca pojazdu A ma prawo oczekiwać, że kierujący pojazdem B znajdujący się z lewej strony uwzględni jego pierwszeństwo. Gdyby jednak jakieś okoliczności, np. niepatrz e nie kierowcy pojazdu A w stronę pojazdu B, brak zmiany prędkości pojazdu A itp., to zaufanie kierowcy pojazdu B ustaje i podejmuje działanie mające na celu niedopuszczenie do kolizji pojazdów.

W myśl tej zasady kierujący powinien wręcz przewidywać nieprawidłowe zachowanie niektórych uczestników ruchu na drodze, w szczególności tj. dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych, nietrzeźwych itp.

4. Zasada ruchu prawostronnego

Zasada ta zobowiązuje kierującego pojazdem do ruchu prawostronnego, przy czym:

- jeżeli korzysta z drogi dwujezdniowej, jest obowiązany jechać po prawej jezdni; do jezdni nie wlicza się jezdni przeznaczonej do dojazdu do nieruchomości położonej przy drodze,
- jeżeli korzysta z jezdni dwukierunkowej co najmniej o czterech pasach ruchu, jest obowiązany zajmować pas ruchu znajdujący się na prawej połowie jezdni.

Ponad to kierujący pojazdem powinien:

- jechać możliwie blisko prawej krawędzi jezdni,
- nie zajmować więcej niż jednego pasa, jeżeli pasy na jezdni są wyznaczone.

Zgodnie z tymi wytycznymi jazda innym pasem ruchu jest możliwa wtedy, gdy zajęty jest pas przy prawej krawędzi jezdni oraz gdy kierujący wykonuje jakiś manewr np. wyprzedzanie.

Według tej zasady ruch prawostronny obowiązuje nie tylko na drogach, ale także na parkinгах, targowiskach, placach magazynowych itp.

5. Obowiązek zjeżdżania z torów pojazdów szynowych

Kierujący pojazdem znajdującym się na części jezdni, po której jeżdżą pojazdy szynowe, jest obowiązany ustąpić miejsca nadjeżdżającemu pojazdowi szynowemu.

6. Przestrzeganie kolejności stosowania przepisów ruchu drogowego

Uczestnik ruchu i inna osoba znajdująca się na drodze są obowiązani stosować się do poleceń i sygnałów dawanych przez osoby kierujące ruchem lub uprawnione do jego kontroli, sygnałów świetlnych oraz znaków drogowych, nawet wówczas, gdy z przepisów ustawy wynika inny sposób zachowania niż nakazany przez te osoby, sygnały świetlne lub znaki drogowe. Przy czym:

- polecenia i sygnały dawane przez osoby kierujące ruchem lub uprawnione do jego kontroli mają pierwszeństwo przed sygnałami świetlnymi i znakami drogowymi,
- sygnały świetlne mają pierwszeństwo przed znakami drogowymi regulującymi pierwszeństwo przejazdu.

7. Zachowanie się kierującego wobec niektórych pojazdów

7.1. Zachowanie się kierującego wobec pojazdu uprzywilejowanego:

- ułatwić mu przejazd, w szczególności przez niezwłocznie usunięcie z jego toru jazdy,
- w razie potrzeby zatrzymać się,
- nie wyprzedzać w obszarze zabudowanym,
- nie wjeżdżać między jadące w kolumnie pojazdy uprzywilejowane.

Uwaga: Kierujący pojazdem uprzywilejowanym może nie stosować się do przepisów ruchu drogowego oraz znaków i sygnałów drogowych, za wyjątkiem poleceń i sygnałów dawanych przez osoby kierujące ruchem lub upoważnione do jego kontroli.

7.2. Zwracanie uwagi na pojazdy wysyłające żółte sygnały błyskowe.

Takie pojazdy mogą:

- wykonywać na drodze prace porządkowe, remontowe lub modernizacyjne,
- nie stosować się do przepisów o obowiązku jazdy po jezdni lub przy jej prawej krawędzi oraz o zatrzymaniu i postoju,
- zagrażać bezpieczeństwu w ruchu drogowym ze względu na konstrukcję, ładunek lub nietypowe zachowanie.

7.3. Obowiązek kierującego pojazdem do zachowania szczególnej ostrożności w czasie przejeżdżania obok lub jadąc za pojazdem przeznaczonym do:

- nauki jazdy i egzaminowania, oznaczonego tablicą kwadratową barwy niebieskiej z białą literą „L”,
- przewozu materiałów niebezpiecznych oznaczonych z przodu i z tyłu tablicami ostrzegawczymi barwy pomarańczowej (pojazdy wojskowe mogą być oznakowane tarczami okrągłymi barwy żółtej i czerwonej wpisanymi trójkątami barwy czarnej, umieszczone odpowiednio z przodu i z tyłu). Dodatkowa szczególna ostrożność wymagana jest w przypadku zatrzymania się w pobliżu tak oznaczonego pojazdu w celu uniknięcia niebezpieczeństwa, a zwłaszcza pożaru, wybuchu lub skażenia środowiska. Obowiązek ten dotyczy również pieszego przechodzącego obok tego pojazdu.

7.4. Obowiązek kierującego pojazdem do zachowania szczególnej ostrożności podczas przejeżdżania obok stojącego pojazdu i w razie potrzeby zatrzymanie się w czasie wsiadania i wysiadania osób z tego pojazdu przeznaczonego do:

- przewozu zorganizowanych grup dzieci lub młodzieży w wieku do 18 lat, oznaczonego z przodu i z tyłu kwadratowymi tablicami barwy żółtej z symbolem dzieci barwy czarnej,
- przewozu osób niepełnosprawnych, oznaczonych z przodu i z tyłu kwadratowymi tablicami barwy niebieskiej z symbolem wózka inwalidzkiego barwy białej (w przypadku wsiadania i wysiadania osoby niepełnosprawnej).

7.5. Obowiązek kierującego pojazdem do zachowania szczególnej ostrożności podczas przejeżdżania obok autobusu szkolnego.

Uwagi:

- Kierujący pojazdem do przewozu dzieci, młodzieży do 18 lat i osób niepełnosprawnych oraz kierujący autobusem szkolnym jest obowiązany włączyć światła

awaryjne podczas wsiadania i wysiadania tych osób.

- Tablica barwy żółtej ze znakiem B-20 („STOP”) z żółtym napisem i obrzeżem, widoczna na autobusie przeznaczonym do przewozu dzieci do szkoły, oznacza nakaz zatrzymania pojazdów poruszających się po jezdni, na której albo przy której autobus zatrzymał się w związku z wsiadaniem lub wysiadaniem dzieci.

VII. WYBRANE PRZEPISY O RUCHU PIESZYCH, ROWERZYSTÓW I MOTOROWERZYSTÓW

1. Miejsca korzystania z dróg przez pieszego

- Chodnik lub droga pieszych.
- Pobocze, w przypadku braku chodnika lub drogi dla pieszych.
- Jezdnia, gdy brak jest pobocza i wtedy pieszy idzie jak najbliżej jej krawędzi i ustępuje miejsca nadjeżdżającemu pojazdowi.

2. Poruszanie się pieszego po poboczu i jezdni

Pieszy powinien:

- iść lewą stroną drogi,
- na jezdni iść jeden za drugim (chyba, że jest mały ruch i dobra widoczność - wtedy dwóch pieszych może iść obok siebie),

W strefach zamieszkania pieszy korzystać może z całej szerokości drogi i ma pierwszeństwo przed pojazdami.

3. Przechodzenie pieszego przez jezdnię

3.1. Pieszy przechodząc przez jezdnię (lub torowisko), jest obowiązany zachować szczególną ostrożność.

3.2. Przy przechodzeniu przez jezdnię pieszy korzysta z przejść dla pieszych, gdzie ma pierwszeństwo przed pojazdami.

3.3. Pieszy może przejść przez jezdnię w następujących miejscach i okolicznościach:

- gdy odległość od przejścia przekracza 100 m,
- przez skrzyżowanie nawet wtedy, gdy skrzyżowanie znajduje się w odległości mniejszej niż 100 m od wyznaczonego przejścia.

W tych przypadkach pieszy ma obowiązek:

- * nie spowodować zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu,
- * nie utrudniać ruch pojazdów,
- * ustąpić pierwszeństwa pojazdowi,
- * do przeciwległej krawędzi jezdni iść drogą najkrótszą, prostopadłe do osi jezdni.

3.4. Na obszarze zabudowanym, na drodze dwujezdniowej lub po której kursują tramwaje po torowisku wyodrębnionym z jezdni, pieszy przechodząc przez jezdnię lub torowisko jest obowiązany korzystać tylko z przejścia dla pieszych.

3.5. Zabrania się pieszemu:

- wchodzenia na jezdnię bezpośrednio przed jadący pojazd, w tym również na przejściu dla pieszych,
- wchodzenia na jezdnię spoza pojazdu lub innej przeszkody ograniczającej widoczność drogi,
- przechodzenia przez jezdnię w miejscu o ograniczonej widoczności drogi,

- zwalniania kroku lub zatrzymywania się bez uzasadnionej potrzeby podczas przechodzenia przez jezdnię,
- przebiegania przez jezdnię.

3.6. Dziecko w wieku do 7 lat może korzystać z drogi tylko pod opieką osoby, która osiągnęła wiek co najmniej 10 lat. Nie dotyczy to strefy zamieszkania i drogi wyłącznie dla pieszych.

3.7. Dziecko w wieku do 15 lat, poruszające się po drodze po zmierzchu poza obszarem zabudowanym, jest obowiązane używać elementów odblaskowych w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu.

4. Wybrane przepisy o ruchu rowerów i motorowerów

4.1. Kierujący rowerem jednośladowym jest obowiązany korzystać z drogi dla rowerów lub drogi dla rowerów i pieszych.

4.2. Kierujący rowerem, korzystając z drogi dla rowerów i pieszych, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność i ustępować miejsca pieszym.

4.3. Poruszając się po drogach ogólnie dostępnych kierujący rowerem, motorowerem oraz osoba prowadząca pojazd napędzany silnikiem są obowiązani poruszać się po poboczu, chyba że nie nadaje się ono do jazdy lub ruch pojazdu utrudniałby ruch pieszych.

4.4. Dopuszcza się przewożenia na rowerze dziecka do 7 lat, pod warunkiem że jest ono umieszczone na dodatkowym siodelku zapewniającym bezpieczną jazdę.

4.5. Kierującemu rowerem lub motorowerem zabrania się:

- jazdy po jezdni obok innego uczestnika ruchu (dopuszcza się wyjątkowo jazdę po jezdni obok innego roweru lub motoroweru, jeżeli nie utrudnia to poruszania się innym uczestnikom ruchu i nie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego),
- jazdy bez trzymania co najmniej jednej ręki na kierownicy oraz nóg na pedalach lub podnóżkach,
- czepiania się pojazdów,
- jazdy po chodniku.

4.6. Kierujący rowerem wyjątkowo może korzystać z chodnika, gdy:

- opiekuje się on osobą w wieku do lat 10 kierującą rowerem,
- szerokość chodnika wzdłuż drogi, po której ruch pojazdów jest dozwolony z prędkością większą niż 50 km/h, wynosi co najmniej 2 m i brakuje w wydzielonej drogi dla rowerów oraz pasa ruchu dla rowerów,
- warunki pogodowe zagrażają bezpieczeństwu rowerzysty na jezdni (śnieg, silny wiatr, ulewa, gołoledź, gęsta mgła), w tym przypadku powinien jechać powoli, zachować szczególną ostrożność i ustępować miejsca pieszym.

4.7. Kierujący rowerem może jechać lewą stroną jezdni na zasadach określonych dla ruchu pieszych, jeżeli opiekuje się osobą kierującą rowerem w wieku do 10 lat.

4.8. Na skrzyżowaniu i bezpośrednio przed nim kierujący rowerem, motorowerem lub motocyklem może poruszać się środkiem pasa ruchu, jeśli pas ten umożliwia opuszczenie skrzyżowania w więcej niż jednym kierunku.

Przedstawione przepisy o ruchu pieszych, rowerzystów i motorowerzystów mają na celu zorientować kierującego pojazdem, jakiego zachowania od tych uczestników ruchu należy oczekiwać i jakie mają prawa i obowiązki. Jakże powinno być natomiast zachowanie kierującego pojazdem wobec tych uczestników ruchu przedstawiono w odpowiednim rozdziale tego skryptu.

VIII. ZNAKI I SYGNAŁY NA DROGACH

1. Ogólne wiadomości o znakach i sygnałach

1.1. Funkcje znaków i sygnałów drogowych:

- podnoszą bezpieczeństwo, sprawność i wygodę ruchu drogowego
- wyrażają ostrzeżenia, zakazy, nakazy lub informację.

1.2. Podział znaków i sygnałów drogowych na grupy:

- znaki pionowe w postaci tarcz lub tablic z napisami albo symbolami, które w występują również w postaci znaków świetlnych,
- znaki poziome w postaci linii, napisów i symboli, umieszczonych na nawierzchni drogi,
- barwane sygnały świetlne nadawane przez sygnalizatory,
- sygnały nadawane przez osoby do tego uprawnione,
- sygnały dźwiękowe lub wibracyjne wysyłane przez urządzenia umieszczone na drodze.

Niezależnie od wymienionych znaków stosuje się znaki związane z oznakowaniem pasa drogowego (np. znaki kilometrowe), obiektów drogowych itp.

1.3. Uwagi do korzystania ze znaków drogowych.

- Znak drogowy pionowy umieszczony po prawej stronie jezdni lub nad jezdnią dotyczy wszystkich pasów ruchu. Znak umieszczony po lewej stronie jezdni jest powtórzeniem znaku umieszczonego po prawej stronie, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.
- Znaki umieszczone nad pasami ruchu dotyczą jadących tymi pasami.
- Kierujący jest obowiązany stosować się do znaku drogowego pionowego umieszczonego na wysyłającym żółte światła błyskowe pojeździe, który wykonuje na drodze prace porządkowe, remontowe itp.
- Napis lub symbol umieszczony na tabliczce pod znakiem drogowym stanowi integralną część znaku.

Te same zasady stosuje się odpowiednio do sygnałów świetlnych do kierowania ruchem.

Uwagi dodatkowe:

- Znaki poziome odzwierciedlające znaki pionowe ostrzegawcze lub zakazu stanowią powtórzenie zastosowanych znaków pionowych.
- Jeżeli na znaku lub tabliczce podany jest układ dróg na skrzyżowaniu (schemat skrzyżowania) liniami o różnej szerokości, to linia szersza oznacza drogę z pierwszeństwem.

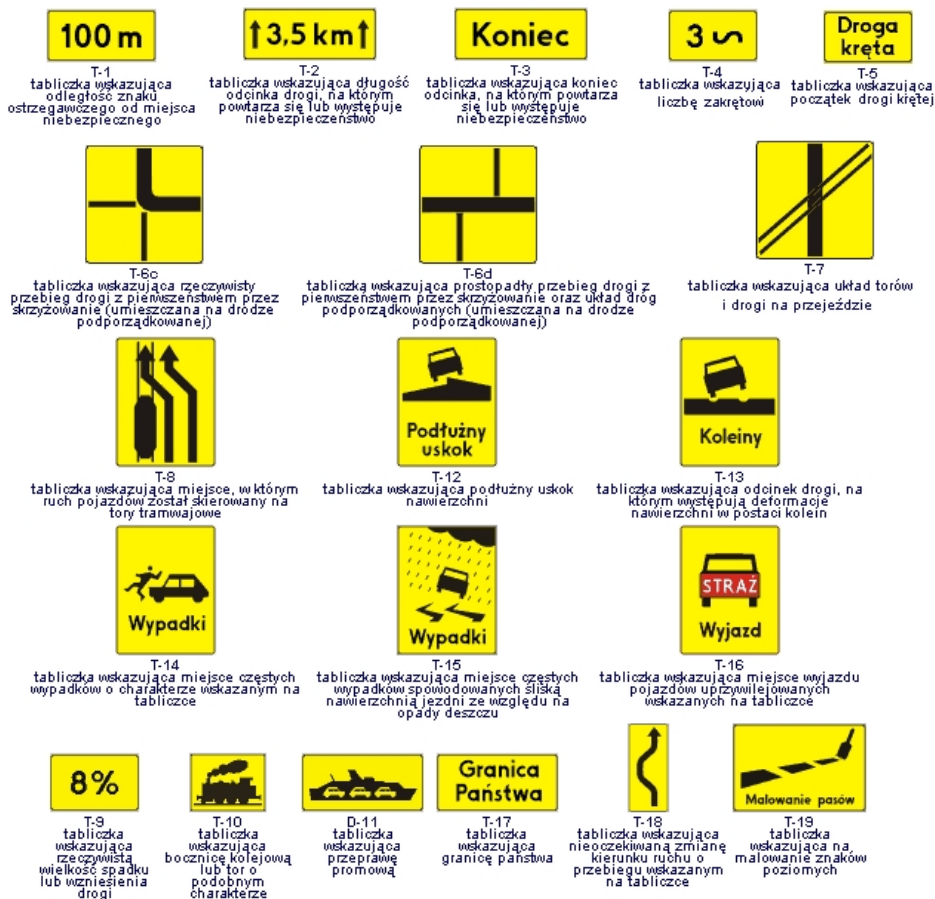
1.4. Oznaczenia literowe grup znaków i sygnałów drogowych :

- A - znaki pionowe ostrzegawcze,
- B - znaki pionowe zakazu,
- C - znaki pionowe nakazu,
- D - znaki pionowe informacyjne,
- E - znaki pionowe kierunku i miejscowości,
- F - znaki pionowe uzupełniające,
- G - znaki pionowe dodatkowe przed przejazdami kolejowymi,
- T - tabliczki do znaków drogowych pionowych,
- P - znaki drogowe poziome,
- S - sygnały świetlne dla kierujących pojazdami i pieszych.

Uwaga: Dopuszcza się stosowanie znaków ostrzegawczych i zakazu świetlnych oraz tabliczek świetlnych pod znakami, na których symbole i napisy barwy białej znajdują się na czarnym tle.

2. ZNAKI OSTRZEGAWCZE I TABLICZKI DO TYCH ZNAKÓW

2.1. Cel stosowania znaków ostrzegawczych

- Uprzedzają o miejscach na drogach, w których występuje lub może występować niebezpieczeństwo.
- Zobowiązują do zachowania szczególnej ostrożności.

2.2. Odległość umieszczania znaków ostrzegawczych od miejsc niebezpiecznych

Odległość znaku ostrzegawczego od miejsca niebezpiecznego jest uzależniona od dopuszczalnej prędkości na drodze oraz od rodzaju znaku i wynosi jak w tabeli 1.

Tabela 1

Dopuszczalna prędkość na drodze	Dla znaku A-7 „ustęp pierwszeństwa przejazdu	Pozostałe znaki ostrzegawcze
do 60 km/h	do 25 m	do 100 m
powyżej 60 km/h	do 50 m	od 150 - 300 m

Uwaga: Jeżeli odległość jest inna niż w tabeli np. z powodu warunków lokalnych, to pod znakiem umieszcza się tabliczkę T-1

2.3. Długość odcinka, na którym powtarza się lub występuje niebezpieczeństwo

- Jeżeli występuje samodzielnie znak lub tylko z tabliczką T-1, to długość odcinka nie przekracza 500 m ,
- Jeżeli długość odcinka przekracza 500 m, to pod znakiem umieszczona jest tabliczka T-2 wskazująca długość odcinka niebezpiecznego. Koniec takiego odcinka jest oznaczony przez powtórzenie znaku ostrzegawczego z tabliczką T-3.

2.4. Dodatkowe uwagi do niektórych znaków ostrzegawczych i tabliczek

A-3 i A-4 podają kierunek tylko pierwszego zakrętu.

T-5 umieszczona pod znakiem A-3 i A-4 wskazuje początek drogi krętej.

A-5 ostrzega o skrzyżowaniu dróg, na którym pierwszeństwo nie jest określone znakami.

A-15 ostrzega o możliwości poślizgu pojazdu spowodowanego w szczególności zmianą nawierzchni jezdni, stałym albo okresowym jej zawilgoceniem.

A-17 ostrzega o miejscu na drodze szczególnie uczęszczanym przez dzieci lub o bliskości takiego miejsca (kierowca powinien obserwować drogę i jej otoczenie oraz być przygotowany do hamowania lub zatrzymania pojazdu).

A-30 ostrzega o niebezpieczeństwie innego rodzaju niż określone pozostałymi znakami ostrzegawczymi. Pod znakiem A-30 stosuje się także tabliczki od T-8 do T-18 określające rodzaj zagrożenia.

T-10 ostrzega o przecięciu drogi z bocznicą kolejową lub torem o podobnym charakterze; w miejscu tak oznakowanym ruch na drodze jest wstrzymywany przez pracownika kolei podczas przejeżdżania (przetaczania) pojazdu szynowego.

T- 16 może być powtórzona bez znaku A-30.

T-7 umieszczona pod A-9 i A-10 wskazuje układ torów i drogi na przejeździe.

A-31 ostrzega o miękkim lub obniżonym poboczu; znak z odwróconym symbolem ostrzega o niebezpiecznym poboczu występującym po lewej stronie drogi.

A-34 ostrzega o miejscu, w którym na skutek wypadku drogowego nastąpiło zablokowanie drogi lub znaczne utrudnienie ruchu pojazdów.

3. ZNAKI ZAKAZU ORAZ TABLICZKI DO TYCH ZNAKÓW

B-1
zakaz ruchu w obu kierunkach

B-2
zakaz wjazdu

B-3
zakaz wjazdu pojazdów silnikowych, z wyjątkiem motocykli i jednośladowców

B-3a
zakaz wjazdu autobusów

B-4
zakaz wjazdu motocykli

B-5
zakaz wjazdu samochodów ciężarowych

B-6
zakaz wjazdu ciągników rolniczych

B-7
zakaz wjazdu pojazdów silnikowych z orzechobą

B-8
zakaz wjazdu pojazdów zaprzęgowych

B-9
zakaz wjazdu rowerów

B-10
zakaz wjazdu motorowerów

B-11
zakaz wjazdu wózków rowerowych

B-12 zakaz wjazdu wozków ręcznych

B-13 zakaz wjazdu pojazdów z materiałami wybuchowymi lub łatwo zapalnymi

B-13a zakaz wjazdu pojazdów z materiałami niebezpiecznymi

B-14 zakaz wjazdu pojazdów z materiałami, które mogą skazić wodę

B-15 zakaz wjazdu pojazdów o szerokości ponad 2m

B-16 zakaz wjazdu pojazdów o wysokości ponad 3,5m

B-17 zakaz wjazdu pojazdów o długości ponad 6m

B-18 zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej ponad 7t

B-19 zakaz wjazdu pojazdów o nacisku osi większym niż 5t

B-20 stop

B-21 zakaz skręcania w lewo

B-22 zakaz skręcania w prawo

B-23 zakaz zawracania

B-24 koniec zakazu zawracania

B-25 zakaz wyprzedzania przez samochody ciężarowe

B-26 zakaz wyprzedzania przez samochody ciężarowe

B-27 koniec zakazu wyprzedzania

B-28 koniec zakazu wyprzedzania przez samochody ciężarowe

B-29 zakaz używania sygnali dźwiękowych

B-30 koniec zakazu używania sygnali dźwiękowych

B-31 piętroszczyk dla nadjeżdżających z przeciwnika

B-32 stój - kontrola celna

B-33 ograniczenie prędkości 50

B-34 koniec ograniczenia prędkości

B-35 zakaz postoju

B-36 zakaz zatrzymywania się

B-37 zakaz postoju w dni nieparzyste

B-38 zakaz postoju w dni parzyste

B-39 strefa ograniczonego postoju w dni powszednie w godz. 7-21

B-40 koniec strefy ograniczonego postoju

B-41 zakaz ruchu pieszych

B-42 koniec zakazów

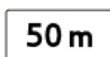
B-43 strefa ograniczonej prędkości 30

B-44 koniec strefy ograniczonej prędkości

T-20 tabliczka wskazująca długość odcinka jezdni, na którym zakaz obowiązuje

T-21 tabliczka wskazująca odległość znaku od miejsca, od którego lub w którym zakaz obowiązuje

T-22 tabliczka wskazująca, że znak nie dotyczy rowerów jednośladowych

T-23a tabliczka wskazująca motocykle

T-23b
tabliczka wskazująca samochody ciężarowe, pojazdy specjalne, pojazdy używane do celów specjalnych, o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t, oraz ciągniki samochodowe

T-23c
tabliczka wskazująca ciągniki rolnicze i pojazdy wolnobieżne

T-23d
tabliczka wskazująca pojazdy silnikowe z przyczepą, z wyjątkiem pojazdów z przyczepą jednoosiową lub naczepeą

T-23e
tabliczka wskazująca pojazdy z przyczepą kempingową

T-23f
tabliczka wskazująca autobusy

T-23g
tabliczka wskazująca trolejbusy

T-23h
tabliczka wskazująca pojazdy z towarami niebezpiecznymi

T-23i
tabliczka wskazująca pojazdy z towarami wybuchowymi lub łatwopalnymi

T-23j
tabliczka wskazująca pojazdy z towarami, które mogą skażać wodę

T-24
tabliczka wskazująca, że pozostawiony pojazd zostanie usunięty na koszt właściciela

T-25a
tabliczka wskazująca początek zakazu zatrzymywania

T-25b
tabliczka wskazująca kontynuację zakazu zatrzymywania

T-25c
tabliczka wskazująca odwołanie zakazu postoju lub zatrzymywania

T-26
tabliczka wskazująca, że zakaz postoju lub zatrzymywania dotyczy strony placu

3.1. Uwagi wprowadzające do znaków zakazu

- Znaki obowiązują na drodze, na której są umieszczone, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.
- Znak zakazu umieszczony pod znakiem E-17a oznacza, że zakaz obowiązuje na obszarze całej miejscowości, z wyjątkiem odcinka drogi, na którym został on zmieniony lub odwołany innym znakiem.
- Znak zakazu umieszczony pod znakiem D-42 oznacza, że zakaz obowiązuje do znaku D-43 lub E-18a, z wyjątkiem odcinka drogi, na którym został on zmieniony lub odwołany innym znakiem.
- Umieszczone na jednej tarczy dwa lub trzy symbole znaków zakazów mają takie samo znaczenie jak znaki pojedyncze.
- Osoby niepełnosprawne o obniżonej sprawności ruchowej kierujące pojazdami samochodowymi zaopatrzone w kartę parkingową i kierujący przewożący osoby o obniżonej sprawności ruchowej mogą pod warunkiem zachowania szczególnej ostrożności nie stosować się do zakazów wyrażonych znakami: B-1, B-3, B-3a, B-4, B-10, B-35, B-37, B-38 i B-39.
- Kierujący pojazdami wykonującymi na drodze prace porządkowe, remontowe itp. mogą nie stosować się do znaków: B-1, B-3, B-5, B-6 i B-7, pod warunkiem używania żółtych sygnałów błyskowych i zachowania szczególnej ostrożności.

3.2. Długość odcinka zakazu i odległość znaku od zakazu

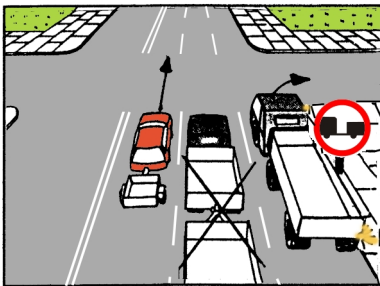
- Tabliczka T-20 umieszczona pod znakiem zakazu oznacza długość odcinka jezdni, na którym zakaz obowiązuje.
- Tabliczka T-21 umieszczona pod znakiem oznacza odległość znaku od miejsca, od którego lub w którym zakaz obowiązuje.
- Znaki B-25, B-26, B-29, B-33 i od B-35 do B-38 obowiązują do najbliższego skrzyżowania, chyba że na drodze dwujezdniowej droga odgałęziająca się znajduje się tylko z lewej strony i nie ma połączenia z prawą jezdnią lub zakaz wyra-

zony przez znak jest wcześniej odwołany znakiem oznaczającym koniec zakazu np. B-27.

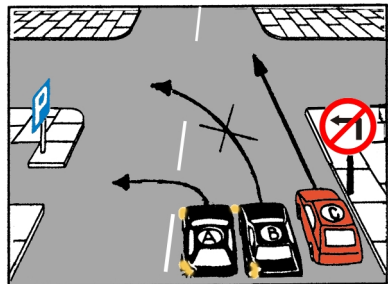
- Znaki zakazu od B-35 do B-38 mogą mieć tabliczki T-25a, T-25b lub T-25c oznaczające odpowiednio początek, kontynuacja i odwołanie zakazu przed skrzyżowaniem. Znak B-35, B-36, B-37 lub B-38 wraz z tabliczką T-26, umieszczone na placu równoległe do krawędzi jezdni, oznacza, że zakaz wyrażony tym znakiem dotyczy strony placu, przy której został on ustawiony.

3.3. Dodatkowe uwagi do niektórych znaków zakazu

- B-1 oznacza zakaz ruchu na drodze pojazdów. Znak ten może być umieszczony na jezdni.
- B-2 oznacza zakaz wjazdu na drogę lub jezdnię od strony jego umieszczenia.
- B-5 oznacza zakaz ruchu:
- samochodów ciężarowych, pojazdów specjalnych i używanych do celów specjalnych o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t,
 - ciągników rolniczych i samochodowych (np. balastowych i siodłowych),
 - pojazdów wolnobieżnych.
- Jeżeli na tym znaku lub tabliczce umieszczonej pod znakiem określono masę pojazdu, oznacza ona dopuszczalną masę całkowitą.
- B-6 dotyczy również ciągników rolniczych z przyczepą (przyczepami) i pojazdów wolnobieżnych.
- B-7 nie dotyczy pojazdów silnikowych z przyczepą jednoosiową lub naczepą (na rys. 7 naruszył przepisy kierujący samoc hodem ciężarowym z przyczepą). Jeżeli na tym znaku lub na tabliczce pod znakiem znajduje się liczba podająca masę pojazdu, oznacza, że dotyczy to dopuszczalnej masy całkowitej przyczepy, w razie ciągnięcia dwóch przyczep - sumy ich masy.
- B-18 oznacza zakaz ruchu pojazdów, których rzeczywista masa całkowita jest większa od wartości podanej na znaku; w przypadku zespołu pojazdów zakaz dotyczy ich łącznej masy.

Rys. 7

Rys. 8

- B-19 oznacza zakaz wjazdu pojazdów, których nacisk osi jest większy od odpowiadającego masie podanej na znaku; w przypadku osi wielokrotnej nacisk żadnej z osi składowych nie może odpowiadać masie większej niż 80% masy podanej na znaku.
- B-20 oznacza zakaz wjazdu na skrzyżowanie bez zatrzymania się przed drogą z pierwszeństwem przejazdu i obowiązek ustąpienia pierwszeństwa kierującym poruszającym się tą drogą. Miejsce zatrzymania może być wyznaczone linią (jak P-12 pkt. 8 tego rozdziału) lub w takim miejscu, w którym kierujący może upewnić się, że nie utrudni ruchu na drodze z pierwszeństwem.

- B-21 i B-22 obowiązują na najbliższym skrzyżowaniu (rys. 8). Jeżeli jednak znaki umieszczone są w obrębie skrzyżowania, dotyczą tylko najbliższej jezdni, przed którą się znajdują. Ponadto znak B-21 zabrania zawracania.
- B-23 zabrania zawracania do najbliższego skrzyżowania wyłącznie. Uchylenie tego znaku przed skrzyżowaniem określa znak B-24. Znak ten nie zabrania jednak skręcania.
- B-25 zabrania kierującym pojazdami silnikowymi wyprzedzania pojazdów silnikowych wielośladowych.
- B-26 dotyczy kierujących samochodami ciężarowymi o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t, pojazdami specjalnymi lub używanymi do celów specjalnych – o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t i ciągnikami samochodowymi.
- B-32 oznacza obowiązek zatrzymania się. Zamiast napisu „Cło – Zoll” na znaku mogą być umieszczone napisy: „Kontrola graniczna”, „Rogatka uszkodzona”, „Sygnalizacja uszkodzona”, „Wjazd na prom”, „Kontrola drogowa” lub „Pobór opłat” – odpowiednio do przyczyny zatrzymania. Zatrzymanie powinno nastąpić w miejscu wyznaczonym w tym celu, a jeżeli nie jest ono wyznaczone – przed znakiem. Dalszy ruch może nastąpić za zgodą uprawnionej osoby lub po nadaniu sygnału z ewalującego na ruch.
- B-33 określający dopuszczalną prędkość większą niż 60 km/h, umieszczony na obszarze zabudowanym, dotyczy samochodu osobowego, motocykla i samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 t, z wyjątkiem:
- pojazdu przewożącego materiały niebezpieczne,
 - pojazdu z urządzeniem wystającym do przodu więcej niż 1,5 m od siedzenia kierującego,
 - pojazdu holującego pojazd silnikowy,
 - motocykla, którym przewozi się dziecko w wieku do lat 7,
 - samochodu ciężarowego przewożącego osoby poza kabiną kierowcy.
- B-35 i B-36 dotyczy tej strony drogi (łącznie z chodnikiem i poboczem), po której znak się znajduje, z wyjątkiem miejsc, gdzie za pomocą znaku dopuszcza się postój lub zatrzymanie. Umieszczona pod tymi znakami tabliczka T-24 skazuje, że pojazd pozostawiony w miejscu, w którym obowiązuje zakaz wyrażony tymi znakami, zostanie usunięty z drogi na koszt właściciela.
- B-37 i B-38 oznacza zakaz postoju odpowiednio w nieparzyste lub parzyste dni miesiąca; zakaz nie obowiązuje od godziny 21 do 24. Znaki te dotyczą tej strony drogi, po której się znajdują.
- B-39 oznacza wjazd do strefy, w której obowiązuje zakaz postoju pojazdów na wszystkich drogach; dopuszczalny czas unieruchomienia pojazdu dłuższy niż jedna minuta jest wskazany napisem na znaku.
- B-42 uchyla znaki: B-23, B-25, B-26, B-29 i B-33.
- B-43 określający dopuszczalną prędkość mniejsza lub równą 30 km/h, oznacza ponadto, że umieszczone w strefie urządzenia i rozwiązania wymuszające powolną jazdę mogą nie być oznakowane znakami ostrzegawczymi.

4. ZNAKI NAKAZU

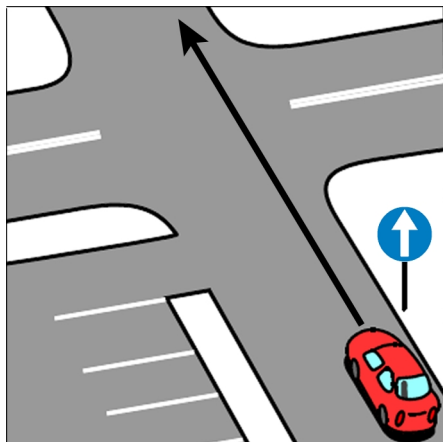
4.1. Uwagi wprowadzające do znaków nakazu

- Znak nakazu nakazuje kierującemu do ruchu zgodnym ze strzałkami.
- Znaki nakazu mogą być umieszczone na przedłużeniu osi drogi (jezdni) lub na samej jezdni.

4.2. Dodatkowe uwagi do niektórych znaków nakazu

C-1 do C-11:

- zobowiązują kierującego do ruchu w kierunku zgodnym ze strzałkami,
- mogą być umieszczone na przedłużeniu osi drogi (jezdni) lub na samej jezdni,
- obowiązują na najbliższym skrzyżowaniu lub w miejscu, gdzie występuje możliwość zmiany kierunku jazdy.

Zatem kierującemu pojazdem na rys. 9 zabrania się skręcania w lewo i w prawo na najbliższym skrzyżowaniu oraz wjazdu na parking.

Rys. 9

- C-12 występujący łącznie ze znakiem A-7 oznacza pierwszeństwo kierującego znajdującemu na skrzyżowaniu, przed kierującym wjeżdżającym na to skrzyżowanie.
- C-14 oznacza, że kierujący, przy zachowaniu ograniczeń prędkości wynikających z przepisów szczegółowych, obowiązany jest jechać z prędkością nie mniejszą niż określona na znaku liczbą kilometrów na godzinę, chyba że warunki ruchu lub jego bezpieczeństwo wymagają zmniejszenia prędkości.
- C-18 oznacza, że na drodze, na której znak jest umieszczony, kierujący pojazdem silnikowym obowiązany jest stosować łańcuchy przeciwlizgowe na co najmniej dwóch kołach napędowych; umieszczona pod znakiem tabliczka od T-23a do T-23j, oznacza, iż znak dotyczy pojazdów określonych na tabliczce.

5. ZNAKI INFORMACYJNE I TABLICZKI DO TYCH ZNAKÓW

D-10 koniec autostrady

D-11 początek pasa ruchu dla autobusów

D-12 pas ruchu dla autobusów

D-13 początek pasa ruchu powolnego

D-13a początek pasa ruchu

D-14 koniec pasa ruchu

D-15 przystanek autobusowy

D-16 przystanek trolejbusowy

D-17 przystanek tramwajowy

D-18 parking

D-18a parking - miejsce zastrzeżone

D-18b parking zadany

D-19 postój taksówek

D-20 koniec postoju taksówek

D-21 szpital

D-21a policja

D-22 punkt opatrunkowy

D-23 stacja paliwowa

D-23a stacja paliwowa tylko z gazem do napędu pojazdów

D-24 telefon

D-25 poczta

D-26 stacja obsługi technicznej

D-26a wulkanizacja

D-26b myjnia

D-26c toaleta publiczna

D-26d natrysk

D-27 bufet lub kawiarnia

D-28 restauracja

D-29 hotel (motel)

D-30 obozowisko (kemping)

D-31 obozowisko (kemping) wyposażone w podłączenia elektryczne do przyręczep

D-32 pole biwakowe

D-33 schronisko młodzieżowe

D-34 punkt informacji turystycznej

D-34a informacja radiowa o ruchu drogowym

D-35 przejście podziemne dla pieszych

D-36a schody ruchome w dół	D-36 przejście nadziemne dla pieszych	D-36a schody ruchome w górę	<table border="1"> <tr> <td rowspan="2">PL</td> <td> $\leq 3.5t$</td> <td> $> 3.5t$</td> </tr> <tr> <td>godz. 5-23</td> <td>godz. 23-5</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td rowspan="3"></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </table>	PL	$\leq 3.5t$	$> 3.5t$	godz. 5-23	godz. 23-5													
PL	$\leq 3.5t$	$> 3.5t$																			
	godz. 5-23	godz. 23-5																			
D-37 tunel	D-38 koniec tunelu	D-40 strefa zamieszkania																			
D-44 strefa parkowania	D-45 koniec strefy parkowania	D-41 koniec strefy zam. D-48 zmiana pierwszeństwa																			

D-39 dopuszczalne prędkości

D-42 obszar zabudowany	D-43 koniec obszaru zabudowanego
D-46 droga wewnętrzna	D-47 koniec drogi wewnętrznej
D-62 strefa ruchu	D-63 koniec strefy ruchu
D-49 pobór opłat	D-50 zatoka
D-51 automatyczna kontrola prędkości	

PL	Opłaty drogowe Road payments	
	$> 3.5t$	
	$> 3.5t$	
49		

D-39a opłaty drogowe

T-1a tabliczka wskazująca odległość znaku informacyjnego od początku (konca) drogi lub pasa ruchu	T-1b tabliczka wskazująca długość tunelu lub odstęp drogi do końca tunelu	T-3a tabliczka wskazująca koniec miejsca przeznaczzonego na postój
T-6a tabliczka wskazująca rzeczywisty przebieg drogi z pierwszeństwem przez skrzyżowanie (umieszczana na drodze z pierwszeństwem)	T-6b tabliczka wskazująca układ dróg podporządkowanych (umieszczana na drodze z pierwszeństwem)	T-27 tabliczka wskazująca, że przejście dla pieszych jest szczególnie uczęszczane przez dzieci

5.1. Uwagi wprowadzające do znaków informacyjnych

- Znaki informacyjne dotyczą prowadzenia pojazdu oraz informują o wskazanych na znakach obiektach znajdujących się przy drodze.
- Jeżeli znaki informacyjne mają dodatkowe zalecenia, to kierujący jest zobowiązany stosować się do nich. Niektóre znaki informacyjne mogą być malowane obustronnie i występować po jednej stronie drogi.
- Niektóre znaki informacyjne mogą być umieszczone w innym miejscu niż po prawej stronie jezdni.

5.2. Dodatkowe uwagi do niektórych znaków informacyjnych i tabliczek

- D-3 oznacza początek lub kontynuację drogi (jezdni), na której ruch odbywa się w jednym kierunku.
- D-6, D-6a albo D-6b oznacza również, że kierujący zbliżający się do tych miejsc jest zobowiązany zmniejszyć prędkość tak, aby nie narażać na niebezpieczeństwo pieszych lub rowerzystów znajdujących się w tych miejscach lub na nie wchodzących (wjeżdżających).
- T-27 pod znakiem D-6 lub D-6b wskazuje, że przejście dla pieszych jest szczególnie uczęszczane przez dzieci.
- D-7 i D-9 oznacza odpowiednio początek lub kontynuację drogi ekspresowej lub autostrady; na drogach oznaczonych tymi znakami zabrania się:
- * cofania,
 - * zatrzymania i postoju w innych miejscach niż wyznaczone w tym celu,
 - * wjeżdżania na pas między jezdniami i zatrzymania na tym pasie,
 - * zawracania (nie dotyczy dróg ekspresowych, gdzie dopuszcza się zawracania na skrzyżowaniach i miejscach do tego przeznaczonych,
 - * holowania (nie dotyczy dróg ekspresowych, gdzie holowanie jest dozwolone bez ograniczeń).
- T-28 wskazuje, że za przejazd drogą ekspresową lub autostradą pobierana jest opłata.
- D-13 oznacza, początek pasa ruchu, z którego są obowiązani korzystać kierujący pojazdami nie osiągniętymi na wzniesieniu minimalnej prędkości określonej na znaku liczbę kilometrów na godzinę.
- D-14 oznacza koniec skrajnego pasa ruchu, a umieszczony przy pasie ruchu powolnego oznacza koniec tego pasa ruchu.
- T-1a umieszczona pod znakiem D-7, D-8, D-9, D-10, D-13 lub D-14 wskazuje odległość do początku (końca) drogi lub pasa ruchu.
- D-18 oznacza miejsce przeznaczone na postój pojazdów (zespołów pojazdów), z wyjątkiem przyczep kempingowych; umieszczona pod znakiem tabliczka T-23e oznacza, że na parkingu dopuszczalny jest także postój przyczep kempingowych.
- D-18a oznacza miejsce przeznaczone na postój pojazdu uprawnionej osoby.
- D-18b oznacza, że postój pojazdu znajduje się w budynku lub pod wiatą.

- T-30 umieszczona pod znakiem D-18 wskazuje sposób ustawienia pojazdu względem krawędzi jezdni oznaczonej na tabliczce barwą szarą oraz że miejsce przeznaczone jest dla pojazdów samochodowych o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 2,5 t.
- T-29 umieszczona pod znakiem D-18 lub D-18a informuje o miejscach przeznaczonych dla pojazdów przewożących lub kierowanych przez osoby niepełnosprawne mające trudności w poruszaniu się.
- D-40 informuje ponadto, że umieszczone w strefie urzędzenia i rozwiązania wymuszające powolną jazdę mogą nie być oznakowane znakami ostrzegawczymi.
- D-42 oznacza wjazd do obszaru zabudowanego.
- D-48 uprzedza o mającej lub niedawno wprowadzonej zmianie obowiązujących dotychczas zasad pierwszeństwa na najbliższym skrzyżowaniu; umieszczony pod znakiem napis określa datę wprowadzenia nowej zasady pierwszeństwa poka za nej znakiem A-5 lub A-7.
- D-49 uprzedza o miejscu, w którym pobierane są opłaty za przejazd.

6. ZNAKI KIERUNKU I MIEJSCOWOŚCI

E-1
tablica przeddrogowskazowa

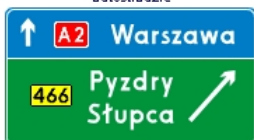
E-1a
tablica przeddrogowskazowa na autostradzie

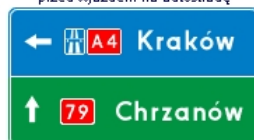
E-1b
tablica przeddrogowskazowa przed wjazdem na autostradę

E-2a
drogowy znak tablicowy umieszczony obok jezdni

E-2c
drogowy znak tablicowy umieszczony obok jezdni na autostradzie

E-2e
drogowy znak tablicowy umieszczony obok jezdni przed wjazdem na autostradę

E-2b
drogowy znak tablicowy umieszczony nad jezdnią

E-2d
drogowy znak tablicowy umieszczony nad jezdnią na autostradzie

E-2d
drogowy znak tablicowy umieszczony nad jezdnią na autostradzie

E-4
drogowy znak w kształcie strzały do miejscowości podający do niej odległość

E-3
drogowy znak w kształcie strzały do miejscowości wskazujący numer drogi

E-6
drogowy znak do lotniska

E-6a
drogowy znak do dworca lub stacji kolejowej

E-5
drogowy znak do dzielnicy miasta

E-6c
drogowy znak do przystani promowej

E-6b
drogowy znak do dworca autobusowego

E-19a
obwodnica

E-21
dzielnica (osiedle)

E-7
drogowy znak do przystani wodnej lub żegluga

Uwagi uzupełniające do niektórych znaków kierunku i miejscowości

- Tablice przeddrogowskazowe np. E-1 przedstawiają schematycznie kierunki, w których rozchodzą się drogi na najbliższym skrzyżowaniu oraz nazwy miejscowości i numery dróg krajowych za tym skrzyżowaniem.
- Jeżeli na tablicy przeddrogowskazowej przebieg dróg oznaczony jest liniami o różnej szerokości, linia szersza oznacza drogę z pierwszeństwem przejazdu.
- Tło tablic umieszczonych na autostradach jest niebieskie, na pozostałych drogach poza obszarem zabudowanym występuje w kolorze zielonym.
- Drogowskazy są znakami wskazującymi na skrzyżowaniu lub przed nim kierunki do miejscowości, dzielnic miast oraz obiektów komunikacyjnych, turystycznych lub wypoczynkowych.
- Znaki E-15a, E-15c, E-15d, E-15e oraz E-16 oznaczają także, że drogą mogą poruszać się pojazdy o nacisku osi pojedynczej nie przekraczającej 10 t i odpowiednio większym nacisku osi wielokrotnej, zgodnie z przepisami określającymi warunki techniczne pojazdów poruszających się po drogach.
- Szlaki drogowe z numerami parzystymi biegną z zachodu na wschód, natomiast z numerami nieparzystymi z południa na północ.
- Niektóre znaki mogą nie być umieszczone po prawej stronie.

7. ZNAKI UZUPEŁNIAJĄCE I DODATKOWE PRZED PRZEJAZDAMI KOLEJOWYMI

F-1 przeście graniczne

F-2 przekraczanie granicy zabronione

F-2a granica państwa

F-3 granica obszaru administracyjnego

F-5 uprzedzenie o zakazie znak

F-6 znak uprzedzający umieszczony przed skrzyżowaniem

F-7 sposób jazdy w związku z zakazem skręcania w lewo

F-8 objazd w związku z zamknięciem drogi

F-12 znak wskazujący przejazd tranzytowy umieszczony przed skrzyżowaniem

F-4 nazwa rzeki

F-9 znak prowadzący na drogę objazdowej

F-10 kierunki na pasach ruchu

F-11 kierunki na pasie ruchu

F-13 przejazd tranzytowy

F-15 niesymetryczny podział jezdni dla przeciwnych kierunków ruchu

F-16 koniec pasa ruchu na jezdni dwukierunkowej

F-17 koniec pasa ruchu na jezdni jednokierunkowej

F-18 przeciwny kierunek dla określonych pojazdów

F-19 pas ruchu dla określonych pojazdów

F-20 część drogi (pas ruchu) dla określonych pojazdów

F-14a tablica wskaźnikowa na autostradzie umieszczona w odległości 300 m przed pasem wyłaczania

F-14b tablica wskaźnikowa na autostradzie umieszczona w odległości 200 m przed pasem wyłaczania

F-14c tablica wskaźnikowa na autostradzie umieszczona w odległości 100 m przed pasem wyłaczania

F-21 ruch skierowany na sąsiednią jezdnię

F-22 ograniczenia na pasie ruchu

G-1a stupek wskaźnikowy z trzema kreskami umieszczony po prawej stronie jezdni

G-1b stupek wskaźnikowy z dwiema kreskami umieszczony po prawej stronie jezdni

G-1c stupek wskaźnikowy z jedną kreską umieszczony po prawej stronie jezdni

G-1d stupek wskaźnikowy z trzema kreskami umieszczony po lewej stronie jezdni

G-1e stupek wskaźnikowy z dwiema kreskami umieszczony po lewej stronie jezdni

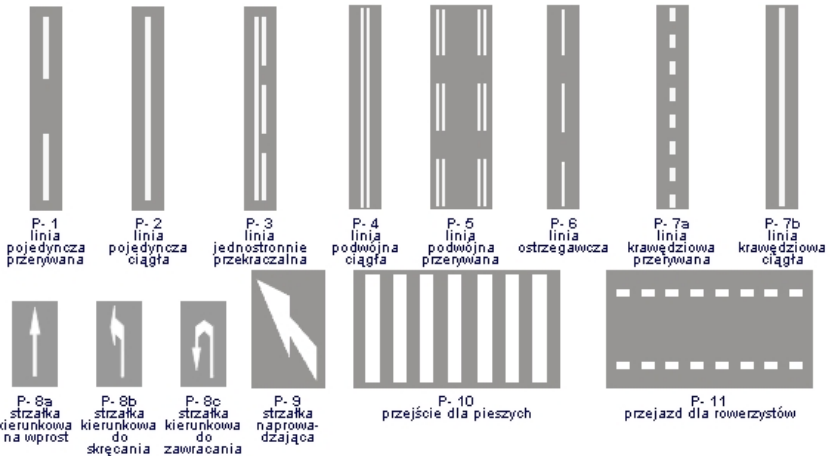
G-1f stupek wskaźnikowy z jedną kreską umieszczony po lewej stronie jezdni

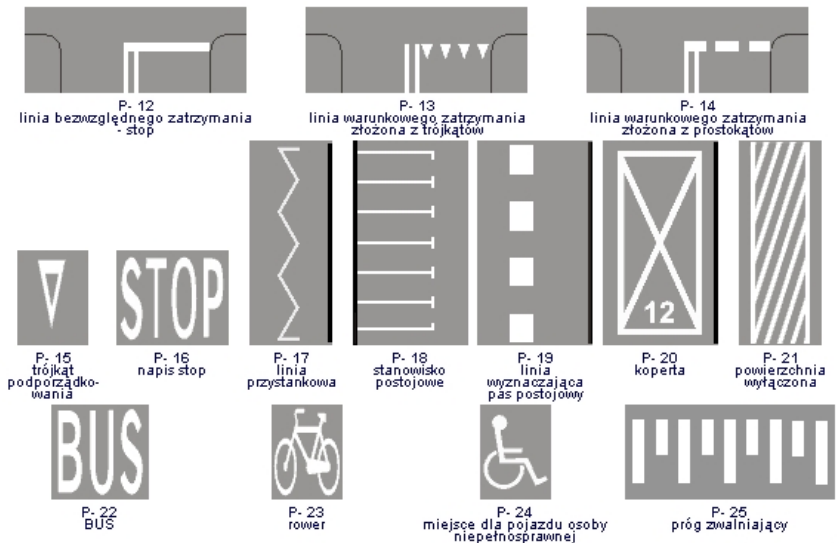

Uwagi uzupełniające do niektórych znaków uzupełniających i dodatkowych przed przejazdami kolejowymi

- Umieszczona na znaku F-10 lub F-11 strzałka zezwalająca na skręcanie w lewo ze skrajnego lewego pasa ruchu oznacza także zezwolenie na zawracanie, chyba że jest to zabronione znakiem B-23 lub ruch kierowany jest sygnalizatorem S-3.
- F-13 wskazuje zgodnie ze strzałką kierunek przejazdu tranzytowego pojazdu wskazanego, jaki występuje na tabliczce od T-23a do T-23j.
- F-21 wskazuje zjazd na sąsiednią jezdnię w związku z tymczasową organizacją ruchu
- F-22 wskazuje pas ruchu, na którym zabroniony jest ruch pojazdów określonych symbolem znaku zakazu.
- G-1a jest umieszczony pod znakiem A-9 lub A-10, Słupek G-1b – na 2/3 odległości znaku ostrzegawczego od przejazdu, a słupek G-1c – na 1/3 tej odległości (patrz także tabela 1 str. 19 i rys. 54).
- Jeżeli ze względu na warunki lokalne znaki ostrzegawcze umieszczono bliżej niż w odległości jaką podano w tablicy 1 str. 19, to pod znakiem ostrzegawczym umieszcza się słupek G-1b, a słupek G-1c na 1/2 odległości znaku ostrzegawczego. Jeżeli znak ostrzegawczy umieszczono w bezpośredniej bliskości przejazdu, to stosuje się tylko słupek G-1c umieszczony pod znakiem ostrzegawczym.
- lub G-4 wyznaczają miejsce zatrzymania się w związku z ruchem pociągu lub innego pojazdu szynowego bez zapór lub bez pólzapór.

8. ZNAKI DROGOWE POZIOME

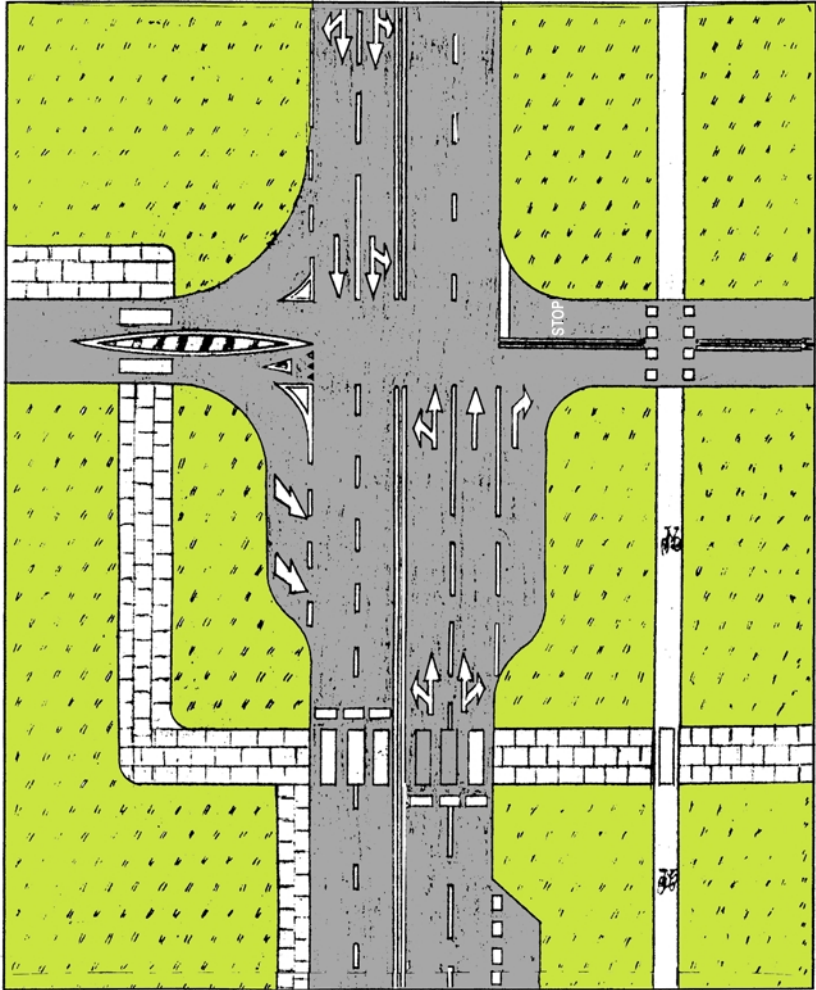
8.1. Uwagi wprowadzające do znaków drogowych poziomych

- Znakami drogowymi poziomymi są umieszczone na nawierzchni linie ciągłe lub przerywane, pojedyncze lub podwójne, strzałki, napisy, symbole i inne linie związane z oznaczaniem określonych miejsc na drodze oraz punktowe elementy odblaskowe.
- Znaki drogowy poziome są barwy białej lub żółtej.
- Jeżeli na drodze umieszczone są znaki barwy białej i żółtej wskazujące różny sposób zachowania, to kierujący jest obowiązany stosować do znaków barwy żółtej.
- Umieszczone na jezdni punktowe elementy odblaskowe barwy czerwonej wyznaczają prawą krawędź jezdni, a barwy białej lub żółtej – lewą krawędź jezdni oraz pas ruchu.
- Pasy ruchu mogą być oznaczone punktowymi elementami odblaskowymi barwy białej lub żółtej, przy czym do elementów odblaskowych barwy żółtej należy stosować się w pierwszej kolejności.
- Na pasie ruchu mogą być umieszczone inne niż określone w ustawie napisy lub symbole (np. liczba określająca ograniczenie prędkości, wyrażone w kilometrach na godzinę).

8.2. Dodatkowe uwagi do niektórych znaków poziomych

- P-1 w której kreski są krótsze od przerw lub równe przerwom, wyznacza pasy ruchu. Przez te linie można przejeżdżać z zachowaniem warunków jakie obowiązują przy zmianie pasa ruchu (patrz rozdział XI pkt 1).
- P-1 o podwójnej szerokości, w której kreski i przerwy są równe, informuje ponadto, że wyznaczony pas ruchu jest pasem:
- ruchu połnego,
 - zanikającym,
 - przeznaczonym wyłącznie dla pojazdów wyjeżdżających na inną drogę lub jezdnię.

- P-2 oddziela pasy ruchu o tym samym kierunku i oznacza ponadto zakaz przejeżdżania (najeżdżania) przez linię.
- P-3 oznacza zakaz przejeżdżania (najeżdżania) przez tę linię z pasa ruchu położonego przy linii ciąglej, z wyjątkiem powrotu po wyprzedzeniu na pas ruchu zajmowany przed wyprzedzeniem.
- P-4 rozdziela pasy ruchu o kierunkach przeciwnych i oznacza zakaz najeżdżania (przejeżdżania) przez tę linię.
- P-5 (znajdująca się między skrzyżowaniami po obu stronach pasa ruchu) oznacza pas o zmiennym kierunku ruchu otwieranym i zamykanym sygnałami świetlnymi nadawanymi przez sygnalizator S-4 (patrz pkt 9 tego rozdziału).

Rys. 10

- P-6 w której kreski są dłuższe od przerw, rozdziela pasy ruchu i uprzedza o zbliżeniu się do linii, przez którą przejeżdżanie jest zabronione, lub do miejsca niebezpiecznego.
 - P-7a lub P-7b umieszcza się przy krawędzi jezdni; linia P-7b oznacza ponadto zakaz wjazdu na pobocze pojazdom samochodowym (P-7a zabrania zatrzymania obok tej linii na jezdni, a P-7b zabrania zatrzymania pojazdu obok tej linii na jezdni i poboczu).
 - P-8b zezwalająca na skręcanie w lewo, umieszczona na skrajnym pasie, oznacza także zezwolenie na zawracanie, chyba że jest to zabronione znakiem B-23 lub ruch kierowany jest sygnalizatorem S-3.
 - P-9 nie dotyczy kierującymi pojazdami, dla których przeznaczony jest dalszy odcinek pasa ruchu (np. dla autobusów).
 - P-12 wskazuje miejsce zatrzymania pojazdu w związku ze znakami B-20 lub B-32.
 - P-13 wskazuje miejsce zatrzymania pojazdu w celu ustąpienia pierwszeństwa wynikającego ze znaku pionowego A-7.
 - P-14 wskazuje miejsce zatrzymania pojazdu na skrzyżowaniu, przed przejściem dla pieszych lub przed sygnałem świetlnym.
 - P-15 i P-16 potwierdzają oznakowanie wlotu na skrzyżowanie znakami pionowymi odpowiednio A-7 albo B-20.
 - P-17 wyznacza na jezdni miejsce przystanku tramwajów, autobusów (trolejbusów) lub innych pojazdów wykonujących odpłatny przewóz osób na regularnych liniach i oznacza, że zakaz zatrzymywania się innych pojazdów na przystanku obowiązuje na całej długości linii.
 - P-19 wyznacza pas przeznaczony na postój pojazdów wzdłuż krawędzi jezdni lub oddziela od niej zatokę postojową.
 - P-20 wyznacza stanowisko postojowe zastrzeżone dla określonego rodzaju pojazdu.
 - P-21 oznacza powierzchnię drogi, na którą wjazd i zatrzymanie są zabronione.
 - P-22 lub P-23 oznacza pas ruchu przeznaczony odpowiednio dla pojazdów wykonujących odpłatny przewóz osób na regularnych liniach lub dla rowerów jednośladowych.
 - P-24 oznacza, że stanowisko postojowe, na którym znak umieszczono, przeznaczone jest dla pojazdów przewożących lub kierowanych przez osoby niepełnosprawne mające trudności w poruszaniu się.
 - P-25 oznacza wypukłość na jezdni zastosowaną w celu spowolnienia ruchu pojazdów.
- Na rys. 10 przedstawiono zastosowanie znaków drogowych poziomych.

9. SYGNAŁY ŚWIETLNE DLA KIERUJĄCYCH I PIESZYCH

9.1. Sygnały świetlne nadawane przez sygnalizatory i ich znaczenie

S-1 sygnalizator z sygnałami do kierowania ruchem.

Sygnal zielony – zezwolenie na wjazd za sygnalizator.

Sygnal żółty – zakaz wjazdu za sygnalizator, chyba że w chwili zapalenia się tego sygnału pojazd znajduje się tak blisko sygnalizatora, że nie może być zatrzymany przed nim bez gwałtownego hamowania; sygnał ten oznacza jednocześnie, iż za chwilę zapali się sygnał czerwony.

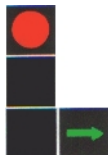

Sygnal czerwony – zakaz wjazdu za sygnalizator; takie samo znaczenie mają sygnały czerwony i żółty nadawane jednocześnie (po sygnale czerwonym) i oznaczają także, że za chwilę zapali się sygnał zielony.

Uwaga:

- Kierujący pojazdem, który wjechał na skrzyżowanie o ruchu kierowanym sygnałami świetlnymi, może je opuścić (nie czekając na sygnał zezwalający na ruch dla swego kierunku jazdy), pod warunkiem że nie spowoduje utrudnienia ruchu innym jego uczestnikom. Kierujący pojazdem szynowym skręcający na skrzyżowaniu o ruchu kierowanym sygnałami świetlnymi może je opuścić pod warunkiem ustąpienia pierwszeństwa innym uczestnikom ruchu.
- W sygnalizatorach używanych poza skrzyżowaniami mogą być nadawane sygnały tylko o dwóch barwach – zielonej i czerwonej.

S-2 sygnalizator z sygnałem dopuszczającym warunkowe skręcanie

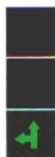

Nadawany przez sygnalizator S-2 sygnał czerwony wraz z sygnałem w kształcie zielonej strzałki oznacza, że dozwolone jest skręcanie w kierunku wskazanym strzałką w najbliższą jezdnię na skrzyżowaniu. Skręcanie jest dozwolone pod warunkiem, że kierujący zatrzyma się przed sygnalizatorem i nie spowoduje utrudnienia ruchu innym jego uczestnikom.

Sygnal w kształcie zielonej strzałki nadawany przez sygnalizator S-2, zezwalający na skręcanie w lewo, zezwala również na zawracanie z lewego skrajnego pasa ruchu, chyba że jest to zabronione znakiem B-23. Skręcanie i zawracanie jest dozwolone pod warunkiem, że kierujący zatrzyma się przed sygnalizatorem i nie spowoduje utrudnienia ruchu innym jego uczestnikom.

S-3 sygnalizator kierunkowy (dla poszczególnych pasów ruchu)

Sygnal w kształcie zielonej strzałki – zezwolenie na wjazd za sygnalizator i jazdę w kierunkach wskazanych strzałką (strzałkami). W tym przypadku na wprost i w lewo.

Sygnal w kształcie czarnej strzałki na żółtym tle – zakaz jazdy za sygnalizator w kierunkach wskazanych strzałką (strzałkami), chyba że w chwili zapalenia się tego sygnału pojazd znajduje się tak blisko sygnalizatora, że nie może być zatrzymany przed nim bez gwałtownego hamowania; sygnał ten oznacza jednocześnie, iż za chwilę zapali się sygnał czerwony (czarna strzałka na czerwonym tle).

Sygnal w kształcie czarnej strzałki na czerwonym tle – zakaz wjazdu za sygnalizator w kierunkach wskazanych strzałką (strzałkami); takie samo znaczenie mają sygnaly czerwony i żółty nadawane jednocześnie (po sygnale czerwonym) i oznaczają także, że za chwilę zapali się sygnal zielony (tzn. w kształcie strzałki lub strzałek).

S-4 sygnalizatory dla pasów ruchu o zmiennym kierunku ruchu (umieszczane nad pasami ruchu wyznaczone liniami P-5)

sygnal zielony w kształcie strzałki skierowanej do dołu – zezwolenie na wjazd na pas ruchu,

sygnal czerwony w kształcie dwóch skrzyżowanych kresek – zakaz wjazdu na pas ruchu.

SB – sygnalizator (nadający sygnal barwy białej) **dla kierujących autobusami oraz innymi pojazdami wykonującymi odpłatny przewóz osób na regularnych liniach** (poruszające się po wydzielonych dla nich pasach ruchu).

sygnal w kształcie kreski poziomej – zakaz wjazdu za sygnalizator,

sygnal w kształcie dwóch kropek – zakaz wjazdu za sygnalizator; zakaz ten nie dotyczy kierujących pojazdami, które w chwili zapalenia się tego sygnału znajdują się tak blisko sygnalizatora, że nie mogą być zatrzymane przed nim bez gwałtownego hamowania,

sygnal w kształcie kreski pionowej – zezwolenie na wjazd za sygnalizator.

S-5 sygnalizator z sygnałami dla pieszych i S-6 z sygnałami dla rowerzystów

sygnal czerwony – zakaz wejścia na przejście (wjazdu na przejazd),

sygnal zielony – zezwolenie na wejście na przejście (wjazd na przejazd), przy czym sygnal zielony migający oznacza, że za chwilę zapali się sygnal czerwony i pieszy (rowerzysta) jest zobowiązany jak najszybciej opuścić przejście (przejazd).

S-7 sygnalizator z sygnałem nakazującym opuszczenie pasa ruchu

sygnal świetlny (żółty) oznacza nakaz opuszczania pasa ruchu, nad którym sygnalizator jest umieszczony, i wjazdu na część jezdni znajdującą się po stronie wskazanej strzałką.

9.2. Uwagi do niektórych sygnałów świetlnych

- Zatrzymanie pojazdu wynikające z nadawania sygnału powinno nastąpić przed linią zatrzymania P-14, a w razie jej braku – przed sygnalizatorem.
- Jeżeli sygnalizator umieszczony jest nad jezdnią, to zatrzymanie pojazdu wynikające z nadawanego sygnału powinno nastąpić przed linią zatrzymania P-14, a w razie jej braku – przed jezdnią, nad którą sygnalizator został umieszczony.
- Sygnal zielony nadawany przez sygnalizator S-1 i S-3 **nie zezwala** na wjazd za sygnalizator, jeżeli:
 - * ruch pojazdów utrudniłby opuszczanie jezdni pieszym lub rowerzystom,

* ze względu na warunki ruchu na skrzyżowaniu lub za nim opuszczenie skrzyżowania nie byłoby możliwe przed zakończeniem nadawania sygnału zielonego.

- Sygnał zielony nadawany przez sygnalizator kierunkowy S-3 oznacza ponadto, że podczas jazdy na wskazanym kierunku nie występuje kolizja z innymi uczestnikami ruchu (z tego powodu zawracanie jest zabronione).
- Sygnalizatory kierunkowe S-3 nadające sygnały przeznaczone tylko dla pojazdów skręcających w lewo mogą nie być umieszczone po prawej stronie drogi.

9.3. Sygnały świetlne do ostrzegania

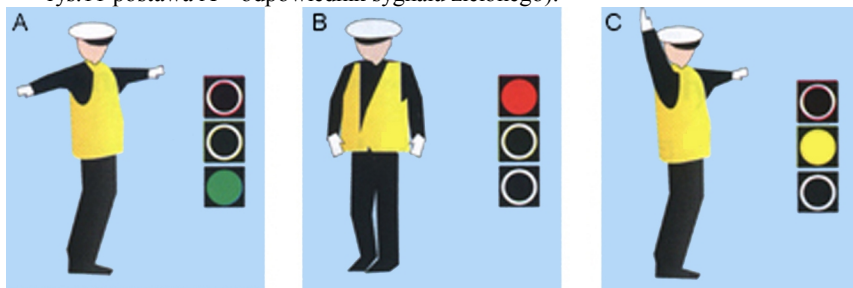
- Sygnał czerwony migający lub dwa na przemian migające sygnały czerwone oznaczają zakaz wjazdu za sygnalizator lub inne urządzenie nadające te sygnały. Czerwone sygnały migające mogą być stosowane przed przejazdami kolejowymi, wjazdami na promy i ruchome mosty albo przed miejscami wjazdu pojazdów uprzywilejowanych na drogę.
- Migający lub stały sygnał żółty umieszczony na przeszkodzie albo migający sygnał żółty nadawany przez sygnalizator ostrzegają o występującym niebezpieczeństwie lub utrudnieniu ruchu oraz nakazują zachowanie szczególnej ostrożności. Żółty sygnał migający może być stosowany na skrzyżowaniach dróg, przejściach dla pieszych lub innych miejscach, w których występuje zagrożenie bezpieczeństwa ruchu.

9.4. Sygnał świetlny w postaci białych cyfr

Białe cyfry na tablicy lub sygnalizatorze oznaczają wjazd na odcinek jezdni, na którym zaleca się jazdę z prędkością wyrażoną w km/h.

10. SYGNAŁY NADAWANE PRZEZ OSOBY KIERUJĄCE RUCHEM

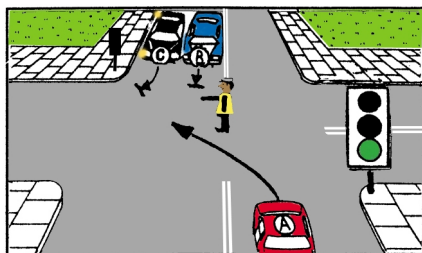
- Postawa, w której kierujący ruchem zwrócony jest bokiem do nadjeżdżających pojazdów, oznacza zezwolenie na wjazd na skrzyżowanie lub odcinek drogi za osobą kierującą ruchem, a dla pieszych – zezwolenie na wejście na jezdnię (na rys.11 postawa A – odpowiednik sygnału zielonego).

Rys. 11

- Postawa, w której kierujący ruchem zwrócony jest przodem lub tyłem do nadjeżdżających pojazdów, oznacza zakaz wjazdu na skrzyżowanie lub odcinek drogi za osobą kierującą ruchem, a dla pieszych – zakaz wejścia na jezdnię (na rys.11 postawa B – odpowiednik sygnału czerwonego).

- Podniesienie ręki do góry przez osobę kierującą ruchem oznacza mającą nastąpić zmianę dotychczas nadawanego sygnału. Dla uczestników ruchu, dla których ruch jest zamknięty, oznacza, że za chwilę będzie dany sygnał zezwalający na wjazd lub wejście, a dla uczestników ruchu, dla których ruch był otwarty, oznacza, że za chwilę będzie dawany sygnał zakazujący wjazdu lub wejścia. (na rys. 11 postawa C – odpowiednik sygnału żółtego).

Rys. 12

Uwaga: Osoba kierująca ruchem może dawać sygnał dźwiękowy np. gwizdkiem, który jest sygnałem ostrzegającym uczestników ruchu lub zwracającym uwagę na inne sygnały albo polecenia.

11. SYGNAŁY DŹWIĘKOWE LUB WIBRACYJNE WYSYŁANE PRZEZ URZĄDZENIA UMIESZCZONE NA DRODZE

- Sygnał dźwiękowy nadawany w postaci dzwonu na przejeździe kolejowym ostrzega o zbliżaniu się pojazdu szynowego lub opuszczaniu zapór (półzapór).
- Sygnały dźwiękowe nadawane w postaci brzęczyków lub buczków albo komunikatów słownych na przejściach dla pieszych o ruchu kierowanym sygnałami świetlnymi informują osoby o upośledzonym wzroku, że dla pieszych nadawany jest sygnał zielony.
- Działanie urządzenia wibracyjnego znajdującego się na sygnalizatorze informuje osoby o upośledzonym wzroku i słuchu, że dla pieszych nadawany jest sygnał zielony.

IX. WŁĄCZANIE SIĘ DO RUCHU

1. Określenie włączania się do ruchu

Włączanie się do ruchu to rozpoczynanie jazdy po postoju lub zatrzymaniu się nie wynikającym z warunków lub przepisów ruchu drogowego (jak np. po wysadzeniu pasażera lub sprawdzeniu czystości świateł zewnętrznych pojazdu).

2. Szczególne przypadki włączania się do ruchu

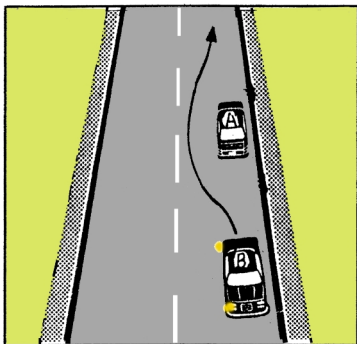
Włączanie się do ruchu to również wjeżdżanie:

- na drogę z nieruchomości (np. z podwórka), z obiektu przydrożnego (np. ze stacji benzynowej) lub dojazdu do takiego obiektu,
- z drogi nie będącą drogą publiczną oraz ze strefy zamieszkania,
- na drogę z pola lub na drogę twardą z drogi gruntowej,
- na jezdnię z pobocza, z chodnika lub z pasa ruchu dla pojazdów powolnych,

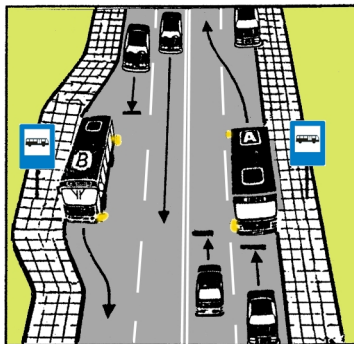
- na jezdnię lub pobocze z drogi dla rowerów,
- pojazdu szynowego na drogę z zajezdni lub na jezdnię z pętli.

3. Obowiązki kierowcy włączającego się do ruchu

- Zachować szczególną ostrożność.
- Ustąpić pierwszeństwa innemu pojazdowi lub uczestnikowi ruchu.
- Nie utrudniać ruchu (np. pieszemu).
- Sygnalizować kierunkowskazem zamiar włączania się do ruchu gdy zachodzi konieczność zmiany pasa ruchu lub kierunku jazdy (rys. 13)

Rys. 13

Rys. 14

4. Przypadki umożliwienia włączenia się do ruchu autobusom (trolejbusom) wyjeżdżającym z przystanków

Na obszarze zabudowanym kierujący pojazdem zbliżając się do przystanku, jest zobowiązany zmniejszyć prędkość, a w razie potrzeby zatrzymać się, aby umożliwić włączenie się do ruchu autobusowi, gdy ten sygnalizuje kierunkowskazem:

- wyjazd z zatoki na jezdnię (na rys. 14 autobus B),
- zmianę pasa ruchu (na rys. 14, przy omijaniu pojazdu przez autobus A).

5. Umożliwienie włączenia się do ruchu autobusu szkolnego

Kierujący pojazdem, zbliżając się do miejsca postoju autobusu szkolnego jest obowiązany:

- zatrzymać, o ile kierujący tym autobusem podał sygnał zatrzymania,
- zmniejszyć prędkość, a w razie potrzeby zatrzymać się, aby umożliwić kierującemu tym autobusem wjazd na jezdnię lub sąsiedni pas ruchu, o ile sygnalizuje on zamiar wykonania takiego manewru.

X. PRZECINANIE SIĘ KIERUNKÓW RUCHU I PIERWSZEŃSTWO PRZEJAZDU

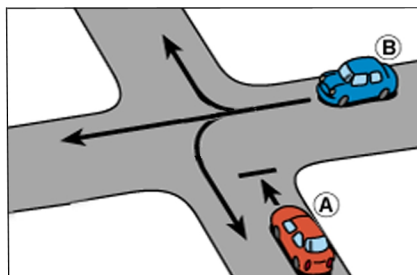
1. Obowiązki kierującego zbliżającego się do skrzyżowania i innych miejsc, gdzie przecinają się kierunki ruchu

- Zachować szczególną ostrożność.
- Nie wjeżdżać na skrzyżowanie, jeżeli na skrzyżowaniu lub za nim nie ma miejsca do kontynuowania jazdy.
- Nie rozdzielać kolumn pieszych.
- Ustąpić pierwszeństwa, jeżeli to wynika z zasad, znaków lub sygnałów drogowych.

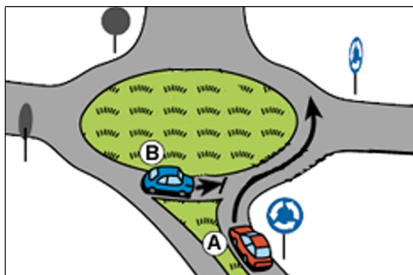
2. Podstawowe zasady ustępowania pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniu

2.1 Pierwszeństwo przejazdu ustala się przed wjazdem na skrzyżowanie.

2.2 Pierwszeństwo pojazdowi nadjeżdżającemu z prawej strony, niezależnie od jego dalszego kierunku jazdy (rys. 15).

Rys. 15

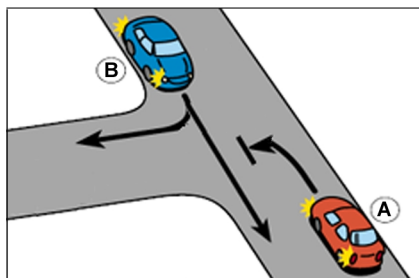

Rys. 16

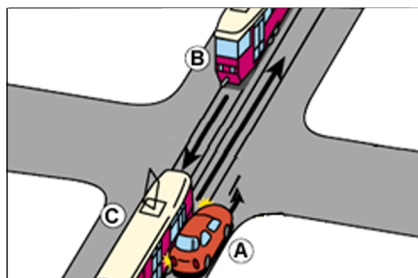
Dotyczy to również skrzyżowań o ruchu okrężnym, o ile na wlotach dróg na takim skrzyżowaniu nie są umieszczone znaki A -7, a tylko znaki C-12 (rys. 16).

2.3. Pierwszeństwo przejazdu pojazdom jadącym na wprost lub skręcającym w prawo w stosunku do skręcającego w lewo (rys. 17).

Ta zasada obowiązuje również poza skrzyżowaniami (np. przy wjeżdżaniu do stacji benzynowej, która znajduje się po lewej stronie drogi).

Rys . 17

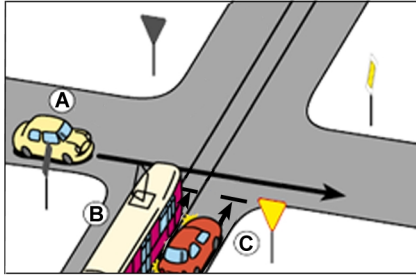
Rys. 18

- 2.4. Pierwszeństwo przejazdu pojazdów szynowych niezależnie od tego, z której strony nadjeżdżają i w jakim kierunku jadą (rys. 18).
- 2.5. Pierwszeństwo przejazdu pojazdów uprzywilejowanych w stosunku do innych pojazdów.

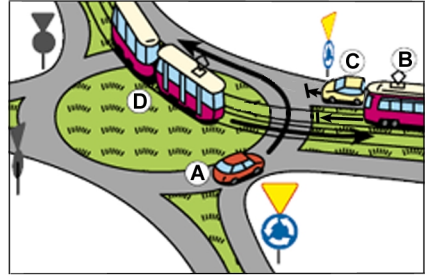
3. Zasady ustalania pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniach ze znakami drogowymi

- 3.1. Kolejność przejazdu wynika ze znaczenia znaków drogowych (rys. 19 i 20).

Znaki, które ustalają pierwszeństwo to: A-6a,b,c i A-7 oraz D-1. Również mogą wystąpić tabliczki od T-6a do T-6d pokazujące przebieg drogi z pierwszeństwem przejazdu.

Rys. 19

Rys. 20

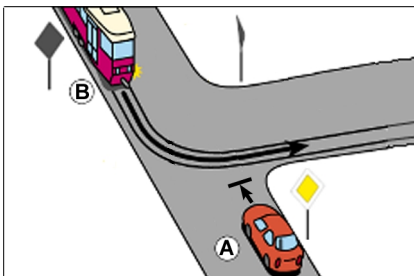
Na rys. 19 pierwszeństwo ma kierujący pojazdem A (nawet przed pojazdem szynowym).

- 3.2. Znak C-12 występujący łącznie ze znakiem A-7 (rys. 20) oznacza pierwszeństwo kierującego znajdującego się na skrzyżowaniu, przed kierującym wjeżdżającym (wchodzącym) na to skrzyżowanie.

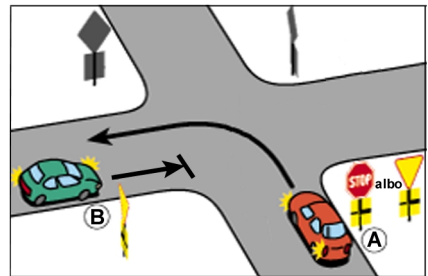
Na rys. 20 kierujący pojazdem A ma pierwszeństwo przed kierującymi pojazdami B i C, lecz ustępuje pojazdowi szynowemu D (wg zasady - pkt 2.4).

- 3.2. Jeżeli nie można rozstrzygnąć pierwszeństwa przejazdu ze znaczenia znaków drogowych, bo umieszczone na skrzyżowaniu znaki drogowe są takie same dla obu kierujących pojazdami, to wtedy należy stosować jedną z czterech zasad podanych w punkcie 2 (tzn. dotyczące skrzyżowań równorzędnych).

Na rys. 21 pierwszeństwo ma pojazd szynowy B (wg zasady - pkt 2.4), a na rys. 22 przejeżdża pierwszy pojazd A (zasada w pkt 2.2), bez względu czy jest znak A-7 lub B-20.

Rys. 21

Rys. 22

4. Zasady ustalania pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniach z sygnalizacją świetlną

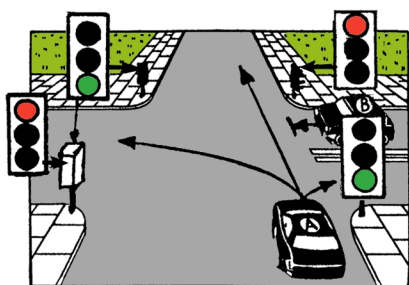
4.1. Możliwość wjazdu za sygnalizator wynika ze znaczenia barwy sygnału wyświetlanego przez ten sygnalizator (rys. 23).

Na rys. 23 pojazd A przy sygnale zielonym, ma zezwolenie na wjazd za sygnalizator i może opuścić skrzyżowanie bez względu na kierunek jazdy. Natomiast dla pojazdu B sygnał czerwony zakazuje wjazdu za sygnalizator.

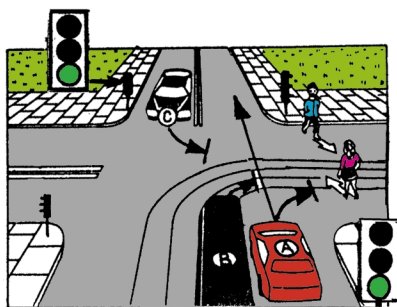
4.2. Kierujący pojazdem, który wjechał na skrzyżowanie o ruchu kierowanym sygnałami świetlnymi, może je opuścić, pod warunkiem że będzie stosował zasady ustępowania pierwszeństwa podane w punkcie 2 z zastrzeżeniem zasady podanej w punkcie 4.3.

4.3. Kierujący pojazdem szynowym skręcający na skrzyżowaniu o ruchu kierowanym sygnałami świetlnymi może je opuścić pod warunkiem ustąpienia pierwszeństwa uczestnikom ruchu poruszającym się na wprost. Przepisu tego nie stosuje się na skrzyżowaniu o ruchu okrężnym oznaczonym znakami C-12.

4.4. Kierujący pojazdem, który skręca w drogę poprzeczną, jest zobowiązany ustąpić pierwszeństwa pieszym przechodzącym przez jezdnię, dla których ruch jest otwarty.

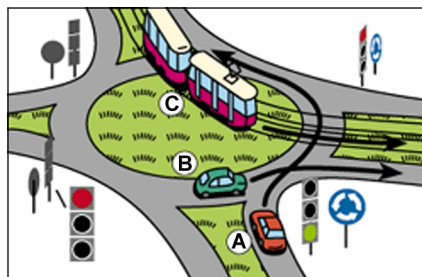

Rys. 23

Rys. 24

Na rys. 24 pojazd A, jeżeli jedzie prosto, to ma pierwszeństwo przed pojazdem C (wg zasady - pkt 2.3) i pojazdem szynowym B (wg zasady - pkt 4.3). Jeżeli pojazd A skręca w drogę poprzeczną to ma też pierwszeństwo przed pojazdem C (zasada w pkt 2.3) a ustępuje pieszym (zasada w pkt. 4.4). Natomiast pojazd szynowy B ma pierwszeństwo przejazdu przed pojazdem C (wg zasady - pkt 2.4).

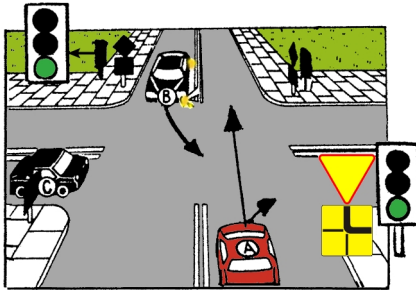
Na rys. 25 pomimo, że pojazd A jedzie prosto to ustępuje pojazdowi szynowemu C (wyjątek w zasadzie w pkt. 4.3), natomiast ma pierwszeństwo przed pojazdem B (wg zasady – pkt 2.2).

Rys. 25

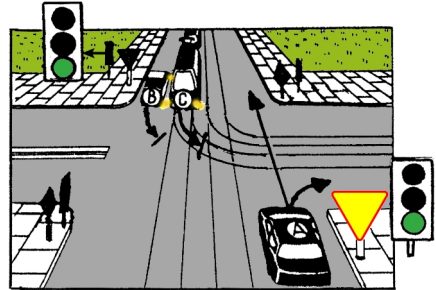
5. Zasady ustalania pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniu z sygnalizacją świetlną i ze znakami drogowymi

Na tak oznakowanych skrzyżowaniach (rys. 26 i 27) sygnały świetlne mają pierwszeństwo przed znakami drogowymi regulującymi pierwszeństwo przejazdu (tzn. należy stosować zasady podane w punktach od 4.1 do 4.4).

Zgodnie z tymi zasadami na rys. 26 i 27 pierwszeństwo przejazdu posiada pojazd A w stosunku do pojazdów B i C.

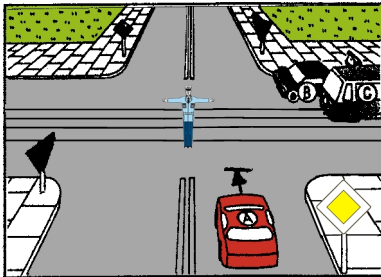

Rys. 26

Rys. 27

6. Ustalanie pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniu z osobą kierującą ruchem

Rys. 28

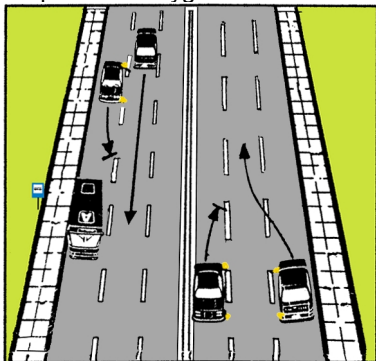
Możliwość przejazdu przez skrzyżowanie wynika z postawy kierującego ruchem i jest niezależne od znaków drogowych i sygnałów świetlnych występujących na tym skrzyżowaniu.

Na rys. 28 pojazdy B i C mogą kontynuować jazdę, a pojazd A powinien zatrzymać się (nawet, gdy będzie to pojazd uprzywilejowany).

XI. MANEWRY NA SKRZYŻOWANIU I POZA NIM

1. Obowiązki kierującego zamierzającego dokonać zmiany kierunku jazdy lub pasa ruchu

- Zachować szczególną ostrożność.
- Zawsze i wyraźnie sygnalizować zamiar zmiany kierunku jazdy lub pasa ruchu i zaprzestanie sygnalizowania niezwłocznie po wykonaniu manewru.

- Uступить pierwszeństwa pojazdowi jadącemu po pasie ruchu, na który zamierza wjechać,
- Uступить pierwszeństwa pojazdowi, który wjeżdża na ten sam pas z prawej strony (rys. 29).

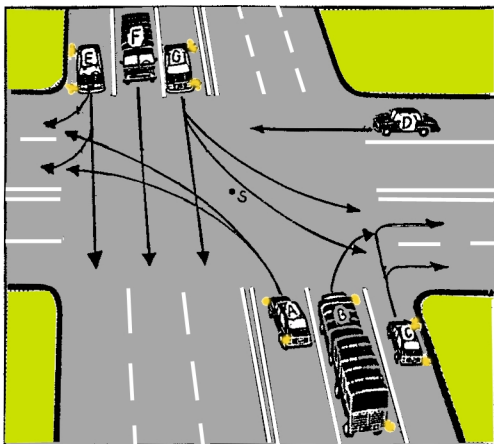
Rys. 29

2. Przejeżdżanie przez skrzyżowanie

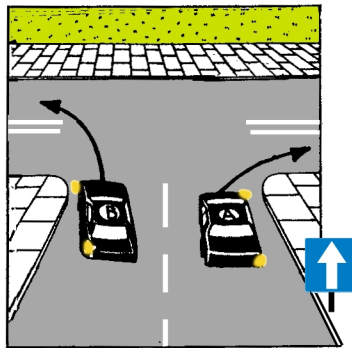
2.1. Skręt w prawo należy rozpocząć od prawej krawędzi jezdni (pojazd C na rys. 30 i pojazd A na rys. 31).

2.2. Skręt w lewo należy rozpoczynać:

- * od środka jezdni na jezdniach dwukierunkowych (pojazd A na rys. 30),
- * od lewej krawędzi jezdni na jezdniach o ruchu jednokierunkowym (pojazd B na rys. 31).

Rys. 30

Rys. 31

Przedstawione zasady należy stosować również poza skrzyżowaniami.

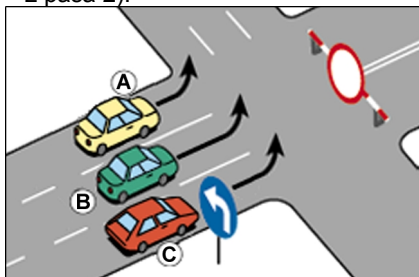
Jeżeli znaki drogowe nie wskazują inaczej, to przejazd przez skrzyżowanie na wprost jest dozwolony z każdego pasa ruchu.

Na rys. 30 przedstawiono również geometryczny środek skrzyżowania „s”, który należy, jeżeli jest to możliwe objeżdżać w taki sposób, aby przejazd w lewo był bezkolizyjny (pojazdy A i G).

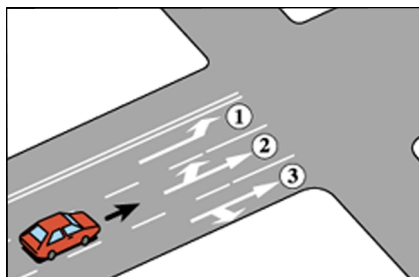
3. Wyjątki od zasad, jak należy przejeżdżać przez skrzyżowanie podanych w punkcie 2

Skręcanie z innych pasów jest dozwolone gdy:

- wymiary pojazdu uniemożliwiają skręcanie z pasa nakazanego (np. pojazd B na rys. 30),
- dopuszczalna jest jazda wyłącznie w jednym kierunku (na rys. 32 może skręcać pojazd B i C),
- znaki drogowe wskazują inaczej (na rys. 33, można skręcać w lewo również z pasa 2).

Rys. 32

Rys. 33

Po skręceniu w lewo lub w prawo można zająć dowolny pas ruchu przeznaczony dla tego samego kierunku, lub taki z którego najłatwiej wykonać kolejny manewr.

UWAGA: Na skrzyżowaniu i bezpośrednio przed nim kierujący motocyklem, motorowerem lub rowerem może pouszczać się środkiem pasa ruchu, jeśli pas ten umożliwia opuszczenie skrzyżowania w więcej niż jednym kierunku.

4. Zawracanie

4.1. Zawracanie to wykonywanie zakrętu o 180 stopni w celu jazdy w kierunku przeciwnym do poprzedniego.

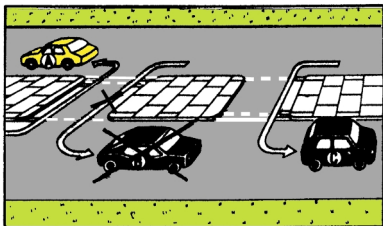
4.2. Przy zawracaniu kierujący ma takie same obowiązki jak przy zmianie kierunku jazdy z innych powodów (patrz pkt 1)

4.3. Przed zawróceniem i po zawróceniu na skrzyżowaniach i poza nimi kierujący zajmują takie same pasy ruchu jak przy skręcaniu. Wyjątek stanowi zawracanie na skrzyżowaniu o ruchu okrężnym (rondo), gdzie powinno się w zasadzie trzymać konsekwentnie jednego (tego samego) pasa ruchu.

Również przed wjechaniem na rondo włączenie kierunkowskazu nie jest wskazane. Natomiast jego włączenie jest bardzo potrzebne przy opuszczaniu skrzyżowania. Należy wtedy włączyć prawy kierunkowskaz po ominięciu przedostatniego wylotu, położonego przed tym, w który zamierza kierujący pojazdem wyjechać. Przykładowo na rys 25 kierujący pojazdem B powinien w tym miejscu włączyć prawy kierunkowskaz aby zasygnalizować kierującemu pojazdem A, że ma zamiar z ronda wyjechać a nie na nim zawracać.

4.4. Zabrania się zawracania:

- w tunelu, na moście, wiadukcie lub drodze jednokierunkowej,
- na autostradzie,

- na drodze ekspresowej, z wyjątkiem skrzyżowania lub miejsca do tego przeznaczonego (rys. 34),
- w warunkach, w których mogłoby to zagrażać bezpieczeństwu ruchu na drodze lub ruch ten utrudniać.

Rys. 34

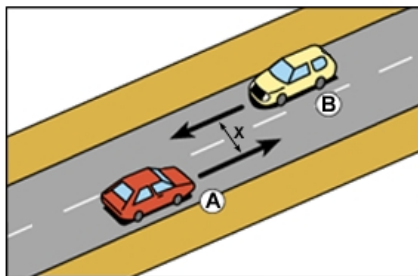

XII. WYMIJANIE, OMIJANIE I COFANIE

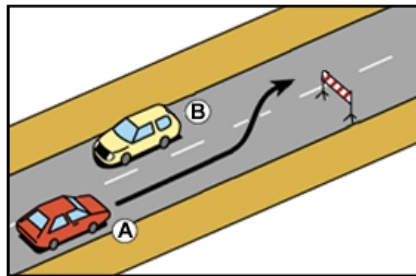
1. Wymijanie

1.1. Określenie wymijania.

Wymijanie to przejeżdżanie obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w przeciwnym kierunku (rys. 35).

Rys. 35

Rys. 36

1.2. Obowiązki kierującego przy wymijaniu:

- Zachować bezpieczny odstęp („X” na rys. 35).
- Zjechać w prawo, jeśli zachodzi taka potrzeba.
- Zmniejszyć prędkość lub zatrzymać się w razie potrzeby.

Przedstawione obowiązki dotyczą obu kierujących pojazdami.

2. Omijanie

2.1. Określenie omijania.

Omijanie to przejeżdżanie obok nie poruszającego się pojazdu, uczestnika ruchu lub przeszkody (rys. 36).

Omijanie jest zawsze, bez względu na to, po której stronie stoi uczestnik ruchu lub przeszkoda. Na rys. 36 pojazd A za chwilę będzie omijał stojący pojazd B na jezdni a następnie przeszkodę.

2.2 Obowiązki kierującego przy omijaniu.

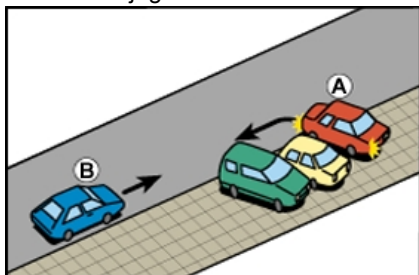
- Zachować bezpieczny odstęp.
- Zmniejszyć prędkość w razie potrzeby.
- Omijać pojazd sygnalizujący zamiar skręcania w lewo tylko z jego prawej strony.
- Ustąpić pierwszeństwa przejazdu pojazdom nadjeżdżającym z przeciwna przy omijaniu przeszkody i pojazdów znajdujących się przy prawej krawędzi jezdni (w tym przypadku sygnalizować kierunkowskazem zamiar omijania, natomiast podczas wymijania kierunku n-kowskaz powinien być już wyłączony).

3. Cofanie

Cofanie jako jazda pojazdem tyłem do kierunku ruchu, należy do manewrów odbiegających od normy i dlatego powinno być stosowane tylko w wyjątkowych przypadkach.

3.1. Obowiązki kierującego przy cofaniu:

- Zachować szczególną ostrożność.
- Ustąpić pierwszeństwa innemu pojazdowi lub uczestnikowi ruchu.
- Sprawdzić, czy wykonywany manewr nie spowoduje zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub jego utrudnienia.

Rys. 36a

- Upewnić się, czy za pojazdem nie znajduje się przeszkoda, w razie trudności w osobistym upewnieniu się, należy zapewnić sobie pomoc innej osoby.

Na rys 36a kierujący pojazdem A mając ograniczoną widoczność powinien zachować szczególną ostrożność i zapewnić sobie pomoc osoby będącej na zewnątrz pojazdu.

3.2. Miejsca zakazu cofania:

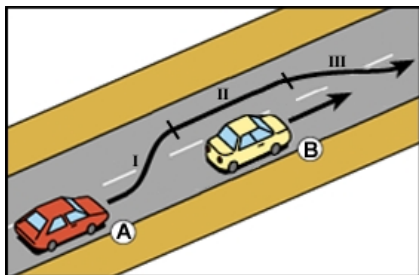
- w tunelu,
- na moście i wiadukcie,
- autostradach i drogach ekspresowych.

XIII. WYPRZEDZANIE

1. Określenie wyprzedzania

Wyprzedzanie to przejeżdżanie obok pojazdu lub uczestnika ruchu poruszającego się w tym samym kierunku (rys. 37).

Rys. 37

Biorąc pod uwagę fakt, że wyprzedzanie odbywa się z lewej strony pojazdu wyprzedzanego i najczęściej na lewej połowie jezdni oraz, że wymaga znacznego zwiększenia prędkości, to manewr ten należy uznać za jeden z najbardziej niebezpiecznych.

2. Czynności kierującego poprzedzające każde wyprzedzanie

- Upewnić się, czy ma odpowiednią widoczność i dostateczne miejsce do wyprzedzania bez utrudniania komukolwiek ruchu.
- Sprawdzić, czy kierujący, jadący przed nim, nie rozpoczął wyprzedzania.
- Upewnić się, czy kierujący, jadący przed nim na tym samym pasie, nie sygnalizował zamiaru wyprzedzania innego pojazdu, zmiany kierunku jazdy lub zmiany pasa ruchu.

3. Obowiązki kierującego przy wyprzedzaniu

- Zachować szczególną ostrożność.
- Zachować bezpieczny odstęp od wyprzedzanego pojazdu lub uczestnika ruchu.
- Zachować odstęp co najmniej 1 m, przy wyprzedzaniu pojazdu jednośladowego lub kolumny pieszych.
- Przejeżdżać z lewej strony wyprzedzanego pojazdu.

Z punktu widzenia techniki kierowania pojazdem samochodowym, wszystkie czynności związane z wyprzedzaniem można podzielić na trzy fazy (rys. 37):

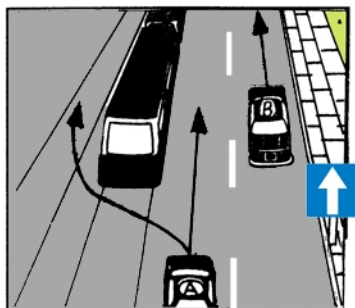
- * faza początkowa (odcinek I); włączenie kierunkowskazu i zmiana pasa ruchu,
- * faza wyprzedzania (odcinek II); jazda z wyłączonym kierunkowskazem,
- * faza końcowa (odcinek III); włączenie kierunkowskazu i zmiana pasa ruchu. Po wyprzedzeniu kierujący nie musi zmieniać pasu ruchu, jeżeli zamierza w dalszym ciągu wyprzedzać.

4. Obowiązki kierującego pojazdem wyprzedzanym

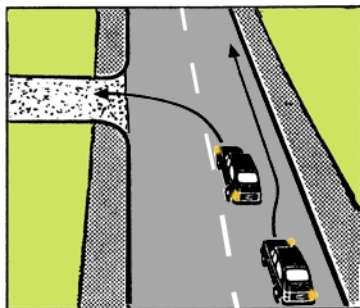
- Nie zwiększać prędkości podczas wyprzedzania i bezpośrednio po nim.
- Zjechać jak najbardziej na prawo i w razie potrzeby zatrzymać się w przypadku kierowania pojazdem wolnobieżnym, ciągnikiem rolniczym lub pojazdem bez silnika, w celu ułatwienia wyprzedzania.

5. Odstępstwa od zasady przejeżdżania z lewej strony wyprzedzanego pojazdu

5.1. Pojazdy szynowe należy wyprzedzać tylko z prawej strony, chyba że położenie torów uniemożliwia takie wyprzedzanie lub wyprzedzanie odbywa się na jezdni jednokierunkowej (rys. 38).

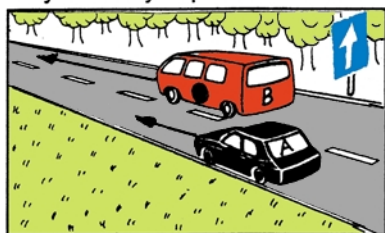
Rys. 38

Rys. 39

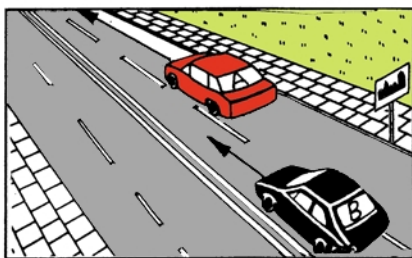
5.2. Pojazd lub uczestnik ruchu, który sygnalizuje zamiar skręcania w lewo, wyprzedzić można tylko z jego prawej strony (rys. 39).

5.3. Dopuszcza się wyprzedzania również z prawej strony na odcinkach dróg z wyznaczonymi pasami ruchu:

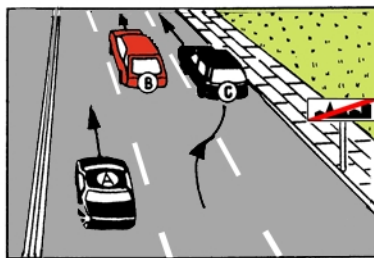

- na jezdniach jednokierunkowych (rys. 40),
- na jezdniach dwukierunkowych, jeżeli są co najmniej dwa pasy ruchu w obszarze zabudowanym (rys. 41) lub trzy pasy ruchu poza obszarem zabudowanym przeznaczonym do jazdy w tym samym kierunku (rys. 42)

Rys. 40

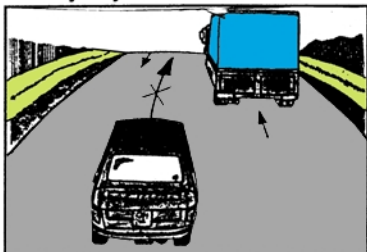
Rys. 41

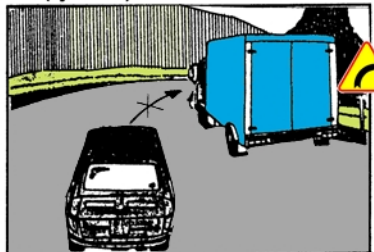
Rys. 42

6. Miejsca zakazu wyprzedzania pojazdu silnikowego jadącego po jezdni

- Przy dojeżdżaniu do wierzchołka wzniesienia (rys. 43).

Rys. 43

Rys. 44

- Na zakręcie oznaczonym znakami ostrzegawczymi (rys. 44).
- Na skrzyżowaniach.

7. Przypadki zezwalające na wyprzedzanie w miejscach podanych w punkcie 6

7.1. Dopuszcza się wyprzedzanie z lewej strony pojazdu, przy dojeżdżaniu do wierzchołka wzniesienia i na zakręcie oznaczonym znakami ostrzegawczymi, na jezdni:

- jednokierunkowej,
- dwukierunkowej na odcinku z wyznaczonymi pasami ruchu, pod warunkiem że kierujący nie wjeżdża na część jezdni przeznaczoną do ruchu w kierunku przeciwnym - w miejscu, gdzie jest to zabronione znakami na jezdni.

7.2. Dopuszcza się wyprzedzania na skrzyżowaniach:

- ruchu okrężnym lub na których ruch jest kierowany (np. sygnalizacją świetlną),
- pojazdu sygnalizującego zamiar skręcania, pod warunkiem że kierujący nie wjeżdża na część jezdni przeznaczoną do ruchu w kierunku przeciwnym.

XIV. ZATRZYMANIE I POSTÓJ POJAZDU

1. Określenie zatrzymania i postoju oraz ich warunki

1.1. **Zatrzymanie pojazdu** - unieruchomienie pojazdu nie wynikające z warunków lub przepisów ruchu drogowego, trwające nie dłużej niż 1 minutę oraz każde unieruchomienie pojazdu wynikające z tych warunków lub przepisów.

1.2. **Postój pojazdu** - unieruchomienie pojazdu nie wynikające z warunków lub przepisów ruchu drogowego, trwające dłużej niż 1 minutę.

1.3. Warunki zezwalające na zatrzymanie i postój pojazdu:

- pojazd powinien być widoczny z dostatecznej odległości dla innych kierujących i nie powodować zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub jego utrudnienia,
- ustawienie pojazdu na jezdni powinno być jak najbliżej jej krawędzi oraz równoległe do niej,
- postój pojazdu poza obszarem zabudowanym powinien znajdować się, jeżeli to tylko możliwe, poza jezdnią,
- kierujący pojazdem jest obowiązany do respektowania znaków drogowych, które wskazują sposób zatrzymania lub postoju,
- kierujący pojazdem jest obowiązany w czasie postoju zabezpieczyć pojazd przed możliwością jego uruchomienia przez osobę niepowołaną oraz zachować inne środki ostrożności niezbędne do uniknięcia wypadku.

Ostatni warunek realizowany powinien być między innymi w sposób następujący:

- * unieruchomić silnik i wyjąć kluczyk ze stacyjki,
- * włączyć (zaciągnąć) hamulec postojowy,
- * w razie niedostatecznej widoczności włączyć światła pozycyjne lub postojowe,
- * na spadku lub wzniesieniu drogi włączyć odpowiedni bieg (wsteczny lub pierwszy), a koła przednie odpowiednio skrócić (do krawędzi lub osi jezdni).

2. Miejsca zakazu zatrzymania pojazdu

W tablicy 2 przedstawiono miejsca zakazu zatrzymania pojazdu.

Miejsca zakazu zatrzymania pojazdu.

Tabela 2

Lp.	Miejsce lub element drogi	Odległość w metrach	Uwagi i zastrzeżenia
1	Skrzyżowanie	10	przed i za skrzyżowaniem, również na chodniku i poboczu
2	Przejazd kolejowy	10	przed i za przejazdem, również na chodniku i poboczu
3	Przejścia dla pieszych i przejazdy dla rowerzystów	10	przed i za przejściem (przejazdem) na drogach dwukierunkowych o dwóch pasach ruchu, na pozostałych drogach tylko przed przejściem lub przejazdem (w tym również na jednokierunkowych), dotyczy także chodnika i pobocza
4	Znak lub sygnał drogowy	10	przed, jeżeli zostałyby one zasłonięte przez pojazd
5	Słupki lub tablice oznaczające przystanek	15	przed i za, również na chodniku, a na przystanku z zatoką na całej jej długości
6	Wysepka	15	przed i za wysepką od jej punktów krańcowych, jeżeli jezdnia z prawej strony ma tylko jeden pas ruchu
7	Pas między jezdniami	–	na całej długości tego pasa
8	Droga (ścieżka) dla rowerów	–	na całej drodze lub ścieżce
9	Tunel, most, wiadukt	–	na całej długości
10	Linia ciągła na jezdni	–	wzdłuż tej linii ciągłej na jezdni oraz w pobliżu jej punktów krańcowych, jeżeli zmusiłoby to innych kierujących pojazdami wielośladowymi do najeżdżania na tą linię
11	Linia ciągła wyznaczająca krawędź jezdni	–	obok tej linii na jezdni i poboczu
12	Linia przerywana wyznaczająca krawędź jezdni	–	obok tej linii na jezdni
13	Lewa strona drogi na jezdni	–	z wyjątkiem zatrzymania i postoju na obszarze zabudowanym na drodze jednokierunkowej lub jezdni dwukierunkowej o małym ruchu
14	Autostrada lub droga ekspresowa	–	z wyjątkiem miejsc niż wyznaczone w tym celu

Uwagi:

- Zakazy zatrzymania pojazdu przedstawione w tabeli nie dotyczą unieruchomienia pojazdu wynikającego z warunków lub przepisów ruchu drogowego.
- Kierujący pojazdem w tunelu, podczas zatrzymania wynikającego z warunków lub przepisów ruchu drogowego, jest zobowiązany zachować odstęp od poprzedzającego pojazdu nie mniejszy niż 5 m.

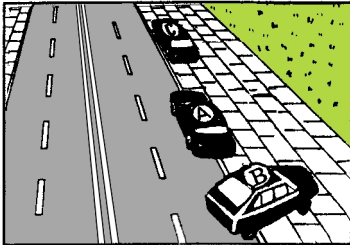
3. Miejsca zakazu postoju pojazdu

- w miejscu utrudniającym wjazd lub wyjazd, w szczególności do i z bramy, garażu, parkingu lub wnęki postojowej,
- w miejscu utrudniającym dostęp do innego prawidłowo zaparkowanego pojazdu lub wyjazd tego pojazdu,
- przed i za przejazdem kolejowym, po obu stronach drogi, na odcinku od przejazdu kolejowego do słupka wskaźnikowego z jedną kreską,
- w strefie zamieszkania w innym miejscu niż wyznaczone w tym celu,
- na obszarze zabudowanym, pojazdu lub zespołu pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 16 t lub o długości przekraczającej 12 m, poza wyznaczonymi w tym celu parkingami.
- na autostradzie lub drodze ekspresowej w innym miejscu niż wyznaczone w tym celu.

Uwaga: Zakaz postoju pojazdu nie dotyczy unieruchomienia pojazdu wynikającego z warunków lub przepisów ruchu drogowego.

4. Zatrzymanie i postój pojazdu na chodniku

4.1. Dopuszcza się zatrzymanie i postój pojazdu samochodowego na chodniku kolumnami jednego boku (na rys. 45 pojazd A) lub przedniej osi (na rys. 45 pojazd B), pod warunkiem, że:

Rys. 45

- dopuszczalna masa całkowita pojazdu samochodowego nie przekracza 2,5 t,
- na danym odcinku jezdni nie obowiązuje zakaz zatrzymania lub postoju,
- szerokość chodnika pozostawionego dla pieszych jest taka, że nie utrudni im ruchu i jest nie mniejsza niż 1,5 m,
- pojazd umieszczony przednią osią na chodniku nie tamuje ruchu pojazdów na jezdni.

4.2. Dopuszcza się zatrzymanie i postój całego pojazdu na chodniku (na rys. 45 pojazd C), pod warunkiem, że:

- jest to samochód osobowy, motocykl, motorower lub rower,
 - ustawienie pojazdu jest przy krawędzi jezdni,
 - szerokość chodnika pozostawionego dla pieszych jest taka, że nie utrudni im ruchu i jest nie mniejsza niż 1,5 metra.
- ◆ Inne pojazdy o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczające 2,5 t mogą być w całości umieszczone na chodniku tylko w miejscu wyznaczonym na postój znakiem drogowym D-18 oraz, jeżeli zachodzi potrzeba ustawienia pojazdu wskaże tabliczka T-30.

5. Skutki niestosowania się do przepisów o zakazie zatrzymania i postoju pojazdu

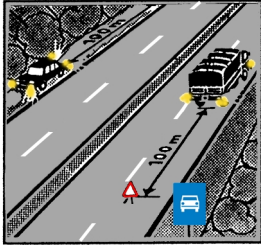
5.1. Pojazd może być usunięty z drogi na koszt właściciela, jeżeli pozostawiono go w miejscu, gdzie jest to zabronione i utrudnia ruch lub zagraża jego bezpieczeństwu.

5.2. Pojazd może być unieruchomiony na koszt właściciela przez zastosowanie urządzenia technicznego do blokady kół, jeżeli pozostawiono go w miejscu, gdzie jest to zabronione, lecz nie utrudnia ruchu lub nie zagraża jego bezpieczeństwu.

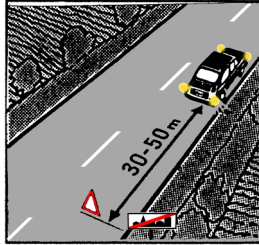
6. Sposoby sygnalizowania postój pojazdu silnikowego lub przyczepy z powodu uszkodzenia lub wypadku w zależności od rodzaju dróg

6.1. Na autostradach i drogach ekspresowych należy sygnalizować postój pojazdu w każdym przypadku (tzn. bez względu czy pojazd znajduje się na jezdni, pasie awaryjnym lub poboczu), przez:

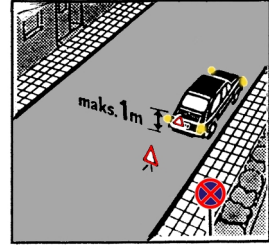
- włączenie świateł awaryjnych pojazdu, a jeżeli pojazd nie jest w niego wyposażony, należy włączyć światła pozycyjne,
- i umieszczenie ostrzegawczego trójkąta odblaskowego w odległości 100 m za pojazdem; trójkąt ten umieszcza się na jezdni lub poboczu, odpowiednio do miejsca unieruchomienia pojazdu (rys. 46).

Rys. 46

Rys. 47

Rys. 48

6.2. Na pozostałych drogach twardych poza obszarem zabudowanym postój pojazdu należy sygnalizować na jezdni w miejscu, w którym jest to zabronione, a na poboczu, jeżeli pojazd nie jest widoczny z dostatecznej odległości, przez:

- umieszczenie w odległości 30 - 50 m za pojazdem ostrzegawczego trójkąta odblaskowego,
- i włączenie świateł awaryjnych; w razie gdy pojazd nie jest wyposażony w światła awaryjne, należy włączyć światła pozycyjne (rys. 47).

6.3. Na obszarze zabudowanym postój pojazdu należy sygnalizować w razie postoju na jezdni w miejscu, w którym zatrzymanie jest zabronione, przez:

- włączenie świateł awaryjnych a jeżeli pojazd nie jest wyposażony w światła awaryjne, należy włączyć światła pozycyjne i umieścić ostrzegawczy trójkąt odblaskowy za pojazdem lub na nim, na wysokości nie większej niż 1 m (rys. 48).

Sygnalizowanie obowiązuje przez cały czas postoju pojazdu z powodu uszkodzenia lub wypadku.

XV. ZACHOWANIE SIĘ WOBEC PIESZYCH I ROWERZYSTÓW

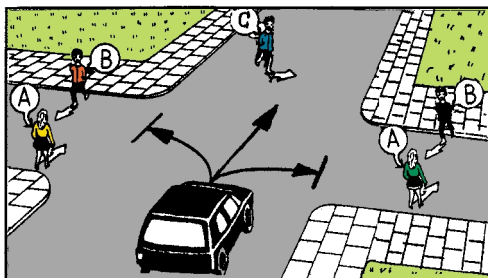
1. Obowiązki i prawa kierującego pojazdem wobec pieszych

1.1. Zbliżając się do przejścia dla pieszych, należy zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa pieszemu znajdującemu się na przejściu.

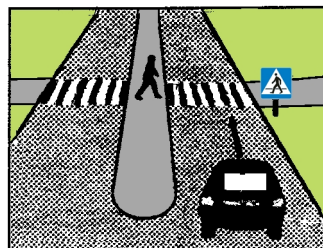
Nakładany obowiązek zachowania szczególnej ostrożności wynika z faktu, że:

- nie wszyscy piesi upewniają się, czy nie nadjeżdża pojazd,
- niektórzy piesi mogą zatrzymać się na jezdni lub zmieniać prędkość,
- nie wszyscy piesi będą spokojnie oczekiwać na możliwość wejścia na jezdnię,
- dziecko może wbiec na jezdnię bezpośrednio przed pojazdem.

1.2. Kierujący pojazdem, który skręca w drogę poprzeczną, jest obowiązany ustąpić pierwszeństwa pieszemu przechodzącemu na skrzyżowaniu przez jezdnię, na którą wjeżdża (rys. 49).

Rys. 49

Rys. 50

Na rys. 49 kierujący pojazdem ma pierwszeństwo tylko przed pieszym C.

1.3. Jeżeli przejście dla pieszych wyznaczone jest na drodze dwujezdniowej, przejście na każdej jezdni uważa się za przejścia odrębne. Przepis ten stosuje się odpowiednio do przejścia dla pieszych w miejscu, w którym ruch pojazdów jest rozdzielony wysepką lub za pomocą innych urządzeń.

Na rys. 50 kierujący pojazdem ma pierwszeństwo przed pieszym.

1.4. Przejeżdżając przez chodnik lub drogę dla pieszych, należy jechać powoli i ustąpić pierwszeństwa pieszemu.

Uwaga: W strefie zamieszkania pieszy korzysta z całej szerokości i ma pierwszeństwo przed pojazdem.

1.5. W przypadku braku wyodrębnienia jezdni i chodników (np. plac, parking, rynek) i ruch pieszych oraz pojazdów odbywa się na tej samej powierzchni, to pierwszeństwo ma zawsze pieszy.

1.6. W razie przechodzenia przez jezdnię osoby niepełnosprawnej, używającej specjalnego znaku, lub osoby o widocznej ograniczonej sprawności ruchowej, kierujący jest obowiązany zatrzymać pojazd w celu umożliwienia jej przejścia.

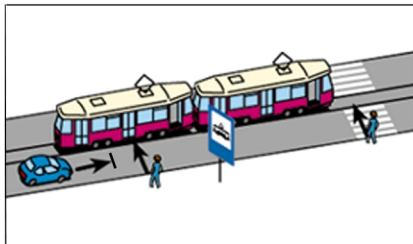
1.7. Kierującemu pojazdem zabrania się:

- wyprzedzania pojazdu na przejściu dla pieszych i bezpośrednio przed nim, z wyjątkiem przejścia, na którym ruch jest kierowany,
- omijania pojazdu, który jechał w tym samym kierunku, który zatrzymał się w celu ustąpienia pierwszeństwa pieszemu,
- jazdy wzdłuż po chodniku lub przejściu dla pieszych

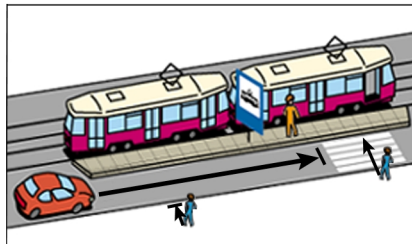
1.8. Przejeżdżając obok oznaczonego przystanku tramwajowego nie znajdującego się przy chodniku, należy zachować szczególną ostrożność, przy czym:

- jeżeli przystanek nie jest wyposażony w wysepkę dla pasażerów, a na przystanek wjeżdża tramwaj lub stoi na nim, kierujący jest obowiązany zatrzymać pojazd w takim miejscu i na taki czas, aby zapewnić pieszemu swobodne dojście do tramwaju lub na chodnik (rys. 51),
- jeżeli przystanek jest wyposażony w wysepkę, to należy przejeżdżać utrzymując prędkość dostosowaną do warunków ruchu. Na rys. 52 kierujący pojazdem ustępuje pierwszeństwa tylko pieszemu znajdującemu się na przejściu.

Przepisy te stosuje się odpowiednio przy ruchu innych pojazdów komunikacji publicznej.

Rys. 51

Rys. 52

2. Obowiązki kierującego pojazdem wobec rowerzystów

2.1. Zbliżając się do przejazdu dla rowerzystów, należy zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa rowerowi znajdującemu się na przejeździe.

2.2. Skracając w drogę poprzeczną, należy zachować szczególną ostrożność i ustąpić pierwszeństwa rowerzyście jadącemu na wprost po jezdni, pasie ruchu dla rowerów, drodze dla rowerów lub innej części drogi, którą zamierza opuścić.

2.3. Przejeżdżając przez drogę dla rowerów poza jezdnią, należy ustąpić pierwszeństwo rowerowi.

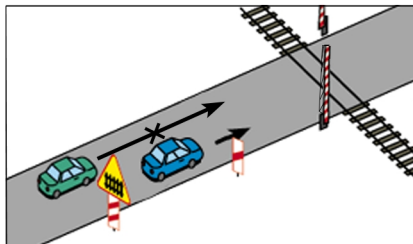
2.4. Zabrania się wyprzedzania pojazdu na przejeździe dla rowerów i bezpośrednio przed nim, z wyjątkiem przejazdu, na którym ruch jest kierowany.

XVI. RUCH NA PRZEJAZDACH KOLEJOWYCH I TRAMWAJOWYCH

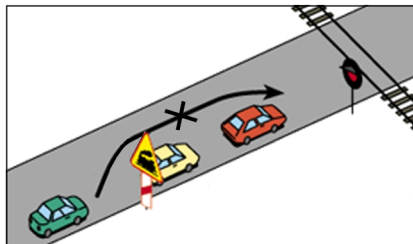
1. Podział przejazdów kolejowych ze względu na rodzaj urządzeń zabezpieczających i zastosowane znaki

1.1. Przejazdy kolejowe zamykane zaporami (rys. 53) lub pół zaporami z sygnalizacją świetlną (czerwony migający).

1.2. Przejazdy kolejowe bez żadnej przeszkody w poprzek drogi, zaopatrzone jedynie w czerwone światło migające (rys. 54).

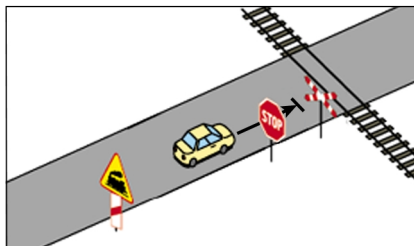
Rys. 53

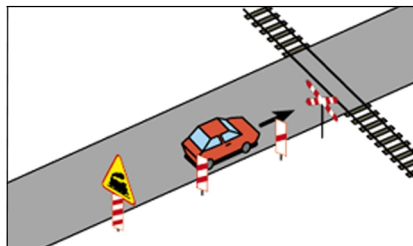
Rys. 54

1.3. Przejazdy bez żadnych urządzeń zabezpieczających, wyposażone w znak „Krzyż św. Andrzeja” (G-3 lub G-4) i znak „Stop” (B-20), jak na rys. 55 (kierujący pojazdem zawsze musi zatrzymać się przed „Krzyżem św. Andrzeja”).

1.4. Przejazdy bez żadnych urządzeń zabezpieczających wyposażonych tylko w znak „Krzyż św. Andrzeja” (rys. 56).

Rys. 55

Rys. 56

Każdy z powyższych przejazdów kolejowych jest poprzedzony słupkami wskaźnikowymi G-1a,b,c lub tylko jednym G-1c oraz w znak A-9 lub A-10 w zależności od rodzaju przejazdu. Dodatkowo przed przejazdem kolejowym mogą być umieszczone słupki wskaźnikowe G-1d,e,f po lewej stronie jezdni.

Na rys. 56 przedstawiono przejazd kolejowy bez urządzeń zabezpieczających i odpowiednimi znakami, gdzie słupki wskaźnikowe dzielą podaną długość na trzy równe części.

2. Zachowanie się kierującego na przejazdach kolejowych

2.1. Obowiązki kierującego przy zbliżaniu się do przejazdu kolejowego oraz podczas przejeżdżania przez przejazd:

- zachować szczególną ostrożność,
- przed wjechaniem na tory upewnić się, czy nie zbliża się pojazd szynowy,
- przedsięwziąć odpowiednie środki ostrożności, zwłaszcza jeżeli wskutek mgły lub innych powodów przejrzystość powietrza jest zmniejszona,
- prowadzić pojazd z taką prędkością, aby mógł go zatrzymać w bezpiecznym miejscu, gdy nadjeżdża pojazd szynowy lub gdy urządzenie zabezpieczające albo dawany sygnał zabrania wjazdu na przejazd,
- w razie unieruchomienia pojazdu na przejeździe kolejowym, kierujący jest obowiązany niezwłocznie usunąć go z przejazdu, a jeżeli nie jest to możliwe, ostrzec kierującego pojazdem szynowym o niebezpieczeństwie.

Obowiązek zachowania szczególnej ostrożności i między innymi upewnienia się, czy nie zbliża się pojazd szynowy dotyczy wszystkich przejazdów kolejowych. Przejazdy zamykane lub wyposażone w urządzenia sygnalizujące także nie gwarantują stuprocentowego bezpieczeństwa. Dlatego należy:

- zmniejszyć prędkość i być przygotowanym do zatrzymania,
- obserwować teren po obu stronach drogi,
- nasłuchiwać sygnałów i hałasu, który może wskazywać na zbliżanie się pojazdu szynowego,
- w razie przypuszczenia, że zbliża się pojazd szynowy zatrzymać się przed znakiem „Krzyż św. Andrzeja”,
- przejeżdżając przez przejazd wielotorowy, zawnazusa zmienić bieg na odpowiedni, aby nie zachodziła potrzeba zmiany biegu na przejeździe,
- przejeżdżać przez tory zawsze z włączonym silnikiem.

2.2. Zabrania się kierującemu:

- objeżdżania opuszczonych zapór lub pół zapor oraz wjeżdżania na przejazd, jeżeli opuszczanie ich zostało rozpoczęte lub podnoszenie nie zostało zakończone,
- wjeżdżania na przejazd, jeżeli po drugiej stronie przejazdu nie ma miejsca do kontynuowania jazdy,
- wyprzedzania pojazdu na przejeździe kolejowym i bezpośrednio przed nim (rys. 53),
- omijania pojazdu oczekującego na otwarciu ruchu przez przejazd, jeżeli wymagałoby to wjechania na część jezdni przeznaczoną dla przeciwnego kierunku ruchu (rys. 54).

2.3. Przepisy przedstawione wyżej stosuje się również przy przejeżdżaniu przez tory tramwajowe, przy czym dopuszcza się wyprzedzanie pojazdu na skrzyżowaniach lub przejazdach tramwajowych na których jest ruch kierowany.

3. Dodatkowe obowiązki kierującego pojazdem lub zespołem pojazdów o długości przekraczającej 10 m, który nie może rozwinąć prędkości większej niż 6 km/h przed wjechaniem na przejazd kolejowy

- upewnić się, czy w czasie potrzebnym na przejechanie przez ten przejazd nie nadjedzie pojazd szynowy,
- jeżeli jest to niemożliwe, uzgodnić czas przejazdu przez przejazd z dróżnikiem kolejowym.

XVII. PRĘDKOŚĆ JAZDY I HAMOWANIE

1. Prędkość bezpieczna i warunki decydujące o jej wyborze

1.1. Prędkość bezpieczna to taka prędkość, która zapewni panowanie nad pojazdem, z uwzględnieniem warunków, w jakich ruch się odbywa.

1.2. Warunki decydujące o wyborze prędkości bezpiecznej:

- rzeźba terenu,
- stan i widoczność drogi,
- stan i ładunek pojazdu,
- natężenie ruchu i warunki atmosferyczne.

◇ Prędkość pojazdu powinna być również taka, aby nie utrudniała jazdy innym kierującym.

Ocena wymienionych warunków oraz wybór bezpiecznej prędkości jazdy należą do kierowcy, który również powinien przy tym uwzględniać swoje samopoczucie i umiejętności w kierowaniu. Są takie miejsca i okoliczności, w których trafny wybór prędkości wpływa na bezpieczeństwo ruchu. Na przykład, przy:

- * dojeżdżaniu do skrzyżowania dróg, szczególnie gdy ruch na nim jest niekierowany,
- * przejeżdżaniu obok wysepek na jezdni, na których znajdują się piesi,
- * zbliżaniu się do odcinka drogi o śliskiej nawierzchni,
- * wjeżdżaniu w obszar bocznego wiatru,
- * jeździe po łuku drogi, gdy jest niewielkie jej pochyle nie poprzeczne.

2. Dopuszczalne prędkości na drogach

W tabeli 3 podano dopuszczalne prędkości na drogach w zależności od rodzaju pojazdu.

Tabela 3

Lp	Rodzaj pojazdu	Dopuszczalna prędkość w km/godz					
		na obszarze zabudowanym	poza obszarem zabudowanym na drogach		na drodze ekspresowej		na autostradzie
			jednojezdnio- wych	dwujezdnio- wych ¹⁾	jednojezdnio- wych	dwujezdnio- wych	
1	Samochód osobowy	50 ²⁾ 60 ³⁾	90	100	100	120	140
2	Motocykl	50 ²⁾ 60 ³⁾	90	100	100	120	140
3	Samochód ciężarowy o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 t	50 ²⁾ 60 ³⁾	90	100	100	120	140
4	Pojazdy wymienione w punkcie 1, 2 i 3 ciągnące przyczepę	50 ²⁾ 60 ³⁾	70	80	80	80	80
5	Samochód ciężarowy o dmc przekraczającej 3,5 t	50 ²⁾ 60 ³⁾	70	80	80	80	80
6	Autobus	50 ²⁾ 60 ³⁾	70	80	80 (100) ⁴⁾	80 (100) ⁴⁾	80 (100) ⁴⁾
7	Ciągnik rolniczy (również z przyczepą)	30	30	30	–	–	–

Uwaga: Dopuszczalna prędkość pojazdu lub zespołu pojazdów w strefie zamieszkania wynosi **20 km/godz**

¹⁾ O co najmniej dwóch pasach przeznaczonych dla każdego kierunku ruchu.
²⁾ Od godziny 5 do 23.
³⁾ Od godziny 23 do 5.
⁴⁾ Po spełnieniu dodatkowych warunków technicznych.

3. Hamowanie pojazdem

3.1. Kierujący pojazdem jest obowiązany hamować w sposób nie powodujący zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub jego utrudnienia.

3.2. Należy utrzymywać odstęp niezbędny do uniknięcia zderzenia w razie hamowania lub zatrzymania się poprzedzającego pojazdu.

3.3. Poza obszarem zabudowanym w tunelach o długości przekraczającej 500 m, kierujący pojazdem jest obowiązany utrzymać odstęp od poprzedzającego pojazdu nie mniejszy niż:

- 50 m – jeżeli kieruje pojazdem o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 t lub autobusem,
- 80 m – jeżeli kieruje zespołem pojazdów lub pojazdem niewymienionym wyżej.

Uwaga: Dopuszcza się sprawdzanie hamulców pojazdu na drogach poprzez gwałtowne hamowanie, lecz z zachowaniem warunków podanych w pkt. 3.1.

4. Dodatkowy warunek dla kierującego pojazdem objętym indywidualnym ograniczeniem prędkości albo pojazdem lub zespołem pojazdów o długości przekraczającej 7 m.

- Należy utrzymywać taki odstęp od pojazdu silnikowego znajdującego się przed nim, aby inne wyprzedzające pojazdy mogły bezpiecznie wjechać w lukę utrzymaną między tymi pojazdami.

Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli kierujący pojazdem przystępuje do wyprzedzania lub gdy wyprzedzanie jest zabronione.

XVIII. HOLOWANIE

Holowanie to ciągnięcie pojazdu mogącego się w normalnych warunkach poruszać samodzielnie za pomocą umieszczonego na nim silnika.

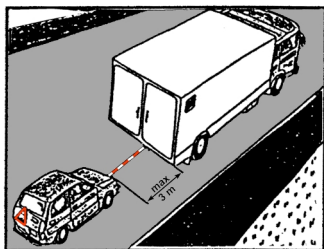
1. Warunki, przy których może odbywać się holowanie

1.1. Dopuszczalne prędkości podczas holowania:

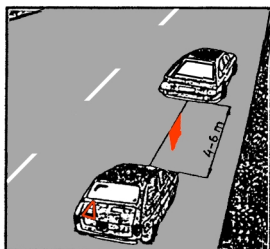
- do 30 km/h na obszarze zabudowanym,
- do 60 km/h poza obszarem zabudowanym.

1.2. Rodzaj połączenia pojazdów i odległość między nimi:

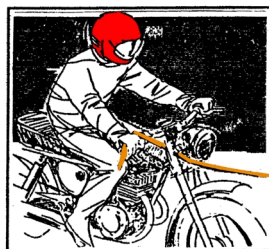
- połączenie sztywne (np. drąg holowniczy) o długości nie większej niż 3m (rys. 57),
- połączenie giętkie (np. linka holownicza) zapewniające odległość między pojazdami od 4 do 6 m (rys. 58)

Rys. 57

Rys. 58

Rys. 59

1.3. Sposób połączenia pojazdów:

- wykluczający odłączenie się w czasie jazdy,
- z wyjątkiem motocykla, które powinno być połączeniem giętkim i łatwo rozłączalnym (rys. 59), np. w razie upadku.

1.4. Odpowiednie oznakowanie pojazdów i połączenia podczas holowania:

- pojazd holujący ma włączone światła mijania, również w okresie dostatecznej widoczności,
- pojazd holowany z wyjątkiem motocykla jest oznakowany z tyłu po lewej stronie ostrzegawczym trójkątem odblaskowym, a w okresie niedostatecznej widoczności ma ponadto włączone światła pozycyjne; zamiast oznaczenia trójkątem od-

blaskowym pojazd holowany może wysyłać żółte sygnały błyskowe w sposób widoczny dla innych uczestników ruchu,

- połączenie powinno być oznakowane na przemian pasami białymi i czerwonymi albo zaopatrzone w chorągiewkę barwy żółtej lub czerwonej.

1.5. W pojeździe holowanym znajduje się kierujący mający uprawnienia do kierowania tym pojazdem, chyba że pojazd jest holowany w sposób wykluczający potrzebę kierowania nim (np. holowanie dźwigiem, specjalną podstawką w postaci wózka lub przyczepy jednoosiowej).

Bardzo ważne jest, aby przed holowaniem zostały ustalone sygnały porozumiewawcze; dźwiękowe, świetlne itp., za pomocą których kierujący pojazdem holowanym będzie mógł się porozumieć z kierującym pojazdem holującym, gdyby dochodziło do groźnej sytuacji na drodze lub gdyby pojazd zachowywał się nietypowo.

2. Zakazy związane z holowaniem

Zabrania się holowania:

- więcej niż jednego pojazdu, z wyjątkiem pojazdu członowego,
- pojazdu z przyczepą,
- pojazdu o niesprawnym układzie kierowniczym lub niesprawnych hamulcach, chyba że sposób holowania wyklucza potrzebę ich użycia,
- na połączeniu giętkim pojazdu, który ma sprawny tylko jeden układ hamulcowy,
- pojazdu za pomocą połączenia giętkiego, jeżeli w pojeździe tym działanie układu hamulcowego uzależnione jest od pracy silnika, a silnik jest unieruchomiony,
- na autostradzie, z wyjątkiem holowania przez pojazdy przeznaczone do holowania do najbliższego wyjazdu lub miejsca obsługi podróżnych.

3. Dodatkowy warunek przy holowaniu pojazdu z niesprawnym układem kierowniczym lub z niesprawnymi hamulcami

- Rzeczywista masa całkowita pojazdu holowanego nie może przekraczać rzeczywistej masy całkowitej pojazdu holującego.

XIX. ŚWIATŁA ZEWNĘTRZNE POJAZDU I ICH UŻYWANIE

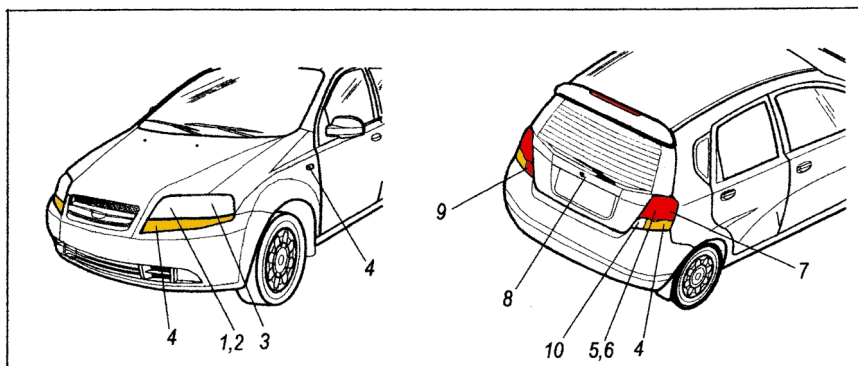
1. Rodzaje świateł zewnętrznych w pojeździe samochodowym

1.1. Światła obowiązkowe (oznaczenia wg rys. 60):

- 1 – drogowe, przeznaczone do oświetlania drogi przed pojazdem na odległość co najmniej 100 m,
- 2 – mijania, o przeznaczeniu jak wyżej, lecz na odległość co najmniej 40 m i dodatkowo asymetryczne, tzn. oświetlać drogę po prawej stronie na większą odległość niż po lewej,
- 3 – pozycyjne przednie, widoczne z odległości co najmniej 300 m,
- 4 – kierunkowskazy, które powinny zapalać się i gasnąć z równą częstotliwością 90 cykli na minutę z tolerancją ± 30 cykli na minutę,
- 5 – pozycyjne tylne, o warunkach jak przednie lecz barwy czerwonej,
- 6 – hamowania „stop” o liczbie co najmniej 2, jednak nie więcej niż 4,
- 7 – odbłaskowe tylne, widoczne z odległości co najmniej 150 m, gdy są oświetlone światłami drogowymi innego pojazdu.
- 8 – oświetlające tablicę rejestracyjną tylną i zapewniające możliwość odczytania znaków z odległości co najmniej 20 m,
- 9 – przeciwmgłowe tylne,

10 – cofania,

11 – awaryjne (uzyskiwane przez włączenie wszystkich kierunkowskazów).

Rys. 60

Na rys. 60 pokazano umiejscowienie świateł obowiązkowych w samochodzie osobowym.

1.2. Światła nieobowiązkowe (niektóre):

- postojowe,
- przeciwmgłowe przednie,
- do jazdy dziennej.

2. Używanie świateł podczas zatrzymania i postoju pojazdu silnikowego na jezdni i poboczu

2.1. W warunkach niedostatecznej widoczności, podczas zatrzymania niewynikającego z warunków ruchu lub przepisów ruchu drogowego oraz postoju należy używać świateł pozycyjnych przednich i tylnych lub świateł postojowych. W pojeździe nierozłączonym z przyczepą oraz w zespole pojazdów o długości nieprzekraczającej 6 m dopuszcza się włączanie świateł postojowych jedynie od strony środka jezdni.

2.2. W miejscach oświetlonych w stopniu zapewniającym widoczność pojazdu lub znajdujących się poza jezdnią i poboczem (np. na chodniku), wszystkie światła pojazdu mogą być wyłączone. Przepis ten nie dotyczy pojazdu, na którym znajduje się urządzenie (lub ładunek) wystający poza pojazd i wymagające oznaczenia odrębnymi światłami.

3. Używanie świateł pojazdu podczas jazdy

3.1. W warunkach normalnej przejrzystości powietrza kierujący jest obowiązany używać świateł mijania w następujących przypadkach:

- w czasie od zmierzchu do świtu,
- w okresie od 1 października do ostatniego dnia lutego - przez całą dobę,
- w tunelu.

3.2. W czasie od świtu do zmierzchu w warunkach normalnej przejrzystości powietrza, zamiast świateł mijania kierujący może używać świateł do jazdy dziennej.

3.3. W czasie od zmierzchu do świtu na nie oświetlonych drogach (nawet w obszarze zabudowanym), zamiast świateł mijania lub łącznie z nimi kierujący może używać świateł drogowych, przy czym jest obowiązany do przełączenia je na światła mijania w następujących okolicznościach i warunkach:

- jeżeli istnieje obawa oślepienia innych kierujących albo pieszych poruszających się w kolumnie,
- w razie zbliżenia się pojazdu nadjeżdżającego z przeciwka, przy czym jeżeli jeden z kierujących wyłączył światła drogowe - drugi jest obowiązany uczynić to samo,
- gdy kierujący zbliża się do pojazdu poprzedzającego, jeżeli jego kierowca może być oślepiony,
- w razie zbliżenia się pojazdu szynowego lub komunikacji wodnej (np. statku), jeżeli poruszają się w takiej odległości, że istnieje możliwość oślepienia kierujących tymi pojazdami.

3.4. Kierujący motocyklem lub motorowerem jest obowiązany przez cały rok używać podczas jazdy świateł mijania z uwzględnieniem punktu 3.3.

3.5. Na drodze krętej, oznaczonej odpowiednimi znakami drogowymi, kierujący pojazdem może używać przednich świateł przeciwmgłowych od zmierzchu do świtu, również w warunkach normalnej przejrzystości powietrza.

* Światła, które używa się podczas jazdy stosuje się odpowiednio podczas zatrzymania pojazdu, wynikającego z warunków lub przepisów ruchu drogowego. Jeżeli zatrzymanie trwa ponad 1 minutę, dopuszcza się wyłączenie świateł zewnętrznych pojazdu, o ile na tym samym pasie, przed tym pojazdem i za nim, stoją inne pojazdy.

XX. OSTRZEGANIE ORAZ JAZDA W WARUNKACH ZMNIJSZONEJ PRZEJRZYSTOŚCI POWIETRZA

1. Rodzaje sygnałów do ostrzegania i ich przeznaczenie

1.1. Sygnał dźwiękowy.

1.2. Sygnał świetlny (przez kilkakrotne krótkotrwałe włączanie świateł mijania lub drogowych).

Wymienione sygnały stosuje się do ostrzeżenia innych uczestników ruchu o niebezpieczeństwie.

2. Zakazy związane z używaniem sygnałów do ostrzegania

Zabrania się:

- nadużywania sygnału dźwiękowego lub świetlnego,
- używania sygnału dźwiękowego na obszarze zabudowanym, chyba że jest to konieczne w związku z bezpośrednim niebezpieczeństwem.

3. Obowiązki kierującego podczas jazdy w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza, spowodowanej mgłą, opadami atmosferycznymi lub innymi przyczynami

3.1. Obowiązki kierującego pojazdem silnikowym:

- Zachować szczególną ostrożność.
- Włączyć światła mijania lub przeciwmgłowe przednie albo oba te światła jednocześnie (światła te powinny być także włączone podczas zatrzymania wynikającego z warunków lub przepisów ruchu drogowego).
- Poza obszarem zabudowanym podczas mgły dawać krótkotrwałe sygnały dźwiękowe podczas wyprzedzania lub omijania.

3.2. Obowiązki kierującego pojazdem innym niż silnikowym:

- Zachować szczególną ostrożność.
- Włączyć światła, które pojazd jest wyposażony.
- Korzystać z pobocza, a jeżeli nie jest to możliwe, jechać jak najbliższej krawędzi jezdni i nie wyprzedzać innego pojazdu.

4. Warunek używania tylnych światel przeciwmgłowych

- Kierujący pojazdem może używać tylnych światel przeciwmgłowych, jeżeli zmniejszona przejrzystość powietrza ogranicza widoczność na odległość mniejszą niż 50 m. W razie poprawy widoczności kierujący pojazdem jest obowiązany niezwłocznie wyłączyć te światła.

XXI. WARUNKI TECHNICZNE DOPUSZCZAJĄCE POJAZD DO RUCHU

1. Ogólne warunki techniczne pojazdów

Pojazd uczestniczący w ruchu drogowym powinien być tak zbudowany, wyposażony i utrzymany, aby korzystanie z niego:

- nie zagrażało bezpieczeństwu osób nim jadących lub innych uczestników ruchu,
- nie zakłócało spokoju publicznego przez powodowanie nadmiernego hałasu przekraczającego określone normy,
- nie powodowało wydzielania szkodliwych substancji w stopniu przekraczającym określone normy,
- nie powodowało niszczenia drogi,
- zapewniało dostateczne pole widzenia kierowcy oraz łatwe, wygodne i pewne posługiwanie się urządzeniami do kierowania, hamowania, sygnalizacji i oświetlenia drogi przy równoczesnym jej obserwowaniu,
- nie powodowało zakłóceń radioelektrycznych w stopniu przekraczającym określone normy.

2. Dopuszczalne podstawowe parametry i dane techniczne pojazdów

2.1. Dopuszczalna długość pojazdu pojedynczego z wyjątkiem autobusu - 12 m.

2.2. Dopuszczalna długość przyczepy z wyjątkiem naczepy – 12 m.

2.3. Dopuszczalna długość pojazdu członowego – 16,5 m.

2.4. Dopuszczalna ilość pojazdów i długość zespołu pojazdów:

- dwa: pojazd silnikowy i przyczepa - 18,75 m,
- trzy: pojazd wolnobieżny lub ciągnik rolniczy i dwie przyczepy - 22 m,

2.5. Dopuszczalna długość motocykla, motoroweru lub roweru, pojazdu czterokołowego oraz zespołu złożonego z motocykla motoroweru, roweru lub pojazdu czterokołowego – 4,00 m.

2.6. Szerokość pojazdu - 2,55 m bez uwzględniania lusterek przegubowych, światel umieszczonych na bokach oraz elementów elastycznych wykonanych z gumy lub tworzyw sztucznych (z wyjątkiem motocykla i motoroweru oraz niektórych pojazdów czterokołowych dla których szerokość wynosi 2,00 m a dla jednośladowego motoroweru – 1,00 m), łącznie z ładunkiem). Dopuszcza do 2,60 m dla pojazdu ciężarowego z nadwoziem typu furgon, jeżeli jego ściany są zaopatrzone w izolację termiczną oraz do 3,00 m dla pojazdu wolnobieżnego i ciągnika rolniczego z maszyną zawieszoną lub przyczepą specjalną.

2.7. Wysokość pojazdu - 4 m (z wyjątkiem motocykla, motoroweru oraz niektórych pojazdów czterokołowych dla których wysokość wynosi 2,5 m), łącznie z ładunkiem.

2.8. Dopuszczalna masa całkowita pojazdu samochodowego dwuosobowego - 16 t.

2.9. Dopuszczalny nacisk osi pojedynczej nienapędowej - 10 t. a napędowej - 11,5 tony.

2.10. Dopuszczalna masa ciągnika rolniczego o kołach ogumionych – 14 t, a jej udział na jedną z osi – 10 ton. Udział obciążenia osi przedniej dla każdego stanu obciążenia ciągnika nie może być mniejszy niż 20% jego masy własnej.

2.11. Dopuszczalne masy przyczep ciągnięte przez pojazdy:

- rzeczywista masa całkowita przyczepy nie może przekraczać rzeczywistej masy całkowitej samochodu osobowego lub samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 t,
- rzeczywista masa całkowita nie może przekraczać masy własnej motocykla lub motoroweru, jednak nie może przekraczać 100 kg,
- rzeczywista masa całkowita przyczepy ciągniętej przez samochód ciężarowy o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t - nie może przekraczać rzeczywistej masy całkowitej tego samochodu powiększonej o 40 %.

3. Podstawowe wyposażenie pojazdu samochodowego

- Cechy identyfikacyjne nadane przez producenta, tj. numer VIN albo numer nadwozia, podwozia lub ramy oraz numer silnika.
- Światła zewnętrzne odpowiadające określonym warunkom (patrz rozdział XIX).
- Hamulce o następujących rodzajach: roboczy, awaryjny i postojowy spełniające określone wymagania, np. ich skuteczność.
- Samoczynne wycieraczki przedniej szyby z urządzeniem do jej zmywania.
- Prędkościomierz i drogomierz.
- Lusterka o liczbie i umiejscowieniu zależnym od rodzaju pojazdu.
- Sygnał dźwiękowy o ciągłym i nieprzerwanym tonie oraz odpow. głośności.
- Pasy bezpieczeństwa na przednich siedzeniach w pojazdach samochodowych o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 t i na siedzeniach innych niż przednie skierowane do przodu w samochodzie osobowym.
- Zagłówki na siedzeniach wyposażonych w pasy bezpieczeństwa mocowane co najmniej w trzech punktach, z wyjątkiem pojazdów z nadwoziem otwartym.
- Fartuchy odpowiednio przedłużające tylne błotniki od tyłu.
- Urządzenie zabezpieczające przed użyciem przez osoby niepowołane.
- Trójkąt ostrzegawczy (odblaskowy), nie dotyczy to motocykli jednośladowych.
- Tłumik wydechu z rurą wylotową nie skierowaną w prawą stronę.
- Ogumienie pneumatyczne o głębokości rzeźby bieżnika co najmniej 1,6 mm.
- Gaśnica umieszczona w miejscu łatwo dostępnym w razie potrzeby jej użycia; nie dotyczy to motocykla.
- Zaczep do holowania z przodu pojazdu, a dla samochodu osobowego – także z tyłu (dotyczy pojazdów wyprodukowanych po 31 grudnia 1999r.).
- Znak określający państwo z literami „PL” na białym tle, jeżeli pojazd jest zarejestrowany w Polsce i ma być używany w ruchu międzynarodowym. Znak ten w postaci owalnej tabliczki lub plakietki umieszcza się z tyłu pojazdu. Dopuszcza się umieszczenie tego znaku na tylnej szybie samochodu w prawym dolnym rogu, pod warunkiem że będzie zapewniona czytelność znaku.

Uwaga: Powyższy obowiązek uważa się za spełniony, jeżeli na tablicy rejestracyjnej jest umieszczony znak określający państwo.

4. Zakazy związane z wyposażaniem pojazdu

Zabrania się:

- umieszczania wewnątrz i zewnątrz pojazdu wystających spiczastych albo ostrych części lub przedmiotów, które mogą zagrażać osobom jadącym w pojeździe lub innym uczestnikom ruchu,
- stosowania w pojeździe przedmiotów wyposażenia i części nie odpowiadających warunkom określonych w przepisach szczegółowych,
- umieszczania w pojeździe lub na nim urządzeń stanowiących obowiązkowe wyposażenie pojazdu uprzywilejowanego,
- wyposażania pojazdu w urządzenie informujące o działaniu sprzętu kontrolno-pomiarowego używanego przez organy kontroli ruchu drogowego lub działanie zakłócające albo przewożenia w pojeździe takiego urządzenia w stanie wskazującym na gotowość jego użycia.
- wymiany zespołów posiadających cechy identyfikacyjne, za wyjątkiem silnika.

5. Dopuszczenie przyczep do ruchu

5.1. Przyczepy dopuszczone do ruchu muszą spełniać te same warunki techniczne co pojazd samochodowy, jeśli chodzi o wymiary, masy, ogumienie i niektóre rodzaje świateł.

5.2. Przyczepa powinna być połączona z pojazdem ciągnącym w taki sposób, aby niemożliwe było samoczynne rozłączenie się pojazdów w czasie jazdy oraz aby było zapewnione prawidłowe działanie hamulców i świateł.

5.3. W przyczepie wymaga się następujące hamulce:

- hamulec roboczy, uruchamiany z miejsca kierowcy i zapewniający samoczynne zatrzymanie przyczepy w razie zerwania podczas jazdy połączenia z pojazdem ciągnącym,
- hamulec postojowy, działający również, gdy przyczepa jest odłączona od pojazdu ciągnącego i uruchamiany z zewnątrz.

5.4. Przyczepy zwolnione z obowiązku wyposażania w hamulce:

- przyczepy lekkie, pod warunkiem, że niezależnie od urządzenia łączącego przyczepa ta ma dodatkowe połączenie (łańcuch, linka), które w razie zerwania głównego urządzenia łączącego będzie zapobiegało dotykaniu jezdni przez dyszel i zapewniało niezbędną kierowność przyczepy; jeżeli jednak dopuszczalna masa całkowita takiej przyczepy jest większa niż połowa masy własnej pojazdu ciągnącego, powinna ona mieć hamulec typu bezwładnościowego (najązdowy),
- przyczepy jednoosiowe dłużykowe (np. do przewozu długiego drewna).

5.5. Warunki zezwalające stosowanie hamulca roboczego typu bezwładnościowego (najązdowego):

- gdy dopuszczalna masa całkowita przyczepy nie przekracza 3,5 t,
- gdy pojazd przeznaczony do ciągnięcia przyczepy posiada dopuszczalną masę całkowitą nie większą niż 1,33 dopuszczalnej masy całkowitej przyczepy,
- gdy hamulec działa co najmniej na koła jednej osi.

5.6. Dodatkowe warunki dla świateł przyczepy:

- jeżeli szerokość przyczepy wynosi 1,6 m i więcej wymaga się świateł pozycyjnych przednich,
- kształt świateł odblaskowych tylnych: trójkątne (choć dopuszcza się inne niż trójkątne),
- dodatkowe światła w przyczepie:
 - * odblaskowe boczne,
 - * obrysowe przednie i tylne, gdy szerokość przyczepy przekracza 2,1 m.

6. Dopuszczenie ciągników rolniczych i pojazdów wolnobieżnych do ruchu

6.1. Ciągniki rolnicze i pojazdy wolnobieżne powinny spełniać ogólne warunki techniczne i dodatkowe dla tych rodzajów pojazdów określone w przepisach szczegółowych.

6.2. Dopuszcza się również do ruchu:

- pojazdy wolnobieżne i przyczepy specjalne o szerokości nie przekraczającej 3 m,
- pojazdy z gąsienicowym układem jezdnym, jeżeli m.in. dopuszczalna masa całkowita pojazdu nie przekracza 16 t, a nacisk gąsienicy nie przekracza 40 kN na 1m.

6.3. Ciągniki rolnicze i pojazdy wolnobieżne powinny być wyposażone w kabinę lub ramę ochronną.

6.4. Przyczepy przystosowane do ciągnięcia przez ciągniki i pojazdy wolnobieżne muszą spełniać m.in. warunki podane w punkcie 4 tego rozdziału, przy czym dopuszcza się do ruchu przyczepy lekkie specjalne z kołami:

- nieogumionymi, pod warunkiem, że nacisk koła na drogę nie przekracza 1,5 kN na 1 cm szerokości obręczy, przy ograniczeniu prędkości jazdy do 10 km/h,
- na pełnych obręczach gumowych, pod warunkiem że nacisk koła na drogę nie przekracza 1 kN na 1 cm szerokości obręczy gumowej, przy ograniczeniu prędkości jazdy do 25 km/h.

6.5. Ciągniki rolnicze i pojazdy wolnobieżne oraz przyczepy przeznaczone dołączenia z tymi pojazdami powinny być oznakowane trójkątną tablicą wyróżniającą, której wierzchołek powinien być skierowany ku górze. Tablic nie wymaga się, jeżeli pojazd wchodzi w skład zespołu i nie jest w nim ostatnim pojazdem.

6.6. Pojazd wolnobieżny powinien być wyposażony także w tabliczkę o wymiarach nie mniejszych niż 25 x 15 cm, umieszczoną na prawym boku pojazdu, podającą imię i nazwisko (nazwę) właściciela pojazdu oraz jego adres; jeżeli jeden właściciel posiada kilka pojazdów, na tabliczce należy dodatkowo umieścić numer kolejny pojazdu.

XXII. WARUNKI UŻYWANIA POJAZDU SILNIKOWEGO W RUCHU DROGOWYM

1. Dokumenty wymagane od kierującego pojazdem (które obowiązany jest mieć przy sobie)

1.1. Prawo jazdy określonej kategorii, tj. dokument stwierdzający uprawnienia do kierowania odpowiednim pojazdem silnikowym.

1.2. Dowód rejestracyjny albo pozwolenie czasowe tj. dokumenty stwierdzające dopuszczenie pojazdu do ruchu.

1.3. Dokument stwierdzający zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC) posiadacza pojazdu albo stwierdzający opłacenie składki tego ubezpieczenia.

1.4. Zaświadczenie wydane przez pracodawcę, potwierdzające zatrudnienie oraz spełnienie wymagań w zakresie badań lekarskich i psychologicznych w przypadku kierowania pojazdem uprzywilejowanym.

1.5. Inne dokumenty, jeżeli obowiązek taki wynika, jak np. zaświadczenie o ukończeniu kursu dokształcającego kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne, gdy kieruje takim pojazdem.

2. Korzystanie z pasów bezpieczeństwa podczas jazdy

2.1. Kierujący pojazdem samochodowym oraz osoby przewożone tym pojazdem wyposażonym w pasy bezpieczeństwa są obowiązani korzystać z tych pasów po podczas jazdy.

2.2. Z obowiązku korzystania z pasów bezpieczeństwa są zwolnieni:

- osoba mająca orzeczenie lekarskie o przeciwwskazaniu do używania pasów bezpieczeństwa,
- kobiety o widocznej ciąży,
- kierujący taksówką osobową podczas przewożenia pasażera,
- instruktor lub egzaminator podczas szkolenia lub egzaminowania,
- policjant, m.in. funkcjonariusz ABW, AW, CBA, SG i Służby Więziennej, żołnierz Sił Zbrojnych RP - podczas przewożenia osoby (osób) zatrzymanej,
- funkcjonariusz BOR podczas wykonywania czynności służbowych,
- zespół medyczny w czasie udzielania pomocy medycznej,
- konwojent podczas przewożenia wartości pieniężnych,
- osoba chora lub niepełnosprawna przewożona na noszach lub w wózku inwalidzkim.

2.3. W pojeździe samochodowym wyposażonym w pasy bezpieczeństwa dziecko w wieku do 12 lat, nieprzekraczające 150 cm wzrostu, przewozi się w foteliku ochronnym lub innym urządzeniu do przewożenia dzieci, odpowiadającym wadze i wzrostowi dziecka oraz właściwym warunkom technicznym.

2.4. Przepis podany w pkt. 2.3 nie dotyczy przewozu dziecka taksówką osobową, specjalistycznym środkiem transportu sanitarnego, pojazdem Policji, SG lub Straży Gminnej (Miejskiej) .

3. Zakazy związane z używaniem pojazdu i dróg

3.1. W związku z porządkiem i bezpieczeństwem ruchu na drogach zabrania się:

- kierowania pojazdem osobie w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
- holowania pojazdu kierowanego przez osobę nietrzeźwą jak wyżej,
- otwierania drzwi lub wysiadania bez upewnienia się, że nie spowoduje to zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub jego utrudnienia,
- wjeżdżania na pas między jezdniami,
- pozostawiania na drodze przedmiotów, które mogłyby zagrozić bezpieczeństwu ruchu; jeżeli jednak usunięcie ich nie jest możliwe, należy je oznaczyć w sposób widoczny w dzień i w nocy,
- umieszczania na drodze lub w jej pobliżu urządzeń wysyłających lub odbijających światło w sposób powodujący oślepienie albo wprowadzających w błąd uczestników ruchu,
- samowolnego umieszczania lub włączania albo usuwania lub wyłączania znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń ostrzegawczo-zabezpieczających lub kontrolnych na drodze, jak również zmiany ich położenia lub ich zasłaniania,
- zaśmiecania lub zanieczyszczania drogi,
- samowolnego umieszczania na drodze jakichkolwiek znaków, napisów lub symboli.

3.2. W związku z kierowaniem pojazdem w ruchu drogowym zabrania się:

- korzystania podczas jazdy z telefonu wymagającego trzymania słuchawki lub mikrofonu w ręku,
- przewożenia na motocyklu osoby w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu al-

kooholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, chyba że jest przewożona w bocznym wózku (dotyczy to również rowerów i motorowerów),

- przewożenia w foteliku ochronnym dziecka siedzącego tyłem do kierunku jazdy na przednim siedzeniu pojazdu samochodowego wyposażonego w poduszkę powietrzną dla pasażera,
- przewożenia, poza specjalnym fotelikiem ochronnym, dziecka w wieku do 12 lat na przednim siedzeniu pojazdu samochodowego,
- przewożenia pasażera bez pasa bezpieczeństwa, jeżeli obowiązek korzystania z tego pasa go dotyczy.

3.3. W związku z używaniem pojazdu w ruchu drogowym zabrania się:

- używania pojazdu w sposób zagrażający bezpieczeństwu osoby znajdującej się w pojeździe lub poza nim,
- zakrywania świateł oraz urządzeń sygnalizacyjnych, tablic rejestracyjnych lub innych wymaganych tablic albo znaków, które powinny być widoczne,
- ozdabiania tablic rejestracyjnych oraz umieszczania z przodu lub z tyłu pojazdu znaków, napisów lub przedmiotów, które ograniczają czytelność tych tablic,
- umieszczania na pojeździe znaku określającego inne państwo niż to, w którym pojazd został zarejestrowany,
- oddalania się kierującego od pojazdu, gdy silnik jest w ruchu,
- używania pojazdu w sposób powodujący uciążliwość związane z nadmierną emisją spalin do środowiska lub nadmiernym hałasem,
- pozostawienia przez kierującego pracującego silnika podczas postoju na obszarze zabudowanym; nie dotyczy to pojazdu wykonującego czynności na drodze,
- ciągnięcia za pojazdem osoby na nartach, sankach, wrotkach lub innym podobnym urządzeniu,
- używania opon z umieszczonymi w nich na trwałe elementami przeciwślizgowymi,
- używania łańcuchów przeciwślizgowych na oponach na drogach innych niż pokrytych śniegiem.

4. Usuwanie pojazdu z drogi

4.1. Pojazd może być usunięty z drogi na koszt właściciela w przypadku:

- pozostawienia pojazdu bez tablic rejestracyjnych,
- gdy stan pojazdu wskazuje na to, że nie jest używany,
- pozostawienia pojazdu w miejscu, gdzie jest to zabronione i utrudnia ruch lub w inny sposób zagraża bezpieczeństwu,
- nieokazania przez kierującego dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia cywilnego OC posiadacza pojazdu lub stwierdzającego opłacenie składki tego ubezpieczenia,
- przekroczenia wymiarów, dopuszczających masy całkowitej lub nacisku osi określonych w przepisach ruchu drogowego.

4.2. Pojazd może być usunięty z drogi na koszt właściciela, jeżeli nie ma możliwości zabezpieczenia go w inny sposób, w przypadku gdy:

- kierowała w nim osoba znajdująca się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu, a także nieposiadająca przy sobie dokumentów uprawniających do kierowania lub używania pojazdu,
- jego stan techniczny zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego albo narusza wymagania ochrony środowiska.

4.3. Pojazd może być unieruchomiony przez zastosowanie urządzenia do blokowa-

nia kół w przypadku pozostawienia go w miejscu, gdzie jest to zabronione, lecz nie-
utrudniającego ruchu lub niezagrażającego bezpieczeństwu.

Uwaga: Pojazd usuwa z drogi lub go unieruchamia Policja lub Straż Gminna (Miej-
ska).

XXIII. PRZEWÓZ OSÓB

1. Ogólne warunki zezwalające przewóz osób pojazdem

- Przewóz osób może odbywać się tylko pojazdem do tego przeznaczonym lub przystosowanym.
- Liczba przewożonych osób nie może przekraczać liczby miejsc określonych w dowodzie rejestracyjnym.
- W pojeździe nie podlegającym rejestracji liczba przewożonych osób wynika z konstrukcyjnego przeznaczenia pojazdu,
- Ukończone 21 lat leżeli kierowca pojazdu samochodowego wykonuje działalność gospodarczą w zakresie przewożenia osób (np. taksówką osobową) lub przewozi powyżej 5 osób łącznie z kierowcą.

2. Przewóz pojazdem zorganizowanych grup dzieci lub młodzieży w wieku do 18 lat

2.1. Pojazd przeznaczony do tego celu powinien być oznaczony z przodu i z tyłu kwadratowymi tablicami barwy żółtej z symbolem dzieci barwy czarnej, które w warunkach niedostatecznej widoczności powinny być oświetlone, chyba że są wykonane z materiału odblaskowego.

2.2. Podczas wsiadania lub wysiadania dzieci i młodzieży kierujący tym pojazdem obowiązany jest włączyć światła awaryjne.

3. Przewóz osób niepełnosprawnych pojazdem przeznaczonym konstrukcyjnie do tego celu

3.1. Oznakowanie takiego pojazdu przez umieszczenie z przodu i z tyłu kwadratowej tablicy barwy niebieskiej z międzynarodowym symbolem wózka inwalidzkiego barwy białej, wykonanej z materiału odblaskowego.

3.2. Podczas wysiadania lub wsiadania osoby niepełnosprawnej kierujący tym pojazdem obowiązany jest włączyć światła awaryjne.

4. Przewóz osób motocyklem, motorowerem i czterokołowcem

4.1. Kierujący motocyklem, motorowerem i czterokołowcem oraz osoba przewożona takimi pojazdami są obowiązani w czasie jazdy używać hełmów ochronnych odpowiadających właściwym warunkom technicznym. Tego przepisu nie stosuje się do motocykli fabrycznie wyposażonych w pasy bezpieczeństwa i czterokołowców, gdy są one wyposażone w nadwozie zamknięte i pasy bezpieczeństwa.

4.2. W razie przewożenia dziecka w wieku do 7 lat motocykl (również z przyczepą), motorower i czterokołowiec nie może przekraczać prędkości 40 km/h.

5. Warunki zezwalające przewóz osób samochodem ciężarowym poza kabiną kierowcy

- Pojazd odpowiada wymaganym warunkom technicznym do przewozu osób.
- Osoby nie znajdują się między ładunkiem a kabiną kierowcy.
- Osoby przewożone są na miejscach siedzących.
- Pojazd nie przekracza prędkości 50 km/h.

6. Przewóz osób w przyczepie

6.1. Zabrania się przewóz osób w przyczepie.

6.2. Wyjątki zezwalające przewóz osób w przyczepie:

- dzieci do szkół lub przedszkoli i z powrotem w przyczepie dostosowanej do przewozu osób, ciągniętej przez ciągnik rolniczy,
- konwojentów, drużyn rolniczych i osób wykonujących czynności ładunkowych w przyczepie ciągniętej przez ciągnik rolniczy pod warunkiem, że:
 - * liczba przewożonych osób nie przekracza 5,
 - * osoby stojące trzymają się uchwytów,
 - * osoby nie znajdują się pomiędzy ładunkiem a przednią ścianą przyczepy,
 - * prędkość zespołu pojazdów nie przekracza 20 km/h.
- osób w przyczepie (przyczepach) kolejki turystycznej, pod warunkiem że osoby te przewożone są wyłącznie na miejscach siedzących,
- dzieci w przyczepie przystosowanej konstrukcyjnie do przewozu osób, ciągniętej przez rower lub wózek rowerowy.

Uwaga: Kierującemu pojazdem silnikowym, który przewozi osobę, zabrania się palenia tytoniu lub spożywania pokarmów w czasie jazdy. Nie dotyczy to kierującego samochodem ciężarowym, który przewozi osobę w kabinie kierowcy, i kierującego samochodem osobowym, z wyjątkiem taksówki.

XXIV. PRZEWÓZ ŁADUNKÓW

1. Ogólne warunki zezwalające na przewóz ładunków

1.1. Ładunek nie może powodować przekroczenia dopuszczalnej masy całkowitej lub dopuszczalnej ładowności pojazdu.

1.2. Ładunek na pojeździe umieszcza się w taki sposób, aby:

- nie powodował przekroczenia dopuszczalnych nacisków osi pojazdu na drogę,
- nie naruszał stateczności pojazdu,
- nie utrudniał kierowania pojazdem,
- nie ograniczał widoczności drogi lub nie zasłaniał świateł, urządzeń sygnalizacyjnych, tablic rejestracyjnych lub innych tablic albo znaków, w które pojazd jest wyposażony.

1.3. Ładunek umieszczony na pojeździe powinien być zabezpieczony przed zmianą położenia lub wywołaniem nadmiernego hałasu. Nie może on mieć odrażającego wyglądu lub wydzielać odrażającej woni.

1.4. Urządzenia służące do mocowania ładunku powinny być zabezpieczone przez rozluźnianiem się, swobodnym zwisaniem lub spadnięciem podczas jazdy.

1.5. Ładunek sypki może być umieszczony tylko w szczelnej skrzyni ładunkowej, zabezpieczonej dodatkowo odpowiednimi zasłonami uniemożliwiającymi wysypywanie się ładunku na drogę.

2. Dopuszczalne wielkości wystawiania ładunku poza płaszczyznę obrysu pojazdu

2.1. Z przodu pojazdu ładunek nie może wystawać na odległość większą niż 0,5 m od przedniej płaszczyzny obrysu i większą niż 1,5 m od siedzenia dla kierowcy.

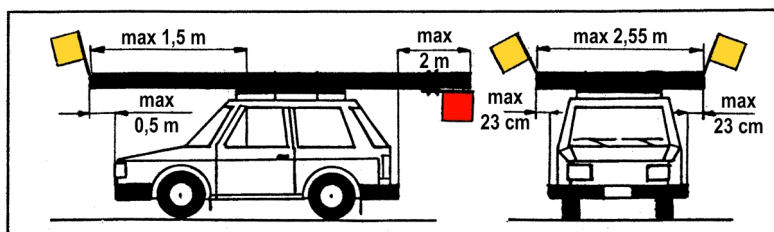
2.2. Poza boczne płaszczyzny pojazdu ładunek nie może wystawać na odległość większą niż 23 cm.

2.3. Z tyłu pojazdu ładunek nie może wystawać a odległość większą niż 2 m od tylnej płaszczyzny obrysu pojazdu lub zespołu pojazdów; w przypadku przyczepy kłodni-

cowej (jednoosiowej) odległość tę liczy się od osi przyczepy.

2.4. Przy przewozie drewna długiego dopuszcza się wystawianie ładunku z tyłu za przyczepę kłodnicową na odległość nie większą niż 5 m .

Na rys. 61 przedstawiono dopuszczalne wielkości wystawiania ładunku poza obrys pojazdu.

Rys. 61

3. Oznakowanie ładunku umieszczonego na pojeździe

Ładunek wystający poza przednią lub boczne obrysy pojazdu oraz wystający poza tylną płaszczyznę obrysu pojazdu na odległość większą niż 0,5 m powinien być oznakowany w sposób następujący:

- ładunek wystający z przodu pojazdu oznacza się chorągiewką barwy pomarańczowej lub dwoma czerwonymi pasami, tak aby były widoczne z boków i z przodu pojazdu, a w okresie niedostatecznej widoczności ponadto światłem białym umieszczonym na najbardziej wystającej do przodu części ładunku,
- ładunek wystający z boku pojazdu oznacza się chorągiewką barwy pomarańczowej o wymiarach co najmniej 50 x 50 cm, umieszczoną przy najbardziej wystającej krawędzi ładunku, a ponadto w okresie niedostatecznej widoczności białym światłem odbłaskowym skierowanym do przodu oraz czerwonym światłem i czerwonym światłem odbłaskowym skierowanym do tyłu; światła te nie powinny znajdować się w odległości większej niż 40 cm od najbardziej wystającej krawędzi ładunku; jeżeli długość wystającego z boku ładunku, mierzona wzdłuż pojazdu, przekracza 3 m, to chorągiewkę i światła umieszcza się odpowiednio przy przedniej i tylnej części ładunku,
- ładunek wystający z tyłu pojazdu oznacza się pasami białymi i czerwonymi umieszczonymi bezpośrednio na ładunku lub tarczy na jego tylnej płaszczyźnie albo na zawieszanej na końcu ładunku bryle geometrycznej (np. stożku, ostroście); widoczna od tyłu łączna powierzchnia pasów powinna wynosić co najmniej 1000 cm², przy czym nie może być mniej niż po dwa pasy każdej barwy; ponadto w okresie niedostatecznej widoczności na najbardziej wystającej do tyłu krawędzi ładunku umieszcza się czerwone światło i czerwone światło odbłaskowe; przy przewozie drewna długiego zamiast oznakowania białymi i czerwonymi dopuszcza się oznakowanie końca ładunku chorągiewką lub tarczą barwy pomarańczowej,
- ładunek wystający z tyłu samochodu osobowego lub przyczepy ciągniętej przez samochód osobowy może być oznaczony chorągiewką barwy czerwonej o wymiarach co najmniej 50 x 50 cm, umieszczoną przy najbardziej wystającej krawędzi ładunku.

Na rys. 61 przedstawiono oznakowania ładunku umieszczonego na samochodzie osobowym.

XXV. REJESTRACJA I EWIDENCJA POJAZDÓW

1. Warunki dopuszczenia pojazdu do ruchu

1.1. Dokumentem stwierdzającym dopuszczenie do ruchu pojazdu samochodowego, ciągnika rolniczego, motoroweru lub przyczepy jest dowód rejestracyjny albo pozwolenie czasowe.

1.2. Pojazdy wymienione w punkcie 1.1 są dopuszczane do ruchu, jeżeli odpowiadają określonym warunkom (patrz pkt 1 rozdziału XXI) oraz są zarejestrowane i zaopatrzone w tablice (tablicę) rejestracyjne, a w przypadku pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli, w nalepkę kontrolną.

1.3. Pojazd nie wymieniony w punkcie 1.1, przyczepy motocyklowe oraz przyczepy specjalne przeznaczone do ciągnięcia przez ciągnik rolniczy lub pojazd wolnobieżny jest dopuszczony do ruchu, jeżeli spełnia warunki podane w punkcie 1 rozdziału XXI tego skryptu.

1.4. Zespół pojazdów składający się z pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 t i przyczepy albo autobusu i przyczepy może być dopuszczony do ruchu po uzyskaniu odpowiedniej adnotacji w dowodzie rejestracyjnym pojazdu silnikowego, dokonanej na podstawie przeprowadzonego badania technicznego. Przepis ten nie dotyczy motocykla.

1.5. Pojazd zarejestrowany za granicą dopuszcza się do ruchu w Polsce, jeżeli odpowiada wymaganym warunkom technicznym i jest zaopatrzony w tablice rejestracyjne z numerem rejestracyjnym składającym się z liter alfabetu łacińskiego i cyfr arabskich, a kierujący pojazdem ma przy sobie dokument stwierdzający dokonanie rejestracji. Przy czym gdy:

- pojazd jest sprowadzony z terytorium państwa niebędącego członkiem Unii Europejskiej, to po dokonaniu ostatecznej odprawy celnej przewozowej, jest dopuszczany do ruchu na okres 30 dni,
- właściciel pojazdu sprowadza go z terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej, to jest zobowiązany zarejestrować pojazd na terenie Polski w terminie 30 dni od dnia jego sprowadzenia.

Uwaga: Pojazd zarejestrowany za granicą uczestniczący w ruchu w Polsce powinien być oznaczony znakiem określającym państwo, w którym jest zarejestrowany, chyba że znak ten jest umieszczony na tablicy rejestracyjnej.

2. Rejestracja pojazdów

2.1. Potrzebne dokumenty do rejestracji pojazdów:

- dowód własności pojazdu (rachunek lub faktura, umowa sprzedaży itp.) lub dokument potwierdzający powierzenie pojazdu, gdy sprowadzany jest z zagranicy,
- karta pojazdu, jeżeli była wydana,
- wyciąg ze świadectwa homologacji albo odpis decyzji zwalniającej pojazd z homologacji, jeżeli są wymagane,
- dowodu rejestracyjnego, jeżeli pojazd był zarejestrowany,
- dowodu odprawy celnej przywózowej, jeżeli pojazd został sprowadzony z zagranicy i jest zarejestrowany po raz pierwszy,

2.2. Rejestracji pojazdu dokonuje się na wniosek właściciela, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania, wydając dowód rejestracyjny i tablice (tablicę) rejestracyjne oraz nalepkę kontrolną, jeżeli jest wymagana.

2.3. Przewiduję się czasową rejestrację pojazdu na okres nie przekraczający 30 dni np. w celu umożliwienia przejazdu z miejsca zakupu, przejazdu pojazdu związanego z koniecznością dokonania jego badania technicznego lub naprawy, wywozu pojazdu za granicę itp. W takich przypadkach wydaje się pozwolenie czasowe i tymczasowe

tablice rejestracyjne.

2.4. Producent lub importer nowych pojazdów jest obowiązany wydać kartę pojazdu dla każdego pojazdu samochodowego wprowadzanego do obrotu handlowego w Polsce, która jest przekazywana właścicielowi pojazdu.

2.5. W razie przeniesienia na inną osobę własności pojazdu zarejestrowanego, dotychczasowy właściciel przekazuje nowemu właścicielowi dowód rejestracyjny i kartę pojazdu, jeżeli była wydana.

2.6. Właściciel pojazdu zarejestrowanego jest obowiązany zawiadomić w terminie nie przekraczającym 30 dni starostę o:

- nabyciu lub zbyciu pojazdu,
- zmianie stanu faktycznego wymagającej zmiany danych zamieszczonych w dowodzie rejestracyjnym.

Te zdarzenia powinny być udokumentowane w karcie pojazdu przez wyżej wymienionego starostę.

2.7. Właściciel lub posiadacz pojazdu jest obowiązany wskazać na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, chyba że pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec.

2.8. Wyrejestrowanie pojazdu następuje na wniosek właściciela, w przypadku:

- przekazania pojazdu do przedsiębiorcy prowadzący stację demontażu lub, przedsiębiorcy prowadzącego punkt zbierania pojazdów,
- kradzieży pojazdu, jeżeli jego właściciel złożył stosowne oświadczenie pod odpowiedzialnością karną za fałszywe zeznania,
- wywozu pojazdu z kraju, jeżeli pojazd został zarejestrowany za granicą lub zbyty za granicę,
- zniszczenia (kasacji) pojazdu za granicą,
- udokumentowanej trwałej i zupełnej utraty posiadania pojazdu bez zmiany w zakresie prawa własności.

Uwaga: Pojazd wyrejestrowany nie podlega powtórnej rejestracji, z wyjątkiem pojazdu odzyskanego po kradzieży, zabytkowego, mającego co najmniej 25 lat uznanego przez rzeczoznawcę samochodowego za unikatowy lub mający szczególne znaczenie dla udokumentowania historii motoryzacji, ciągnika i przychepy rolniczej oraz wywiezionego z kraju lub zbytego za granicą, o którym mowa w pkt 2.8.

3. Zatrzymywanie i zwracanie dowodów rejestracyjnych

3.1. Policjant zatrzyma dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) w razie:

- stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd zagraża bezpieczeństwu w szczególności po wypadku drogowym, w którym zostały uszkodzone z asadnicze elementy nośne konstrukcji nadwozia, podwozia lub ramy, zagraża porządkowi ruchu oraz narusza wymagania ochrony środowiska ¹⁾,
- stwierdzenia, że pojazd nie został poddany badaniu technicznemu w wyznaczonym terminie lub termin badania nie został wyznaczony prawidłowo,
- stwierdzenia zniszczenia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) w stopniu powodującym jego nieczytelność ¹⁾,
- uzasadnionego podejrzenia podrobionego lub przerobienia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) ¹⁾,

¹⁾ W tych przypadkach dowód rejestracyjny (pozwolenie czasowe) zatrzyma również jednostka upoważniona do przeprowadzania badań technicznych, postępując jednocześnie jak podano w pkt. 3.2 i 3.3.

- stwierdzenia, że badanie techniczne zostało dokonane przez jednostkę do tego nie upoważnioną,
- nieokazania przez kierującego dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub nieokazania dokumentu stwierdzającego opłacenie składki tego ubezpieczenia,
- uzasadnionego przypuszczenia, że dane w nim zawarte nie odpowiadają stanowi faktycznemu.

3.2. W razie zatrzymania dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego), policjant wydaje kierowcy pokwitowanie, w którym może zezwolić na używanie pojazdu przez czas nie przekraczający 7 dni, określając również warunki jego używania.

Zezwolenie na używanie pojazdu nie może być wydane w przypadku, gdy pojazd zagraża bezpieczeństwu lub narusza wymagania ochrony środowiska oraz gdy będzie kierujący nie będzie posiadał dokumentu stwierdzającego zawarcie obowiązkowego ubezpieczenia OC lub stwierdzającego opłacenie składki tego ubezpieczenia.

3.3. Zatrzymane dokumenty przesyłane są niezwłocznie organowi, który go wydał, z wyjątkiem uzasadnionego podejrzenia, że dowód rejestracyjny jest podrobiony lub przerobiony lub zawarte w nim dane nie odpowiadają stanowi faktycznego oraz braku dokumentu stwierdzającego ubezpieczenie OC.

3.4. Zwrot zatrzymanego dokumentu następuje niezwłocznie po ustaniu przyczyny uzasadniającej jego zatrzymanie.

XXVI. BADANIA TECHNICZNE POJAZDÓW

1. Zasady i warunki dokonywania badań technicznych

1.1. Właściciel pojazdu samochodowego, ciągnika rolniczego, motoroweru lub przyczepy jest obowiązany przedstawić go do badania technicznego. Badanie techniczne mogą być okresowe i dodatkowe.

1.2. Okresowe badanie techniczne po raz pierwszy jest przeprowadzane przed pierwszą rejestracją pojazdu na terytorium RP.

Badaniu temu nie podlega nowy pojazd, na którego typ zostało wydane świadectwo homologacji lub zostało wydane zwolnienie z obowiązku homologacji, z wyjątkiem pojazdu przeznaczonego do przewozu towarów niebezpiecznych, taksówki osobowej lub pojazdu przywilejowanego oraz pojazdu przystosowanego konstrukcyjnie do ruchu lewostronnego.

2. Częstotliwość okresowych badań technicznych w zależności od rodzaju i przeznaczenia pojazdu

2.1. Samochód osobowy, samochód ciężarowy o dopuszczalnej masie całkowitej nie przekraczającej 3,5 t, motocykl lub przyczepa o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t podlega okresowemu badaniu technicznemu – przed upływem 3 lat od dnia pierwszej rejestracji, następnie przed upływem 2 lat od dnia przeprowadzenia badania, a później corocznie.

2.2. Ciągnik rolniczy, przyczepa rolnicza oraz motorower podlega okresowemu badaniu technicznemu – przed upływem 3 lat od dnia pierwszej rejestracji, a następnie przed upływem każdego kolejnych 2 lat od dnia przeprowadzenia badania.

2.3. Corocznym badaniu technicznym od dnia pierwszej rejestracji podlega m.in.:

- pojazd używany do przewozu towarów niebezpiecznych i pojazd marki „SAM”,

- taksówka osobowa,
- pojazd osobowy konstrukcyjnie przeznaczony do przewozu osób w liczbie od 5 do 9, wykorzystywany do zarobkowego transportu drogowego osób,
- pojazd zasilany gazem,
- pojazd uprzywilejowany,
- pojazdu używanego do nauki jazdy i egzaminowania.

2.4. Przyczepa lekka i pojazd zabytkowy nie podlegają okresowym badaniom technicznym. Gdyby pojazd zabytkowy jest wykorzystywany do zarobkowego transportu drogowego, to podlega on corocznemu badaniu technicznemu.

3. Dodatkowe badania techniczne pojazdów

Niezależnie od badań przedstawionych wyżej, dodatkowemu badaniu podlega również pojazd:

- skierowany przez organ kontroli ruchu drogowego w razie uzasadnionego przypuszczenia, że zagraża bezpieczeństwu ruchu, narusza wymagania ochrony środowiska albo uczestniczył w wypadku drogowym, w którym zostały uszkodzone zasadnicze elementy nośne konstrukcji nadwozia, podwozia lub ramy,
- skierowany przez starostę albo na wniosek posiadacza pojazdu w celu ustalenia danych niezbędnych do jego rejestracji oraz jeżeli z dokumentów wymaganych do rejestracji wynika, że uczestniczył on w wypadku drogowym lub naruszył wymagania ochrony środowiska,
- w którym dokonano zmian konstrukcyjnych lub wymiany elementów powodujących zmianę danych w dowodzie rejestracyjnym, z wyłączeniem montażu instalacji do zasilania gazem,
- który ma być używany jako taksówka osobowa lub bagażowa, pojazd uprzywilejowany, pojazd do nauki jazdy i przeprowadzania egzaminu państwowego oraz pojazd przewożący określone towary niebezpieczne,
- w którym została dokonana naprawa w wyniku z zdarzenia powodującego odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń w zakresie elementów układów wpływających na bezpieczeństwo w ruchu drogowym,
- w którym w czasie badania technicznego stwierdzono ślady uszkodzeń lub naruszenie elementów nośnych konstrukcji pojazdu, mogących stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu drogowego.

XXVII. UPRAWNIENIA DO KIEROWANIA

1. Wymogi do kierowania pojazdem

- Wymagany wiek i sprawność pod względem fizycznym i psychicznym.
- Umiejętność do kierowania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu ruchu drogowego i nienarządzający kogokolwiek na szkodę oraz posiadanie dokumentu stwierdzającego uprawnienia do kierowania pojazdem.

Nie wymaga się uprawnienia do kierowania rowerem, wózkiem rowerowym lub pojazdem zaprzęgowym od osoby, która ukończyła 18 lat.

Uwaga:

- ❖ Dokumentem do kierowania motorowerem, pojazdem silnikowym lub zespołem pojazdów jest prawo jazdy, pozwolenie wojskowe i międzynarodowe prawo jazdy, wydane w kraju lub za granicą.
- ❖ Kierowca może posiadać tylko jedno ważne prawo jazdy. Przepis ten nie dotyczy międzynarodowego prawa jazdy.

2. Podział prawa jazdy na kategorie i uprawnienia z tym związane
(tabela 4)

Tabela 4

Lp.	Kat. prawa jazdy	Rodzaj pojazdu (zespołu pojazdu), którym można kierować
1	2	3
1	AM	• Motorower i czterokołowiec lekki – również z przyczepą^{*)}
	A1	• motocykl o pojemności skokowej silnika nie przekraczającej 125 cm³, mocy nieprzekraczającej 11 kW i stosunku mocy do masy własnej nieprzekraczającym 0,1 kW/kg - również z przyczepą^{*)}, • motocykl trójkołowy o mocy nieprzekraczającej 15 kW - również z przyczepą^{*)}, • pojazdy określone dla prawa jazdy kategorii AM
2	A2	• motocykl o mocy nie przekraczającej 35 kW i stosunku mocy do masy własnej nieprzekraczającym 0,2 kW/kg, przy czym nie może on powstać w wyniku wprowadzenia zmian w pojeździe o mocy przekraczającej dwukrotność mocy tego motocykla - również z przyczepą^{*)}, • motocykl trójkołowy o mocy nieprzekraczającej 15 kW - również z przyczepą^{*)}, • pojazdy określone dla prawa jazdy kategorii AM
3	A	• motocykl o dowolnej pojemności skokowej i mocy - również z przyczepą^{*)}, • pojazdy określone dla prawa jazdy kategorii AM
4	B1	• czterokołowiec, • pojazdy określone dla prawa jazdy kategorii AM
5	B	• pojazd samochodowy o dmc (tzn. o dopuszczalnej masie całkowitej) nieprzekraczającej 3,5 t, z wyjątkiem autobusu i motocykla - również z przyczepą lekką, • pojazd samochodowy o dmc nieprzekraczającej 3,5 t, z wyjątkiem autobusu i motocykla oraz z przyczepą inną niż lekka, o ile łączna masa całkowita zespołu tych pojazdów nie przekracza 4250 kg^{**)} • ciągnik rolniczy i pojazd wolnobieżny^{*)} - również z przyczepą lekką^{*)} • pojazdy określone dla prawa jazdy kategorii AM
6	C1	• pojazd samochodowy o dmc przekraczającej 3,5 t i nie przekraczającej 7,5 t, z wyjątkiem autobusu - również z przyczepą lekką, • ciągnik rolniczy i pojazd wolnobieżny^{*)} - również z przyczepą lekką^{*)}, • pojazdy określone dla prawa jazdy kategorii AM
7	C	• pojazd samochodowy o dmc przekraczającej 3,5 t, z wyjątkiem autobusu - również z przyczepą lekką, • ciągnik rolniczy i pojazd wolnobieżny^{*)} - również z przyczepą lekką^{*)}, • pojazdy określone dla prawa jazdy kategorii AM
8	D1	• autobus przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 17 osób łącznie z kierowcą i o długości nieprzekraczającej 8 m - również z przyczepą lekką, • ciągnik rolniczy i pojazd wolnobieżny^{*)} - również z przyczepą lekką^{*)} • pojazdy określone dla prawa jazdy kategorii AM
1	2	3

9	D	• autobus, również z przyczepą lekką, • ciągnik rolniczy i pojazd wolnobieżny^{*)} - również z przyczepą lekką^{*)}, • pojazdy określone dla prawa jazdy kategorii AM
10	T	• ciągnik rolniczy z przyczepą (przyczepami), • pojazd wolnobieżny z przyczepą (przyczepami), • pojazdy określone dla prawa jazdy kategorii AM
11	B+E	• pojazd określony w kategorii B łącznie z przyczepą ^{***)} , przy czym dmc ciągniętej przyczepy nie może przekraczać 3,5 t
12	C+E	• pojazd określony w kategorii C łącznie z przyczepą ^{***)}
13	C1+E	• zespół pojazdów o dmc nie przekraczającej 12 t, składającym się z pojazdu ciągnącego określonego w kategorii C1 i przyczepy
14	D+E	• pojazd określony w kategorii D łącznie z przyczepą ^{***)}
15	D1+E	• zespół pojazdów o dmc nie przekraczającej 12 t, składającym się z pojazdu ciągnącego określonego w kategorii D1 i przyczepy

^{*)} Tylko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
^{**)} Jeżeli dmc tego zespołu pojazdów przekracza 3,5 t, to może kierować osoba, która zdała część praktyczną egzaminu państwowego, potwierdzoną wpisem do prawa jazdy.
^{***)} Dodatkowe uprawnienia wynikające z tej kategorii podano w tablicy 5 pkt.3.

3. Dodatkowe uprawnienia wynikające z kategorii łączonych prawa jazdy

Tabela 5

Lp.	Kategoria łączona prawa jazdy	Rodzaj zespołu pojazdu, którym można kierować
1	B i C1+E, B i D1+E, B i C+E lub B i D+E	zespół pojazdów określonych w kategorii B+E
2	C+E i D	zespół pojazdów określonych w kategorii D+E
3	B+E, C1+E, C+E, D1+E i D+E	ciągnik rolniczy z przyczepą (przyczepami) ^{*)} , pojazd wolnobieżny z przyczepą (przyczepami) ^{*)}

^{*)} Tylko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Niezbędne warunki do otrzymania prawa jazdy danej kategorii

4.1. Wymagany wiek:

14 lat – dla kategorii AM,

16 lat – dla kategorii A1, B1 i T,

18 lat – dla kategorii A2, B, B+E, C1 i C1+E,

20 lat – dla kategorii A, jeżeli osoba co najmniej od 2 lat posiada prawo jazdy kategorii A2,

21 lat – dla motocykli trójkołowych o mocy przekraczającej 15 KW, jeżeli osoba posiada prawo jazdy kategorii A.

21 lat – dla kategorii C, C+E, D1 i D1+E,

24 lat – dla kategorii A, jeżeli osoba nie posiadała co najmniej przez 2 lata prawa jazdy kategorii A2,

21 lat – dla kolejki turystycznej.

4.2. Pisemna zgoda rodzica lub opiekuna dla osoby, która nie ukończyła 18 lat w celu uzyskania prawa jazdy kategorii AM, A1, B1 lub T.

4.3. Posiadanie prawa jazdy kategorii B w celu uzyskania prawa jazdy kategorii C, C1, D lub D1.

4.4. Posiadanie prawa jazdy kategorii B, C, C1, D lub D1 w celu uzyskania odpowiednio kategorii prawa jazdy B+E, C+E, C1+E, D+E lub D1+E.

4.5. Uzyskanie orzeczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem oraz orzeczenie psychologiczne o braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem – orzeczenie psychologiczne nie dotyczy prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1, B, B+E lub T.

4.6. Odbycie wymaganego dla danej kategorii szkolenia.

4.7. Zdanie z wynikiem pozytywnym egzamin państwowy wymagany dla danej kategorii.

4.8. Przebywanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej przez 185 dni w każdym roku kalendarzowym ze względu na swoje więzi osobiste lub zawodowe albo przedstawi zaświadczenie, że studiuje co najmniej od 6 miesięcy.

5. Ograniczenia związane z uzyskaniem prawa jazdy

5.1. Osoba ubiegająca się o uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym może rozpocząć szkolenie najwcześniej 3 miesiące przed osiągnięciem wieku wymaganego do uzyskania prawa jazdy, a jeżeli osobą tą jest uczniem uczestniczący w zajęciach szkolnych w szkole, w której podstawa programowa kształcenia w zawodzie przewiduje uzyskanie umiejętności kierowania pojazdem silnikowym, okres ten wynosi 12 miesięcy.

5.2. Uzyskane prawo jazdy, z wyjątkiem prawa jazdy kategorii T, uprawnia do kierowania określonym w nim pojazdem w ruchu międzynarodowym, chyba że władze danego państwa wymagają, aby kierowca posiadał międzynarodowe prawo jazdy.

5.3. Międzynarodowe prawo jazdy jest wydawane na podstawie krajowego prawa jazdy na okres 3 lat. Okres jego ważności nie może jednak przekraczać terminu ważności krajowego prawa jazdy.

5.4. Prawo jazdy (w tym i międzynarodowe) wydaje starosta, na wniosek osoby z interesowanej, za opłatą.

5.5. Prawo jazdy nie może być wydane osobie:

- u której w wyniku badania lekarskiego stwierdzono aktywną formę uzależnienia od alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
- w stosunku do której orzeczony został zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych - w okresie i zakresie obowiązywania tego zakazu.
- W stosunku do której wydano decyzję o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami lub zatrzymaniu prawa jazdy – w okresie i zakresie obowiązywania tej decyzji.

5.6. Prawo jazdy może zawierać wymagania lub ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia kierowcy lub z możliwości prowadzenia określonego pojazdu.

5.7. Kolejną turystyczną może kierować osoba, która posiada prawo jazdy odpowiedniej kategorii co najmniej od 2 lat.

6. Okres ważności prawa jazdy

6.1. Prawo jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B, B+E lub T wydaje się na okres 15 lat, z tym że okres ten może być krótszy, o ile wynika to z orzeczenia lekarskiego.

6.2. Prawo jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D lub D+E wydaje się na okres 5 lat, nie dłużej jednak niż na okres wynikający z orzeczenia lekarskiego i orzeczenia psy-

chologicznego. Orzeczenie lekarskie, w uzasadnionych przypadkach, może być wydane na okres krótszy niż 5 lat.

6.3. Okres ważności prawa jazdy jest przedłużany na wniosek osoby zainteresowanej, za opłatą, w formie wymiany prawa jazdy.

7. Zmiana danych w prawie jazdy i postępowanie w razie jego utraty

7.1. Osoba posiadająca prawo jazdy jest obowiązana zawiadomić starostę w terminie 30 dni, o:

- zmianie stanu faktycznego wymagającego zmiany danych zawartych w prawie jazdy,
- zniszczeniu prawa jazdy w stopniu powodującym jego czytelność,
- utracie tego dokumentu (np. z powodu kradzieży lub zgubienia).

7.2. W razie utraty prawa jazdy wydawany jest, za opłatą, wtórnik który należy zwrócić do starosty w razie odzyskania utraconego dokumentu.

8. Ewidencja osób posiadających uprawnienia do kierowania pojazdami

Tworzy się centralną ewidencję kierowców, w której gromadzi się dane o osobach posiadających lub którym cofnięto uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi.

W centralnej ewidencji kierowców gromadzi się także dane o osobach nieposiadających uprawnień, w stosunku do których orzeczono środek karny w postaci zakazu prowadzenia pojazdów.

XXVIII. EWIDENCJA KIEROWCÓW NARUSZAJĄCYCH PRZEPISY RUCHU DROGOWEGO I SPRAWDZANIE KWALIFIKACJI KIEROWCÓW

1. Policja prowadzi ewidencję kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego. Określonemu naruszeniu przypisuje się odpowiednią liczbę punktów w skali od 0 do 10 i wpisuje się do tej ewidencji.

2. Jeżeli jeden czyn popełniony przez kierowcę narusza więcej niż jeden przepis ruchu drogowego, w ewidencji uwidacznia się wszystkie naruszenia, przypisując każdemu odpowiednią liczbę punktów.

3. Ustala się katalog czynów stanowiących naruszenie przepisów ruchu drogowego oraz ilość punktów dla każdego naruszenia (patrz rozdział XXXIV).

4. Punkty za naruszenie przepisów ruchu drogowego wpisane do ewidencji usuwa się po upływie 1 roku od dnia naruszenia, chyba że przed upływem tego okresu kierowca dopuścił się naruszeń, za które liczba punktów przekroczyła 24 punkty a w przypadku kierowców posiadających prawo jazdy nie dłużej niż 1 rok – 20 punktów.

5. Kierowca wpisany do takiej ewidencji, może na własny koszt uczestniczyć w szkoleniu, którego odbycie spowoduje zmniejszenie liczby punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego. Nie dotyczy to kierowcy w okresie 1 roku od dnia wydania po raz pierwszy prawo jazdy.

6. Kierowca może żądać od Policji ustnej informacji lub zaświadczenia o aktualnej liczbie punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego. Informacji udziela się w lub zaświadczenia wydaje się w siedzibie organu prowadzącego ewidencję lub, w miarę możliwości technicznych, w innej jednostce Policji.

Dopuszczalne limity punktów oraz skutki wynikające z przekroczenia tego progu podano poniżej w pkt. 7.1 i w rozdziale XXIX.

7. Osoby podlegające sprawdzaniu kwalifikacji.

7.1. Osoby posiadające uprawnienia do kierowania pojazdem, skierowane decyzją starosty:

- w razie uzasadnionych zastrzeżeń co do jej kwalifikacji,
- na wniosek Policji, w razie przekroczenia 24 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego.

7.2. Osoby ubiegające się o:

- przywrócenie uprawnienia do kierowania pojazdem cofniętego na okres przekraczający 1 rok lub w związku z utratą kwalifikacji,
- zwrot zatrzymanego prawa jazdy, które było pozbawione na okres przekraczający 1 rok.

XXIX. ZATRZYMYWANIE PRAWA JAZDY ORAZ COFANIE I PRZYWRACANIE UPRAWNIEN DO KIEROWANIA

1. Zatrzymanie i zwrot prawa jazdy

1.1. Policjant zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w razie:

- stwierdzenia, że kierujący pojazdem znajduje się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu²⁾,
- stwierdzenia zniszczenia prawa jazdy w stopniu powodującym jego nieczytelność²⁾,
- podejrzenia podrobienia lub przerobienia prawa jazdy²⁾,
- gdy upłynął termin ważności prawa jazdy²⁾,
- gdy wobec kierującego pojazdem wydane zostało postanowienie lub decyzja o zatrzymaniu prawa jazdy,
- gdy wobec kierującego pojazdem orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów lub wydano decyzję o cofnięciu prawa jazdy,
- przekroczenia przez kierującego pojazdem, w okresie 1 roku od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy, liczby 20 punktów za naruszanie przepisów ruchu drogowego.

1.2. Policjant może zatrzymać prawo jazdy za pokwitowaniem w razie uzasadnionego podejrzenia, że kierowca popełnił przestępstwo lub wykroczenie, za które może być orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów²⁾.

1.3. Zatrzymane prawo jazdy z wyjątkiem przypadku podejrzenia, że prawo jazdy jest podrobione lub przerobione, Policja przekazuje niezwłocznie, nie później niż w ciągu 7 dni, według właściwości odpowiednim organom (np. prokuratorowi, staroście), które podejmują decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy.

1.4. W razie przeprowadzania badania krwi lub moczu dla oceny trzeźwości lub zawartości środka działającego podobnie do alkoholu, prawo jazdy przekazuje się wraz z wynikiem tego badania. Jeżeli jednak wynik tego badania nie został uzyskany w ciągu 30 dni od dnia zatrzymania prawa jazdy, należy niezwłocznie zwrócić je właścicielowi.

1.5. Zwrot prawa jazdy następuje po ustaniu przyczyny zatrzymania.

²⁾ W tych przypadkach otrzymane pokwitowanie uprawnia do kierowania pojazdem w ciągu 7dni.

2. Cofanie i przywracanie uprawnień do kierowania pojazdem silnikowym

2.1. Decyzję o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym wydaje starosta w razie:

- stwierdzenia na podstawie orzeczenia lekarskiego istnienia przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem,
- utraty przez kierowcę kwalifikacji, co stwierdza się na podstawie wyniku egzaminu państwowego,
- przekroczenia, w okresie 1 roku od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy, liczby 20 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego; decyzja o cofnięciu uprawnienia wydawana jest na wniosek komendanta wojewódzkiego Policji,
- niepoddania się sprawdzaniu kwalifikacji osoby posiadającej uprawnienia do kierowania pojazdem jeżeli, są uzasadnione zastrzeżenia co do kwalifikacji,
- niepoddania się sprawdzeniu kwalifikacji kierowcy, który przekroczył 24 punkty za naruszanie przepisów ruchu drogowego.

2.2. Decyzję o przywróceniu kierowcy uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym, w wyjątkiem kierowcy, który w okresie 1 roku od dnia wydania po raz pierwszy prawo jazdy przekroczył 20 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego, wydaje starosta, po ustaniu przyczyn które spowodowały jego cofnięcie.

Uwaga: Kierowca posiadający prawo jazdy więcej niż 1 rok odzyska uprawnienia wtedy, gdy wynik egzaminu państwowego będzie pozytywny. Natomiast kierowca, który posiadał prawo jazdy nie dłużej niż 1 rok, będzie musiał przejść szkolenie np. w ramach kursu i zdać egzamin państwowy aby odzyskać ponownie uprawnienia.

XXX. KONTROLA RUCHU DROGOWEGO

1. Osoby, które mogą dawać polecenia lub sygnały kierującemu

- Policjant.
- Żołnierz wojskowego organu porządkowego, zabezpieczającego przemarsz lub przejazd kolumny wojskowej albo w razie akcji związanej z ratowaniem życia lub mienia.
- Żołnierz Straży Granicznej w strefie nadgranicznej.
- Pracownik kolejowy na przejeździe kolejowym.
- Pracownik zarządu drogi lub osoba wykonująca roboty na drodze na zlecenie lub za zgodą zarządu drogi.
- Osoba nadzorująca bezpieczne przejście dzieci przez jezdnię, w wyznaczonym miejscu.
- Inne osoby upoważnione w drodze odpowiedniego rozporządzenia (np. funkcjonariusze straży miejskiej lub gminnej).

* Osoby te powinny być łatwo rozpoznawalne i widoczne z dostatecznej odległości, zarówno w dzień, jak i w nocy, za wyjątkiem policjanta, który powinien być łatwo rozpoznawalny tylko poza obszarem zabudowanym.

2. Zadania i uprawnienia Policji

2.1. Zadania Policji:

- czuwanie nad bezpieczeństwem i porządkiem ruchu na drogach,
- kierowanie ruchem i jego kontrolowanie.

2.2. Ważniejsze uprawnienia Policji:

- legitymowanie uczestników ruchu drogowego i udzielanie im wiążących poleceń co do używania pojazdów,
- sprawdzanie dokumentów wymaganych w związku z kierowaniem pojazdem i jego używaniem, a także dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności (OC) posiadacza pojazdu lub stwierdzającego opłacenie składki tego ubezpieczenia,
- żądanie poddania się przez kierującego pojazdem badaniom w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
- sprawdzanie stanu technicznego, wyposażenia, ładunku, wymiarów, masy, lub nacisku osi pojazdu znajdującego się na drodze,
- zatrzymywanie dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdem lub jego używania,
- wydawanie poleceń uczestników ruchu i innym osobom będącym na drogach (np., które spowodowały przeszkody utrudniające ruch),
- uniemożliwienia kierowania pojazdem osobie znajdującej się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
- uniemożliwienia korzystania z pojazdu, którego stan techniczny zagraża bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu, powodującego uszkodzenia drogi albo naruszają wymagania ochrony środowiska,
- uniemożliwienia korzystania z pojazdu, jeżeli kierujący nim nie okazał dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności (OC) posiadacza pojazdu lub stwierdzającego opłacenie składki tego ubezpieczenia,
- uniemożliwienia kierowania pojazdem przez osobę nieposiadającą wymaganych dokumentów uprawniających do kierowania lub używania pojazdu,
- usuwanie lub blokowanie pojazdu w przypadkach, o których mowa w punkcie 4 rozdziału XXII tego skryptu,
- używanie przyrządów kontrolno-pomiarowych, a w szczególności do badania pojazdu, określania jego masy, nacisku osi lub prędkości, stwierdzania naruszenia wymagań ochrony środowiska oraz do stwierdzania stanu trzeźwości kierującego,
- używania urządzeń nagłaśniających, sygnalizacyjnych lub świetlnych, służących do wydawania wiążących poleceń uczestnikowi ruchu,
- występowanie w uzasadnionych przypadkach z wnioskiem o ocenę stanu zdrowia kierującego pojazdem,
- blokowania kół pojazdu pozostawionego w miejscu, gdzie jest to zabronione, lecz nie utrudnia to ruchu lub nie zagraża bezpieczeństwu,
- pilotowania pojazdów, których wymiary, masa lub naciski osi przekraczają określone wielkości; pilotowanie wykonywane jest za odpłatnością ponoszoną przez właściciela lub posiadacza pojazdu.

3. Sygnały dawane przez osoby uprawnione do kontroli ruchu drogowego

3.1. Policjant umundurowany lub inna osoba uprawniona do kontroli w warunkach dostatecznej widoczności podaje sygnały tarczą do zatrzymania pojazdów lub ręką, a w warunkach niedostatecznej widoczności latarką ze światłem czerwonym albo tarczą do zatrzymania pojazdów ze światłem odblaskowym lub światłem czerwonym.

3.2. Policjant nie umundurowany w warunkach dostatecznej widoczności podaje sygnały zawsze tarczą do zatrzymania pojazdów, a w warunkach niedostatecznej widoczności latarką ze światłem czerwonym albo tarczą do zatrzymania pojazdów ze światłem odblaskowym lub światłem czerwonym.

3.3. Policjant jadący pojazdem samochodowym może podawać kierującemu pojazdem polecenia do określonego zachowania się za pomocą urządzeń nagłaśniających, sygnalizacyjnych lub świetlnych.

3.4. Dla zwrócenia uwagi na podawane sygnały lub polecenia policjant może używać sygnałów dźwiękowych lub gwizdka policyjnego.

Uwaga: W przypadku podania przez kontrolującego sygnału do zatrzymania pojazdu kierujący tym pojazdem jest obowiązany:

- zatrzymać pojazd,
- trzymać ręce na kierownicy i nie wysiadać z pojazdu.

4. Dodatkowe warunki dla niektórych osób uprawnionych do kontroli ruchu drogowego

4.1. Policjant nie umundurowany jest uprawniony do zatrzymania kierującego pojazdem wyłącznie na obszarze zabudowanym.

4.2. Policjant, po zatrzymaniu pojazdu, podaje kierującemu stopień, imię i nazwisko oraz przyczynę zatrzymania, a ponadto:

- policjant umundurowany okazuje legitymację służbową na żądanie kontrolowanego uczestnika ruchu,
- policjant nie umundurowany okazuje legitymację służbową bez wezwania.

4.3. Legitymację służbową okazuje się w sposób umożliwiający kontrolowanemu uczestnikowi ruchu odczytanie numeru służbowego policjanta oraz nazwy organu, który wydał legitymację.

4.4. Przystępując do czynności kontrolnych policjant może wydać polecenie unieruchomienia silnika pojazdu lub włączenie świateł awaryjnych.

4.5. W przypadkach uzasadnionych policjant może wydać kierującemu pojazdem lub pasażerowi polecenie opuszczenia pojazdu.

Uwaga:

- W szczególnych przypadkach (np. w razie zatrzymania pojazdu w wyniku pościgu lub jeżeli zachodzi podejrzenie, że pojazd pochodzi z przestępstwa albo jadące w nim osoby popełniły przestępstwo), policjant nakazuje kierującemu pojazdem lub pasażerowi opuścić pojazd, stanąć w rozkroku i oprzeć ręce na dachu (boku) pojazdu lub położyć się na pasie drogowym twarzą do ziemi.
- Do pojazdu policyjnego uczestnik ruchu może być wpuszczony tylko w sytuacjach wyjątkowych, jak np. w razie konieczności udzielenia pomocy choremu lub rannemu, doprowadzenia do jednostki Policji, izby wytrzeźwień lub placówki służby zdrowia, poddania badaniu w celu ustaleniu zawartości w organizmie aI-koholu albo okazania przebiegu zarejestrowanego wykroczenia.

XXXI. SPRAWDZANIE STANU ZDROWIA, BADANIA PSYCHOLOGICZNE ORAZ W CELU USTALENIA ZAWARTOŚCI W ORGANIZMIE ALKOHOLU

1. Badania lekarskie

1.1. Badanie lekarskie przeprowadza się w celu stwierdzenia istnienia lub braku przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdem.

1.2. Badaniu lekarskiemu podlega:

- osoba ubiegająca się o prawo jazdy,
- osoba przedłużająca ważność prawa jazdy,
- osoba ubiegająca się o przywrócenie uprawnienia do kierowania pojazdem cofniętego ze względu na stan zdrowia,
- kierujący motorowerem i pojazdem silnikowym, jeżeli kierował pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
- osoba posiadająca prawo jazdy, jeżeli istnieją uzasadnione i poważne zastrzeżenia co do stanu jej zdrowia,
- osoba występująca o zezwolenie na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym lub przewożącym wartości pieniężne albo o przedłużenie ważności tego dokumentu.

2. Badania psychologiczne

2.1. Badanie psychologiczne przeprowadza się w celu orzeczenia istnienia lub braku przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem.

2.2. Badaniu psychologicznemu podlega:

- osoba ubiegająca się o:
 - * uzyskanie uprawnienia w zakresie prawa jazdy kategorii C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D i D+E oraz o przedłużenie tych uprawnień,
 - * przywrócenie uprawnienia do kierowania pojazdem, cofniętego ze względu na istnienie przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem,
- kierujący motorowerem lub pojazdem silnikowym, jeżeli uczestniczył w wypadku drogowym, następstwie którego inna osoba poniosła śmierć lub doznała obrażeń,
- kierujący motorowerem lub pojazdem silnikowym, jeżeli:
 - * kierował pojazdem w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
 - * przekroczył liczbę 24 punktów otrzymanych za naruszenie przepisów ruchu drogowego,
- osoba posiadająca prawo jazdy, jeżeli w wyniku badania lekarskiego tej osoby została stwierdzona możliwość istnienia poważnych przeciwwskazań psychologicznych do kierowania pojazdem,
- osoba ubiegająca się o wydanie zezwolenia na kierowanie pojazdem uprzywilejowanym lub przewożącym wartości pieniężne albo o przedłużenie ważności terminu tego dokumentu.

3. Badania ustalające zawartość w organizmie alkoholu

- 3.1. Rodzaje badań w celu ustalenia zawartości alkoholu w organizmie kierowcy:
- pomiar stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu urządzeniem elektronicznym,
 - badanie krwi lub moczu, jeżeli stan osoby podlegającej badaniu uniemożliwia przeprowadzenie urządzeniem elektronicznym,
- 3.2. Badanie ustalające zawartość w organizmie alkoholu można przeprowadzić również w razie braku zgody kierującego, o czym należy go uprzedzić.

4. Badania ustalające w organizmie obecność środka działającego podobnie do alkoholu

- 4.1. Rodzaje badań w celu ustalenia w organizmie obecności środka działającego podobnie do alkoholu (np. narkotyku):
- metoda nie wymagająca badania laboratoryjnego (jako metoda podstawowa),
 - metoda laboratoryjna na podstawie badania krwi lub moczu (stosowana, jeżeli stan osoby podlegającej badaniu uniemożliwia przeprowadzenie inną metodą).
- 4.2. Badanie w celu ustalenia obecności w organizmie środka działającego podobnie do alkoholu może być przeprowadzone również w razie braku zgody kierującego, o czym należy go uprzedzić.

5. Osoby, które zawsze poddawane są badaniom na zawartość w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu

- kierującemu pojazdem, w razie uczestniczenia w wypadku drogowym, w którym jest zabity i ranny,
- osobie, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mogła kierować pojazdem uczestniczącym w wypadku drogowym, w którym jest zabity lub ranny.

Osoby te mają prawo żądać od organu kontroli ruchu drogowego przeprowadzenia badania krwi lub moczu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub podobnego środka.

XXXII. KIERUJĄCY POJAZDEM A ALKOHOL

1. Progi karalnej nietrzeźwości

Przepisy zabraniają kierowania pojazdem osobie w stanie nietrzeźwości, w stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu. Przy czym polskie ustawodawstwo rozróżnia dwa progi karalnej nietrzeźwości:

- stan po użyciu alkoholu, zachodzący gdy stężenie alkoholu we krwi wynosi od 0,2 do 0,5 ‰ (promila) albo w wydychanym powietrzu od 0,1 do 0,25 mg alkoholu w 1 dcm³,
- stan nietrzeźwości, zachodzący gdy stężenie alkoholu we krwi przekracza 0,5 ‰ albo w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dcm³.

2. Wpływ alkoholu na sprawność kierowania pojazdem

W tabeli 7 podano objawy u kierującego pojazdem w zależności od stężenia alkoholu we krwi.

Tabela 7

Stężenie alkoholu we krwi w ‰	Objawy u kierującego pojazdem
Do 0,5	Lekkie oszołomienie, niezauważalne przez kierowcę; gwałtowniejsza reakcja na wydarzenia i pojawienie się brutalności w prowadzeniu pojazdu; nadmierny optymizm w ocenie sytuacji drogowej i wadliwe rozumowanie
Od 0,5 do 1,0	Pojawia się brak koordynacji ruchów i znacznie wydłuża się czas reakcji; następuje nieprawidłowe podejmowanie decyzji i wadliwa ocena sytuacji; pogarsza się ostrość widzenia i ocena odległości
Od 1,0 do 1,5	Stan zagrażający bezpieczeństwu jazdy; występuje brawura i nieliczenie się z innymi uczestnikami ruchu; występuje zaburzenia równowagi i lekceważenie utrzymywania należytego kierunku jazdy; pojawia się brutalność w kierowaniu pojazdem; chęć atakowania otoczenia i stwarzanie świadomego ryzyka; potencjalny sprawca wypadków (co potwierdza statystyka)
Od 1,5 do 2,0	Zatrucie postępuje; nieskładne prowadzi nie pojazdu, jakby kierowca siedział pierwszy raz za kierownicą; brak uświadomienia prędkości pojazdu; poczucie ważności i lekceważenia innych uczestników ruchu dochodzi do szczytu; brak równowagi i zakłócenia w wysławianiu się; stan niezwykle niebezpieczny
Powyżej 2,0	Kierowca ma duże trudności w prowadzeniu pojazdu, gdyż nie umie wykonywać koniecznych czynności; popełnia już nie tylko błędy, ale i nie rozznaje sytuacji; nie orientuje się w otoczeniu i wykonuje niewłaściwe ruchy, stan taki może być w pewnych przypadkach nawet mało niebezpieczny (!), gdyż kierowca po prostu nie potrafi uruchomić pojazdu

3. Zawartość czystego alkoholu w niektórych napojach alkoholowych

Czysty alkohol występuje w spirytusie, który zawiera 95 % alkoholu etylowego (C_2H_5OH). Na rys. 62 przedstawiono różne napoje alkoholowe zawierające po ok. 10 gramów czystego alkoholu.

Alkohol etylowy stanowi około:

- 5 % zawartości kufła piwa,
- 12 % zawartości lampki wina,
- 40 % zawartości kieliszka wódki.

Oznacza to, że gdy wypite zostanie małe piwo (250 g), lampka wina (100 g) czy mały kieliszek wódki (25 g), to za każdym razem organizm człowieka wchłonie tę samą ilość czystego alkoholu równą ok. 10 g alkoholu etylowego.

Rys. 62

Dokładnie tę ilość czystego alkoholu wypitym napoju określa się na podstawie poniższego wzoru:

$$A[\text{g}] = \frac{N[\text{g}] \cdot N[\%]}{100}$$

gdzie: A[g] - ilość gram czystego alkoholu wypitego przez człowieka,
N[g] - ilość gram napoju alkoholowego wypitego przez człowieka,
N[%] – procentowa zawartość alkoholu etylowego w wypitym napoju.

4. Określenie stężenia alkoholu w organizmie

Stężenie alkoholu we krwi zależy od:

- ilości i rodzaju wypitego alkoholu,
- czasu konsumpcji,
- innych czynników takich jak: waga, płeć, budowa ciała osoby pijącej.

W celu obliczenia stężenia alkoholu w organizmie człowieka może posłużyć się następującym wzorem:

$$A [\text{‰}] = \frac{A[\text{g}]}{W \cdot m}$$

gdzie: A[‰] - zawartość w promilach alkoholu we krwi,
A[g] - ilość gram czystego alkoholu wypitego przez człowieka,
W - współczynnik uwzględniający procentową zawartość płynów ustrojowych w organizmie człowieka:

W = 0,7 - dla mężczyzny,

W = 0,6 - dla kobiety,

m - masa (waga) człowieka w kg.

Przykładowo, mężczyzna o masie 70 kg po wypiciu tzw. „setki” (100 g wódki) wprowadził do organizmu 40 g czystego alkoholu i na podstawie powyższego wzoru można obliczyć stężenie alkoholu we krwi:

$$A[\text{‰}] = \frac{40 \text{ g}}{0,7 \cdot 70} = 0,81 \text{ ‰}$$

(Patrz tabela 7, jak wpływa ta ilość alkoholu na sprawność kierowcy)

5. Szybkość spalania alkoholu przez organizm człowieka

Alkohol eliminowany z organizmu jest głównie przez spalanie w komórkach wątroby.

Szybkość spalania jest w zasadzie taka sama i wynosi około 0,1 ‰ na godzinę. Uwzględniając powyższy przykład można przyjąć, że ten mężczyzna będzie mógł kierować pojazdem po upływie co najmniej 8 godzin.

Przedstawione obliczenia należy traktować z pewną rezerwą, bowiem końcowy efekt spożycia napojów alkoholowych zależy nie tylko od stężenia alkoholu we krwi, ale i od innych czynników, które mogą znacznie potęgować jego działanie. Należy do nich m.in.:

- zmęczenie - człowiek zmęczony staje się bardziej podatny na działanie alkoholu,
- napięcie wewnętrzne i okoliczności stresowe - nawet niewielkie ilości alkoholu w tym przypadku mogą przekształcić niecierpliwość w agresywne zachowanie,
- choroba i zażywanie lekarstw - mogą powodować zupełnie nieoczekiwane reakcje,
- palenie papierosów i picie kawy - opóźniają procesy spalania alkoholu w wątrobie co przedłuża stan nietrzeźwości.

XXXIII. LITERATURA

1. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602, Nr 123, poz. 779 i nr 160, poz. 1086 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 133, poz. 872).
2. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 sierpnia 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 198, poz. 1137).
3. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 92, poz. 884).
4. Ustawa o kierujących pojazdami z dnia 5 stycznia 2011 r. Dz. U. Nr 30, poz. 151).
5. Ustawa o zmianie ustawy o kierujących pojazdami z dnia 4 stycznia 2013 r. (Dz. U. Nr 11, poz. 82).
6. Rozporządzenie MI oraz SW i A z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów (Dz. U. 170, poz. 1393), z późniejszymi zmianami (Dz. U. Nr 179, poz. 1104 z 2008 r., Dz. U. Nr 65, poz. 412 z 2008 r., Dz. U. Nr 89, poz. 509 z 2011 r. i Dz. U. Nr 124, poz. 705 z 2011 r.).
7. Rozporządzenie MI z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych i badań pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz. U. Nr 32, poz. 262 z 2003 r.), z późniejszymi zmianami (Dz. U. Nr 34, poz. 300 i Dz. U. Nr 103, poz. 1085 z 2004 r.).
8. Rozporządzenie MSW i A z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz. U. Nr 53, poz. 563).
9. Rozporządzenie MSW i A z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego (Dz. U. Nr 236, poz. 1998 z 2002 r.).
10. Rozporządzenie MI z dnia 22 lipca 2002 r. w sprawie rejestracji i oznaczania pojazdów (Dz. U. Nr 133 poz. 1123).
11. Rozporządzenia MTB i GM z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, instruktorów i w-kładowców (Dz. U. Nr 175, poz. 1019).
12. Pytania testowe ABT. Grupa IMAGE. Warszawa 2004.
13. J. Mellibruda. Tajemnice ETOH. Warszawa 1994.
14. Alkohol i kierowca. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Warszawa 2001.

XXXIV. KATALOG CZYNÓW OBJĘTYCH PUNKTACJĄ
Zestawienie tabelaryczne naruszeń przepisów ruchu drogowego
i liczba punktów odpowiadającym tym naruszeniom

Kod	Rodzaj czynu	L. pkt
1	2	3
A	Czyny o charakterze szczególnym	
01	Popęlnienie przestępstwa drogowego	10
02	Spowodowanie zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego – kolizja drogowa	6
03	Kierowanie pojazdem mechanicznym w stanie po użyciu alkoholu lub środka podobnie działającego do alkoholu	10
04	Nieudzielenie pomocy ofiarom wypadku	10
05	Kierowanie pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego	10
06	Spowodowanie innego niż kolizja drogowa zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego	6
B	Nieprawidłowe zachowanie się kierujących wobec pieszych	
01	Omijanie pojazdu, który jechał w tym samym kierunku, lecz zatrzymał się w celu ustąpienia pierwszeństwa pieszym	10
02	Wyprzedzanie na przejściach dla pieszych i bezpośrednio przed nimi	10
03	Nieustąpienie pierwszeństwa pieszemu znajdującemu się na przejściu dla pieszych	10
04	Nieustąpienie pierwszeństwa przez kierującego pojazdem, który skręca w drogę poprzeczną, pieszemu przechodzącemu na skrzyżowaniu przez jezdnię drogi, na którą wjeżdża pojazd	10
05	Niezatrzymanie pojazdu w razie przechodzenia przez jezdnię osoby niepełnosprawnej, używającej specjalnego oznaczenia, lub osoby o widocznej ograniczonej sprawności poruszania się w celu umożliwienia jej przejścia	10
06	Nieustąpienie pierwszeństwa pieszemu podczas cofania	6
07	Naruszenie zakazu rozdzielania kolumn pieszych	5
C	Niestosowanie się do znaków i sygnałów drogowych	
01	Niestosowanie się, w celu uniknięcia kontroli, do sygnału osoby uprawnionej do kontroli ruchu drogowego, nakazującego zatrzymanie pojazdu	8
02	Niestosowanie się do:	6
03	• sygnałów świetlnych	6
04	• sygnałów i poleceń podawanych przez osoby uprawnione do kierowania ruchem drogowym	6
04	• sygnałów i poleceń dawanych przez osoby uprawnione do kontroli ruchu drogowego	6
05	Niestosowanie się do znaków:	5
06	• B-2 „zakaz wjazdu”	5
06	• B-1 „zakaz ruchu w obu kierunkach”	5
07	• B-21 „zakaz skrętu w lewo” lub B-22 „zakaz skrętu w prawo”	5

1	2	3
08	• C-1 do C-12 „nakaz jazdy...”	5
09	• F-10, F-15 do F-19 „kierunki na pasie ruchu”	5
10	• P-8a do P-8g „strzałka kierunkowa”	5
11	• P-4 „linia podwójna ciągła”	5
12	• B-31 „pierwszeństwo dla nadjeżdżających z przeciwnika”	4
13	• B-3 do B-7 „zakaz wjazdu...”	3
14	• B-13 do B-19 „zakaz wjazdu...”	2
15	Niestosowanie się do pozostałych, nie wyszczególnionych w niniejszym katalogu znaków i sygnałów	1
16	Niezatrzymanie pojazdu w związku ze znakiem B-20 „stop”	2
17	Niestosowanie się do znaków: • D-18 „parking” lub D-18b „parking zadaszony”, z umieszczoną pod znakiem tabliczką T-29, albo D-18a „parking – miejsce zastrzeżone”, z umieszczoną pod znakiem tabliczką T-29	5
18	• P-18 „stanowisko postojowe” i P-24 „miejsce dla pojazdu osoby niepełnosprawnej” albo P-20 „koperta” i P-24 „miejsce dla pojazdu osoby niepełnosprawnej”, umieszczonego samodzielnie bez znaku pionowego D-18, D-18a lub D-18b	5
D	Nieprzestrzeganie przepisów obowiązujących na skrzyżowaniach lub innych miejscach przecinania się kierunków ruchu lub toru jazdy pojazdów	
	Nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu:	
01	• na skrzyżowaniu w sytuacji równorzędnej	6
02	• na skrzyżowaniu oznaczonym znakami określającymi pierwszeństwo przejazdu	6
03	• pojazdom szynowym	6
04	• rowerzystom	6
05	• podczas zmiany pasa ruchu	5
06	• w razie przecinania się poza skrzyżowaniem kierunków ruchu lub torów jazdy pojazdów poruszających się po tej samej drodze	5
07	• podczas włączania się do ruchu	5
08	• podczas cofania	4
09	Nieułatwienie przejazdu pojazdowi uprzywilejowanemu	5
10	Naruszenie zakazu zawracania	5
11	Utrudnianie lub tamowanie ruchu poprzez niesygnalizowanie lub błędne sygnalizowanie manewru	2
E	Nieprzestrzeganie przepisów dotyczących przepisów	
	Przekroczenie prędkości:	
01	• powyżej 50 km/h	10
02	• od 41 do 50 km/h	8
03	• od 31 do 40 km/h	6
04	• od 21 do 30 km/h	4
05	• od 11 do 20 km/h	2
07	Jazda z prędkością utrudniającą ruch innym kierującym	2

1	2	3
F	Naruszenie przepisów dotyczących wyprzedzania	
01	Nieupewnienie się co do możliwości wyprzedzania	5
02	Wyprzedzanie z niewłaściwej strony	3
	Naruszenie zakazu wyprzedzania:	
03	• na przejazdach rowerowych i bezpośrednio przed nimi	10
04	• przy dojeżdżaniu do wierzchołka wzniesienia	5
05	• na zakrętach oznaczonych znakami ostrzegawczymi	5
06	• na skrzyżowaniach	5
07	• na przejazdach kolejowych i bezpośrednio przed nimi	5
08	• na przejazdach tramwajowych i bezpośrednio przed nimi	5
09	Niestosowanie się do znaku B-25 lub B-26 „zakaz wyprzedzania”	5
10	Zwiększanie prędkości przez kierującego pojazdem wyprzedzanym	3
11	Wyprzedzanie pojazdu uprzywilejowanego na obszarze zabudowanym	3
G	Używanie świateł zewnętrznych	
	Niestosowanie się podczas jazdy do obowiązku używania wymaganych przepisami świateł:	
01	• od zmierzchu do świtu	4
02	• w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza	2
03	• w okresie od świtu do zmierzchu	2
04	• w tunelu, niezależnie od pory doby	2
	Naruszenie warunków dopuszczalności używania świateł przeciwmgłowych:	
06	• przednich	2
07	• tylnych	2
08	Pozostawienie pojazdu bez wymaganego przepisami oświetlenia	3
09	Korzystanie ze świateł drogowych w sposób niezgodny z przepisami	3
H	Naruszenie, które powoduje zagrożenie bezpieczeństwa i porządku w ruchu drogowym	
	Naruszenie zakazu cofania:	
01	na drodze ekspresowej lub autostradzie	3
02	w tunelu, na moście lub wiadukcie	2
03	Omijanie pojazdu z niewłaściwej strony	2
04	Naruszenie przepisów określających warunki oraz zakazy zatrzymania lub postoju	1
05	Kierowanie pojazdem pomimo braku dopuszczenia pojazdu do ruchu	1
06	Nieuprawnione umieszczanie w pojeździe lub na nim urządzeń stanowiących obowiązkowe wyposażenie pojazdu uprzywilejowanego, wysyłających sygnały świetlne w postaci niebieskich lub czerwonych świateł błyskowych albo sygnał dźwiękowy o zmiennym tonie	3
07	Wyposażenie pojazdu w urządzenie informujące o działaniu sprzętu kontrolno-pomiarowego używanego przez organy kontroli ruchu drogowego lub działanie to zakłócające albo przewożenie w pojeździe takiego urządzenia w stanie wskazującym na gotowość jego użycia	3

1	2	3
08	Naruszenie obowiązku „jazdy prawostronnej”	2
09	Naruszenie obowiązku używania pasów bezpieczeństwa przez kierującego pojazdem	2
12	Naruszenie obowiązku używania hełmu ochronnego odpowiadającego odpowiednim warunkom technicznym przez kierującego motocyklem lub motorowerem	2
13	Naruszenie zakazu korzystania podczas jazdy z telefonu wymagającego trzymania słuchawki lub mikrofonu w rękę	5
14	Naruszenie zakazu: • objeżdżania opuszczonych zapór lub półzapór oraz wjeżdżania na przejazd, jeśli opuszczanie ich zostało rozpoczęte lub podnoszenie ich nie zostało zakończone	4
15	• wjeżdżania na przejazd, jeśli po jego drugiej stronie nie ma miejsca do kontynuowania jazdy	4
16	Naruszenie przez kierującego zakazu wjeżdżania na skrzyżowanie, jeśli na skrzyżowaniu lub za nim nie ma miejsca do kontynuowania jazdy	2
17	Zakrywanie światła oraz urządzeń sygnalizacyjnych, tablic rejestracyjnych lub innych wymaganych tablic albo znaków, które powinny być widoczne	3
18	Ozdabianie tablic rejestracyjnych oraz umieszczanie z przodu lub z tyłu pojazdu znaków, napisów lub przedmiotów ograniczających czytelność tych tablic	1
19	Wjeżdżanie między jadące w kolumnie rowery lub wózki rowerowe albo pojazdy uprzywilejowane oraz pojazdy jednostek podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej	2
20	Ciągnięcie za pojazdem osoby na nartach, sankach, wrotkach lub innym podobnym urządzeniu	5
J	Przewóz osób (wybór)	
01	Przewożenie dziecka w pojeździe w sposób niezgodny z przepisami	6
02	Przewożenie pasażerów niezgodnie z przepisami o korzystaniu z pasów bezpieczeństwa lub używaniu hełmów ochronnych	4
03	Naruszenie przepisów dotyczących przewozu dzieci i młodzieży przez: • kierującego pojazdem przewożącym dzieci lub młodzież oraz autobusem szkolnym	2
04	• kierującego innym pojazdem	1
05	Naruszenie przepisów dotyczących przewozu osób niepełnosprawnych przez: • kierującego pojazdem przewożącym osoby niepełnosprawne	2
06	• kierującego innym pojazdem	1
od 07 do 16	Przewóz osób pojazdem nieprzeznaczonym lub nieprzystosowanym do tego celu bądź w liczbie przekraczającej liczbę miejsc określonych w dowodzie rejestracyjnym pojazdu albo wynikających z konstrukcyjnego przeznaczenia pojazdu niepodlegającego rejestracji - za każdą osobę lub dodatkową osobę przewożoną w niewłaściwy sposób pkt:	1

1	2	3
17	Naruszenie warunków przewozu konwojentów, drużyn roboczych lub osób wykonujących czynności ładunkowe, w przyczepie ciągniętej przez ciągnik rolniczy, jeżeli:	3
18	• liczba osób przekracza 5 • osoby znajdują się pomiędzy ładunkiem a przednią ścianą przyczepy	3
19	Naruszenie warunków przewozu osób w przyczepie, z wyłączeniem naruszenia określonego kodem E 01–E 05, C 07–C 16, C 17 i C 18	2
20	Naruszenie warunków dopuszczalności przewozu osób samochodem ciężarowym poza kabiną kierowcy, z wyłączeniem naruszenia określonego kodem E 01–E 05	2

Uwaga: Ustalono również naruszenia, którym przypisano zerową wartość punktową. Kierowca popełniający ten rodzaj wykroczenia jest również rejestrowany w ewidencji, lecz bez obciążenia jego konta punktami. Wykroczenia te mogą mieć znaczenie, np. dla sądu, przy ustalaniu wymiaru kary za inne wykroczenie bądź przestępstwo.